

Sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie
Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 54 ods. 2 písm. d) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na základe výsledkov procesu posudzovania vykonaného podľa jednotlivých ustanovení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **vydáva** v súlade s § 17 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

STANOVISKO

Číslo: 975/2022-1.7/lb
17700/2022

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. Názov

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

2. Identifikačné číslo

50 349 287

3. Adresa sídla

Štefánikova 15, 811 05 Bratislava

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Mgr. art. Veronika Remišová, ArtD. M. A., podpredsedníčka vlády a ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
Štefánikova 15
811 05 Bratislava
Tel. č.: 02 / 20 92 80 13
E-mail: vicepremierka@mirri.gov.sk

Údaje kontaktnej osoby:
Ing. Martin Miklánek

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky,
sekcia centrálny koordinačný orgán, odbor politiky súdržnosti
Štefánikova 15
811 05 Bratislava
Tel. č.: 02 / 20 92 80 76
E-mail: martin.miklanek@mirri.gov.sk

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. Názov

„Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027“

2. Charakter

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je strategický dokument, ktorý podľa § 4 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov“) podlieha posudzovaniu vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie. Nakoľko sa jedná o strategický dokument s celoštátnym dosahom, jeho posúdenie bolo vykonané v súlade s § 17 zákona o posudzovaní vplyvov.

Partnerská dohoda je dokumentom, ktorý vypracováva členský štát a schvaľuje Európska komisia (ďalej aj „EK“) a ktorým sa riadia rokovania o návrhoch programov medzi EK a dotknutým členským štátom v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“), Európskeho sociálneho fondu plus (ďalej len „ESF+“), Kohézneho fondu (ďalej len „KF“), Fondu na spravodlivú transformáciu (ďalej len „FST“) a Európskeho námorného rybolovného a akvakultúrneho fondu („ďalej len „ENRAF“).

Partnerskú dohodu vypracúva Slovenská republika v súlade s princípom partnerstva (za účasti sociálnych a ekonomických partnerov na odbornej aj politickej úrovni). Partnerskou dohodou sa stanovuje stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie (v tomto prípade 2021 – 2027). PD SR uzatvorí Slovenská republika s EK.

Navrhovaný strategický dokument, vzhľadom na jeho charakter, poskytuje všeobecný popis okruhov činností bez teritoriálnych konkrétností, ktoré by mohli byť realizované v rámci cieľov politiky súdržnosti a súvisiacich prioritných oblastí podpory podporovaných z fondov politiky súdržnosti EÚ, prostredníctvom operačných programov a z nich vyplývajúcich projektov. PD SR bude po schválení východiskovým dokumentom pre spracovanie nových programových dokumentov na využívanie finančných prostriedkov z fondov EÚ.

3. Hlavné ciele

V júni 2021 bolo prijaté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnem fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej len „všeobecné nariadenie EÚ“).

V rámci prijatej legislatívy EÚ pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ (článok 5 všeobecného nariadenia EÚ):

1. Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa;
2. Zelenšia, nízkouhlíková Európa;
3. Prepojenejšia Európa;
4. Sociálnejšia Európa;
5. Európa bližšie k občanom.

Účelom PD SR je zabezpečiť efektívne a účinné využívanie fondov politiky súdržnosti EÚ na zabezpečenie stanovených cieľov politiky súdržnosti.

4. Stručný opis obsahu strategického dokumentu

Štruktúru, obsah a rozsah partnerskej dohody ustanovuje článok 11 a príloha II všeobecného nariadenia EÚ.

Návrh PD SR, ktorý bol predmetom posudzovania vplyvov strategických dokumentov, pozostáva z nasledovných častí:

1.	Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST (Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. a) všeobecného nariadenia EÚ)
2.	Výber politik, koordinácia a doplnkovosť (komplementarita) (Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. b) body i) - iii) všeobecného nariadenia EÚ)
3.	Príspevok k rozpočtovej záruke v rámci InvestEU s odôvodnením – neuplatňuje sa (Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. g) a čl. 14 všeobecného nariadenia EÚ)
4.	Transfery (prevody)
4.1	Transfer medzi kategóriami regiónu (Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. e) a čl. 111 všeobecného nariadenia EÚ)
4.2	Transfery do nástrojov v rámci priameho a nepriameho riadenia – neuplatňuje sa (Ref.: čl. 26 ods. 1 všeobecného nariadenia EÚ)
4.3	Transfery medzi EFRR, ESF+ a KF alebo do iného fondu alebo fondov (Ref.: čl. 26 ods. 1 všeobecného nariadenia EÚ)
4.4	Prevod zdrojov z EFRR a ESF+ ako doplnkovej podpory do FST, s odôvodnením – neuplatňuje sa (Ref.: čl. 27 všeobecného nariadenia EÚ)
4.5	Transfery z cieľa Európska územná spolupráca do cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti – neuplatňuje sa (Ref.: čl. 111 ods. 3 všeobecného nariadenia EÚ)
5.	Forma príspevku Únie na technickú pomoc (Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. f) všeobecného nariadenia EÚ)
6.	Tematická koncentrácia (6.1 Ref.: čl. 4 ods. 3 nariadenia o EFRR/KF; 6.2 Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. c) všeobecného nariadenia EÚ a čl. 7 nariadenia o ESF+)
7.	Predbežné pridelenie finančných prostriedkov z každého z fondov, na ktoré sa vzťahuje partnerská dohoda, podľa cieľov politiky, špecifického cieľa FST a technickej pomoci na vnútroštátnej a prípadne na regionálnej úrovni (Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. c) všeobecného nariadenia EÚ)
8.	Zoznam plánovaných programov v rámci fondov, na ktoré sa vzťahuje partnerská dohoda, s príslušnými predbežnými finančnými prostriedkami podľa fondu a zodpovedajúcim národným príspevkom podľa kategórie regiónu (Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. h) a čl. 110 všeobecného nariadenia EÚ)
9.	Súhrn opatrení plánovaných na posilnenie administratívnych kapacít na implementáciu fondov, na ktoré sa vzťahuje partnerská dohoda (Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. i) všeobecného nariadenia EÚ)
10.	Integrovaný prístup k riešeniu demografických výziev a/alebo osobitných potrieb regiónov a oblastí (ak je to relevantné)

	(Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. j) všeobecného nariadenia EÚ a čl. 10 nariadenia o EFRR/KF)
11.	Zhrnutie posúdenia týkajúceho sa splnenia príslušných základných podmienok uvedených v čl. 15 a prílohách III. a IV. (voliteľné) (Ref.: čl. 15 všeobecného nariadenia EÚ)
12.	Predbežná cieľová hodnota príspevku na opatrenia v oblasti klímy (Ref.: čl. 6 ods. 2 a čl. 11 písm. d) všeobecného nariadenia EÚ)

Návrh prioritných oblastí podpory z fondov politiky súdržnosti v rámci jednotlivých cieľov aj so zdôvodnením je súčasťou úvodných dvoch častí návrhu PD SR.

Prioritné oblasti podpory, navrhované v rámci stanovených cieľov, budú implementované prostredníctvom operačných programov (**Operačný program Slovensko a Operačný program Rybné hospodárstvo 2021 – 2027**) zo zdrojov EFRR, KF, ESF+, FST a ENRAF nasledovne:

Cieľ politiky súdržnosti	Prioritná oblasť podpory
1. Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa (Fond: EFRR)	Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií 1.1. Podpora medzisektorovej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a zvyšovanie výskumných a inovačných kapacít v podnikoch 1.2. Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume, vývoji a inováciách 1.3. Podpora rozvoja a modernizácie centrálnej a zdieľanej infraštruktúry pre výskum a vývoj 1.4. Podpora medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií
	Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy 1.5. Podpora v oblasti informatizácie a digitálnej transformácie 1.6. Podpora budovania inteligentných miest a regiónov
	Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, a to aj produktívnymi investíciami 1.7. Podpora malého a stredného podnikania 1.8. Internacionalizácia malého a stredného podnikania 1.9. Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie 1.10. Zručnosti na posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu a budovania kapacít pre RIS3
	Zlepšenie digitálnej pripojiteľnosti 1.11. Podpora širokopásmového pripojenia
2. Zelenšia nízkouhlíková Európa (Fond: EFRR/KF/ENRAF)	2.1. Podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov 2.2. Podpora energie z obnoviteľných zdrojov udržateľným spôsobom v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené 2.3. Vývoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete (TEN-E) 2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám 2.5. Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd

	2.6. Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo 2.7. Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb 2.8. Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží 2.9. Zlepšenie kvality ovzdušia 2.10. Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
(Fond: ENRAF)	2.11. Podpora udržateľného rybárstva, modernizácia existujúcich spracovateľských zariadení a ochrany vodných biologických zdrojov 2.12. Podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh, aj prostredníctvom podpory udržateľných akvakultúrnych postupov a výstavby recirkulačných zariadení 2.13. Zvýšenie prenosu inovácií a technológií do sektora 2.14. Podpora ekologického farmárčenia, vytváranie organizácií výrobcov 2.15. Zvýšená adaptácia na zmenu klímy, posilnenie rastu a odolnosť slovenského akvakultúrneho priemyslu
3. Prepojenejšia Európa (Fond: EFRR/KF)	3.1. Cestná doprava • Dobudovanie základnej transeurópskej dopravnej siete (ďalej len „TEN-T“) - výstavba diaľnice D3 (SJ prepojenie na Poľsko a ČR), dokončenie súvislej siete D1, výstavba nových úsekov rýchlostných ciest • Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov • Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti 3.2. Železničná doprava • Modernizácia hlavných železničných tratí zaradených do siete TEN-T a železničných uzlov • Podpora regionálnej železničnej dopravy 3.3. Vodná doprava • Zabezpečenie celoročnej splavnosti vodných ciest, zaradených do základnej siete TEN-T vnútrozemských vodných ciest (Dunaj a Váh), modernizáciu infraštruktúry a superštruktúry verejných prístavov TEN-T (Bratislava, Komárno) • Pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel
4. Sociálnejšia Európa (Fond: ESF+/EFRR)	4.1. Adaptabilný a prístupný trh práce 4.2. Kvalitné inkluzívne vzdelávanie 4.3. Zručnosti pre lepšiu inklúziu a adaptabilitu 4.4. Záruka pre mladých 4.5. Aktívne začlenenie a dostupné služby 4.6. Potravinová a materiálna deprivácia 4.7. Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom (Fond: EFRR)	5.1. Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych aktérov 5.2. Kvalitnejšie verejné politiky a otvorené vládnutie 5.3. Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov 5.4. Regionálna miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas

	5.5. Zlepšovanie manažmentu služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
(Fond: FST)	5.6. Podpora území (hospodárska diverzifikácia území), ktoré sú najviac postihnuté prechodom ku klimatickej neutralite, na zabránenie nárastu regionálnych rozdielov a na rekvalifikáciu a aktívne začleňovanie ich pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie (Trenčiansky región – región Hornej Nitry, Banskobystrický región, Košický región)

* Poznámka: Pre potreby ľahšej orientácie boli prioritné oblasti v rámci tohto stanoviska očíslované.

Podrobnejší popis jednotlivých prioritných oblastí podpory je uvedený v návrhu PD SR. Jednotlivé ciele a oblasti podpory budú konkretizované v programoch, ktoré budú podporované z jednotlivých fondov.

5. Vzťah k iným strategickým dokumentom

PD SR súvisí najmä s nasledovnými strategickými a legislatívnymi rámcami na medzinárodnej, európskej a národnej úrovni:

Medzinárodná úroveň

- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy;
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy;
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj;
- Dohovor o biologickej diverzite;
- Parížska dohoda – Rámcový dohovor OSN o zmene klímy.

Európska úroveň

- Zmluva o fungovaní Európskej únie;
- Správa o Slovensku 2019 (príloha D);
- Správa o Slovensku 2020;
- Špecifické odporúčania Rady EÚ pre Slovensko;
- Priority kohéznej politiky EÚ pre obdobie 2021 – 2027;
- Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1059 z 24. júna 2021 o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných nástrojov;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu;
- BIELA KNIHA Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – vytvorenie

- konkurencieschopného dopravného systému efektívne využívajúceho zdroje;
- Európska dohoda o medzinárodných železničných magistrálach (AGC);
 - Európska dohoda o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy a príslušných objektoch (AGTC);
 - Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy;
 - Európska zelená dohoda (European Green Deal);
 - Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (Karpatský dohovor);
 - Európska perspektíva priestorového rozvoja (ESDP);
 - Energetický plán do roku 2050;
 - Nástroj na prepájanie Európy (CEF);
 - Obnovená stratégia trvalo udržateľného rozvoja EÚ;
 - Európa ako popredná svetová destinácia cestovného ruchu – nový politický rámec pre európsky cestovný ruch;
 - Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť;
 - Akčný plán Stratégia EÚ pre dunajský región;
 - Európsky pilier sociálnych práv (2017) a Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv (2021) a závery sociálneho samitu v Porte v dňoch 7. – 8. 5. 2021 (Deklarácia z Porta);
 - Program Digitálna Európa;
 - Nástroj na prepájanie Európy;
 - Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu;
 - Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo v roku 2050;
 - Plán postupu v energetike do roku 2050 (Energetický plán do roku 2050);
 - Program Horizont Európa;
 - Program pre životné prostredie a ochranu klímy LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie);
 - Program Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie);
 - Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania.

Národná úroveň

- Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020);
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024;
- Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky;
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030;
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – KURS 2001 v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001;
- Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030;
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030);
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030;
- Priority vo výstavbe cestnej infraštruktúry;
- Harmonogram prípravy a výstavby projektov cestnej infraštruktúry;
- Priority v obnove a rozvoji železničnej infraštruktúry;
- Koncepcia rozvoja intermodálnej dopravy Slovenskej republiky do roku 2030;
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike;
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike;
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020;
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia;

- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja;
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2030;
- Koncepcia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí;
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike;
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V.;
- Stratégia dlhodobej starostlivosti v Slovenskej republike;
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030;
- Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov;
- Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025;
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027;
- Národný plán široko pásmového pripojenia;
- Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030;
- Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019 – 2022;
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030;
- Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027 (SK RIS3 2021+);
- Stratégia hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030;
- Strategické priority rozvoja zamestnanosti v Slovenskej republike s výhľadom do roku 2030;
- Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania;
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 – 2030;
- Národný plán posilnenia Záruky pre mladých ľudí v Slovenskej republike s výhľadom do roku 2030;
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030;
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030;
- Celoštátna stratégia rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021 – 2027;
- Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030;
- Ostatné dokumenty/stratégie/plány Slovenskej republiky vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok.

Vzťah PD SR k vyššie uvedeným strategickým dokumentom je interaktívny – tzn., že nadväzuje na ich základné princípy a priority a na druhej strane sa prostredníctvom PD SR vnášajú do týchto dokumentov požiadavky a pravidlá, čím sa v konečnom dôsledku vytvára rámec pre návrh a efektívnu implementáciu konkrétnych projektov operačných programov s dôrazom na ochranu a tvorbu životného prostredia a zdravia obyvateľov a špecifické danosti jednotlivých regiónov.

III. OPIS PRIEBEHU PRÍPRAVY A POSUDZOVANIA

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Proces prípravy strategického dokumentu

Každý členský štát má povinnosť podľa článku 10 ods. 6 všeobecného nariadenia EÚ vypracovať partnerskú dohodu v súlade s Európskym kódexom správania pre partnerstvo a predložiť ju EK pred predložením prvého programu alebo súčasne s ním. Gestorom vypracovania PD SR je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, sekcia centrálny koordinačný orgán, odbor politiky súdržnosti (ďalej aj „rezortný orgán“, a neskôr tiež „obstarávateľ“ alebo „MIRRI SR“).

Pri príprave PD SR sa uplatňuje princíp partnerstva, tzn. účasť sociálnych a ekonomických partnerov na odbornej aj politickej úrovni.

Príprava návrhu PD SR prebieha v súlade s princípom partnerstva, podľa Všeobecného nariadenia EÚ, prostredníctvom práce partnerských platforiem a ad hoc koordinačných a pracovných zasadnutí. Pre vypracovanie PD SR boli vytvorené tieto platformy:

- **Rada vlády Slovenskej republiky pre politiku súdržnosti 2021 – 2027** ako politická platforma, ktorá bola zriadená vládou Slovenskej republiky (ďalej aj „SR“) v marci 2019. Jej členmi sú predstavitelia štátnej správy, územnej samosprávy, zamestnávateľských zväzov, odborových zväzov, akademické a vedecké komunity a tiež splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity;
- **Pracovná skupina „Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+“** ako odborná platforma, ktorá bola zriadená vo februári 2017. Pracovná skupina pozostáva z členov zastupujúcich ústredné orgány štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, akademickej sféry, záujmových združení, reprezentatívnych profesijných združení a organizácií, mimovládnych a iných organizácií a združení. Výber širokej škály sociálnych a hospodárskych partnerov sa riadil delegovaným nariadením Komisie o Európskom kódexe správania pre partnerstvo.

Na jednotlivých ministerstvách boli vytvorené pracovné skupiny zahŕňajúce relevantných partnerov k programovaniu a plneniu základných podmienok.

Návrh PD SR bol koncom januára 2020 odoslaný EK na neformálne posúdenie a zároveň sa k nemu vo februári 2020 uskutočnilo neformálne rokovanie s EK. Návrh PD SR v tejto fáze ešte neobsahoval tabuľky s finančnými údajmi.

Na základe početných diskusií a pracovných stretnutí MIRRI SR pripravilo ucelený návrh PD SR – tzn. kompletný návrh obsahujúci všetky potrebné časti. Ucelený návrh PD SR je prílohou informatívneho materiálu *„Informácia o príprave návrhu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 a návrh rozdelenia národnej alokácie“*, ktorý vláda Slovenskej republiky vzala na vedomie 28. apríla 2021.

Informácia spoločne s uceleným návrhom PD SR bola 29. apríla 2021 predstavená sociálno-ekonomickým partnerom v rámci online zasadnutia pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+ a 4. mája 2021 v rámci zasadnutia Rady vlády Slovenskej republiky pre politiku súdržnosti 2021 – 2027. Predložený dokument jednomyseľne vzali na vedomie všetci členovia Rady vlády Slovenskej republiky a týmto aktom MIRRI SR dostalo mandát na začatie neformálnych diskusií s EK k ucelenému návrhu PD SR.

Ďalší postup prípravy a schvaľovania strategického dokumentu PD SR možno zhrnúť nasledovne:

- pripravený ucelený návrh PD SR bol 12. mája 2021 odoslaný EK na neformálne posúdenie a EK k nemu zaslala 23. júna 2021 pripomienky;
- k predloženým pripomienkam sa 30. júna 2021 uskutočnilo neformálne pracovné stretnutie so zástupcami EK. Po tomto stretnutí sa v júli 2021 konali ďalšie štyri neformálne online technické rokovania so zástupcami EK. Zároveň sa uskutočnila intenzívna komunikácia s dotknutými rezortmi k predloženým pripomienkam EK;
- návrh PD SR a pripomienky EK boli v auguste 2021 zaslané na vyjadrenie stanoviska sociálno-ekonomickým partnerom. Diskusia k vyhodnoteniu a spôsobu zapracovania predložených pripomienok a návrhov bola 23. septembra 2021 predmetom zasadnutia pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+;
- koncom septembra 2021 sa uskutočnili ďalšie technické rokovania so zástupcami EK na tému udržateľného vodného hospodárstva a k otvoreným horizontálnym otázkam;

- v októbri 2021 bol aktualizovaný návrh PD SR predložený na druhé neformálne posúdenie EK;
- v rámci ďalších krokov má byť návrh PD SR predložený na medzirezortné pripomienkové konanie, na rokovanie príslušných poradných orgánov vlády Slovenskej republiky a na rokovanie vlády Slovenskej republiky;
- následne bude schválený návrh PD SR vládou Slovenskej republiky oficiálne predložený na proces schválenia EK.

Proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu

V zmysle zákona o posudzovaní vplyvov je PD SR strategickým dokumentom s celoštátnym dosahom. Postup posudzovania vplyvov návrhov strategických dokumentov upravuje druhá časť zákona o posudzovaní vplyvov. V zmysle § 3 písm. b) zákona o posudzovaní vplyvov tento postup zahŕňa vypracovanie oznámenia o vypracovaní strategického dokumentu, vypracovanie rozsahu hodnotenia strategického dokumentu, správy o hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a stanovisko z posúdenia strategického dokumentu, pričom pri všetkých fázach postupu je zabezpečený prístup verejnosti a konzultovanie strategického dokumentu s verejnosťou. Posudzovanie vplyvov strategického dokumentu bolo vykonané podľa zákona o posudzovaní vplyvov, zohľadňujúc požiadavky smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie.

Cieľom procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu bolo zahrnúť výsledky posudzovania dopadov strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie ľudí do rozhodovacieho procesu na úrovni štátu, so zohľadnením stanovísk dotknutých orgánov, organizácií a verejnosti.

Proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu prebiehal podľa § 17 zákona o posudzovaní vplyvov, pričom v zmysle § 17 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov boli primerane aplikované ustanovenia § 5 až 16 zákona o posudzovaní vplyvov.

Proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu zabezpečil, v súlade s § 17 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, sekciou environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva (v súčasnosti sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie), odborom posudzovania vplyvov na životné prostredie (ďalej len „MŽP SR“).

Vypracovanie oznámenia o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom (ďalej len „oznámenie o SD“) zabezpečil, v súlade s § 60 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov, obstarávateľ. Oznámenie o SD bolo vypracované, podľa § 5 ods. 5 a prílohy č. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, Ing. Vierou Huskovou a Ing. Milanom Luciakom v decembri 2020. Oznámenie o SD bolo, podľa § 17 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov, doručené rezortným orgánom na MŽP SR a v súlade s § 6 ods. 1 a § 17 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov bolo dňa 22. 12. 2020 zverejnené formou informácie o oznámení v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (v denníku Pravda) a súčasne na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, na adrese: www.mirri.gov.sk. Podľa § 6 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov bolo oznámenie o SD zverejnené na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/partnerska-dohoda-slovenskej-republiky-na-roky-2021-2027> dňa 22. 12. 2020. Stanoviská k oznámeniu o SD bolo možné, v súlade s § 6 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, doručiť do 15 dní odo dňa jeho doručenia, resp. zverejnenia. K oznámeniu o SD boli doručené 2 stanoviská (*Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, sekcia digitálnej agendy, odbor priamo riadených programov EÚ a digitálnych infraštruktúr a Združenie domových samospráv*). Obe stanoviská doručené k oznámeniu o SD boli, v súlade s bodom 2.2.3 rozsahu

hodnotenia strategického dokumentu č. 7156/2021/oPLPS-3 zo dňa 18. 01. 2021 (ďalej len „rozsah hodnotenia“) určeného rezortným orgánom v spolupráci s MŽP SR, vyhodnotené v správe o hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie (ďalej len „správa o hodnotení strategického dokumentu“).

Rozsah hodnotenia určil, v súlade s § 17 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán v spolupráci s MŽP SR. Pri určovaní rozsahu hodnotenia sa, podľa § 8 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov, vychádzalo z obsahu a štruktúry správy o hodnotení strategického dokumentu a prihliadalo sa na stanoviská doručené k oznámeniu o SD. V rozsahu hodnotenia bolo, pre ďalšie, podrobnejšie hodnotenie vplyvov strategického dokumentu, určené dôkladné zhodnotenie nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal) a variantu uvedeného v oznámení o SD. Ďalej boli v rozsahu hodnotenia určené tri všeobecné podmienky a štyri špecifické požiadavky. Časový harmonogram nebol určený. Rozsah hodnotenia, v súlade s § 17 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov, zverejnil rezortný orgán bezodkladne, dňa 21. 01. 2021, v plnom rozsahu na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, na adrese: www.mirri.gov.sk a súčasne zverejnil informáciu o určenom rozsahu hodnotenia v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (v denníku Pravda). MŽP SR zverejnilo rozsah hodnotenia, v súlade s § 8 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, bezodkladne po jeho určení na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/partnerska-dohoda-slovenskej-republiky-na-roky-2021-2027> dňa 21. 01. 2021. Pripomienky k rozsahu hodnotenia bolo možné, v súlade s § 8 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov, doručiť do 10 dní odo dňa jeho zverejnenia. K rozsahu hodnotenia bolo doručené 1 stanovisko (*Združenie domových samospráv*). Predmetné stanovisko doručené k rozsahu hodnotenia bolo, v súlade s bodom 2.2.3 rozsahu hodnotenia, vyhodnotené v správe o hodnotení strategického dokumentu.

Hodnotenie vplyvu návrhu strategického dokumentu podľa § 9 zákona o posudzovaní vplyvov zabezpečil, v súlade s § 17 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán a výsledok hodnotenia je uvedený v správe o hodnotení strategického dokumentu.

Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu zabezpečil, v súlade s § 60 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov, obstarávateľ. Správa o hodnotení strategického dokumentu bola vypracovaná, podľa § 9 a prílohy č. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, Ing. Vierou Huskovou a Ing. Milanom Luciakom v októbri 2021. Správa o hodnotení strategického dokumentu spolu s návrhom strategického dokumentu s celoštátnym dosahom bola, podľa § 17 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov, predložená rezortným orgánom na MŽP SR a v súlade s § 17 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov bolo úplné znenie návrhu strategického dokumentu a správa o hodnotení strategického dokumentu zverejnená na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, na adrese: www.mirri.gov.sk dňa 27. 10. 2021 a súčasne bola zverejnená informácia o ich vypracovaní v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (v denníku Pravda). Podľa § 10 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov bola správa o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu zverejnená na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/partnerska-dohoda-slovenskej-republiky-na-roky-2021-2027> dňa 27. 10. 2021. Správa o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu boli, v súlade s § 11 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, prístupné verejnosti najmenej 21 dní. Stanoviská k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu bolo možné, v súlade s § 12 ods. 1 a 2 zákona o posudzovaní vplyvov, doručiť najneskôr do 21 dní odo dňa ich doručenia, resp. zverejnenia. K správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu bolo doručených 11 stanovísk (*Ministerstvo financií Slovenskej republiky, kancelária generálnej tajomníčky služobného úradu; Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, odbor plánovania investícií a financovania projektov, oddelenie*

financovania projektov; Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekcia európskych programov MV SR, odbor adaptácie na klimatickú zmenu, oddelenie programovania, monitorovania a hodnotenia; Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odbor stratégie dopravy; Trnavský samosprávny kraj, odbor stratégií a projektov; Prešovský samosprávny kraj, odbor strategického rozvoja; Nitriansky samosprávny kraj, odbor strategických činností; Klub 500; Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky; Ing. Ján Plesník a INŠTITÚT VODNEJ POLITIKY).

Konzultácie, podľa § 63 zákona o posudzovaní vplyvov, bolo možné, v súlade s § 65g ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov, uskutočniť počas celého procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu písomne, formou pripomienkovania vyššie uvedených dokumentov, zaslaním písomného stanoviska. Konzultácie boli počas procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu zrealizované s 2 subjektmi (*František Hamšík a Združenie domových samospráv*).

Verejné prerokovanie správy o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu (ďalej len „verejné prerokovanie“) sa uskutočnilo dňa 10. 11. 2021 o 13.00 hod. v priestoroch účelového zariadenia Hotel Bôrik, Bôrik 15, Bratislava – Staré Mesto. S ohľadom na pandemickú situáciu súvisiacu s ochorením COVID-19 bol vstup umožnený iba osobám v režime OTP. Zúčastniť sa verejného prerokovania bolo možné aj v online forme. Verejné prerokovanie zabezpečil, v súlade s § 17 ods. 9 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán v spolupráci s MŽP SR. Termín a miesto verejného prerokovania oznámil rezortný orgán MŽP SR, v súlade s § 17 ods. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, najmenej 10 dní pred jeho konaním. Termín a miesto verejného prerokovania zverejnil rezortný orgán, v súlade s § 17 ods. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, na adrese: www.mirri.gov.sk a v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (v denníku Pravda) dňa 29. 10. 2021. MŽP SR zverejnilo informáciu o termíne a mieste konania verejného prerokovania na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/partnerska-dohoda-slovenskej-republiky-na-roky-2021-2027> dňa 29. 10. 2021. Z verejného prerokovania bol, v súlade s § 11 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov, vyhotovený záznam.

Vypracovanie odborného posudku zabezpečilo MŽP SR, v súlade s § 17 ods. 11 a § 13 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, pričom za spracovateľa odborného posudku určilo Ing. Jozefa Richtarčíka, zapísaného v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie pod číslom 74/96-OPV.

Výsledky posudzovania vplyvov strategického dokumentu a zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením uvedie, v zmysle § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán v doložke vplyvov na životné prostredie, ktorej obsah je uvedený v prílohe č. 7 zákona o posudzovaní vplyvov. V zmysle § 15 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov schvaľujúci orgán nemôže bez doložky vplyvov na životné prostredie podľa § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov schváliť strategický dokument, ktorý je predmetom posudzovania. Schvaľujúci orgán je povinný vziať do úvahy výsledky účasti verejnosti, a to najmä stanoviská verejnosti, výsledky konzultácií a verejného prerokovania s verejnosťou, vznesené pripomienky verejnosti. Ak obstarávateľ nezohľadní pripomienky vyplývajúce zo stanoviska z posúdenia strategického dokumentu, je v zmysle § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov povinný svoj postup zdôvodniť a také odôvodnenie zverejniť a doložiť ho spolu so stanoviskom z posúdenia strategického dokumentu schvaľujúcemu orgánu k návrhu strategického dokumentu. Ak schvaľujúci orgán, v zmysle § 15 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, schváli strategický dokument v inom znení, aké bolo predložené, v spolupráci s obstarávateľom vypracuje informácie podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov.

Schválený strategický dokument, ktorému predchádzalo posudzovanie podľa zákona o posudzovaní vplyvov, spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov doručí obstarávateľ, v zmysle § 15 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov MŽP SR a zároveň ho zverejní na svojom webovom sídle alebo iným vhodným spôsobom. MŽP SR následne, v zmysle § 15 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov zverejní schválený strategický dokument spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

2. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Vláda Slovenskej republiky
Európska komisia

3. Druh prijatia, rozhodnutia

Uznesenie vlády Slovenskej republiky
Rozhodnutie Európskej komisie

4. Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu

Správu o hodnotení strategického dokumentu vypracovali Ing. Viera Husková a Ing. Milan Luciak v októbri 2021. Správa o hodnotení strategického dokumentu bola vyhotovená podľa § 9 a prílohy č. 4 zákona o posudzovaní vplyvov s rešpektovaním všeobecných a špecifických požiadaviek určených v rozsahu hodnotenia.

5. Posúdenie správy o hodnotení strategického dokumentu

Odborný posudok k strategickému dokumentu, na základe určenia MŽP SR v zmysle § 17 ods. 11 zákona o posudzovaní vplyvov, primerane aplikujúc ustanovenie § 13 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, listom č. 5536/2021-1.7/lb; 70963/2021 zo dňa 20. 12. 2021, vypracoval Ing. Jozef Richtářík, zapísaný v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie pod číslom 74/96-OPV (ďalej len „spracovateľ odborného posudku“). O určení spracovateľa odborného posudku MŽP SR informovalo, listom č. 5536/2021-1.7/lb; 70968/2021 zo dňa 20. 12. 2021, v súlade s § 13 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, obstarávateľa.

Spracovateľ odborného posudku vypracoval odborný posudok v súlade s § 13 zákona o posudzovaní vplyvov na základe oznámenia o strategickom dokumente, predloženej správy o hodnotení strategického dokumentu, doručených písomných stanovísk od zainteresovaných subjektov, všeobecne záväzných právnych predpisov, vlastných skúseností a odborných poznatkov, konzultácií s obstarávateľom a spracovateľom strategického dokumentu, konzultácií so spracovateľmi správy o hodnotení strategického dokumentu, záznamu z verejného prerokovania strategického dokumentu a obsahu konzultácií.

Odborný posudok obsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti. V odbornom posudku boli v zmysle § 13 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov vyhodnotené najmä: úplnosť správy o hodnotení strategického dokumentu; stanoviská podľa § 12 zákona o posudzovaní vplyvov; úplnosť zistenia kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia; použité metódy hodnotenia a úplnosť vstupných informácií; varianty riešenia strategického dokumentu a návrh opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu.

V odbornom posudku spracovateľ odborného posudku konštatoval, že správa o hodnotení strategického dokumentu je vypracovaná v štruktúre podľa prílohy č. 4 k zákonu o posudzovaní vplyvov a vzhľadom na charakter a rozsah strategického dokumentu poskytuje

dostatok informácií o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie a obsahuje tiež návrh opatrení na odstránenie alebo zmiernenie identifikovaných vplyvov. Pri hodnotení správy o hodnotení strategického dokumentu nebola zistená nevhodná interpretácia ani úmyselné skresľovanie vstupných údajov. Správa o hodnotení strategického dokumentu je podľa spracovateľa odborného posudku nestranná a objektívna, úplná a pomerne obsiahla, uvádza relevantné a dostupné údaje zodpovedajúce charakteru posudzovaného strategického dokumentu. Spracovateľ odborného posudku má za to, že vstupné informácie, na základe ktorých bol v správe o hodnotení strategického dokumentu posúdený vplyv strategického dokumentu na životné prostredie, možno považovať za postačujúce na identifikáciu možných vplyvov v potrebnom rozsahu, aby tieto mohli byť v dostatočnej miere spracované a vyhodnotené vo vzájomných vzťahoch tak, aby spĺňali požiadavky na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie.

Spracovateľ odborného posudku ďalej konštatoval, že v niektorých stanoviskách sa vyskytli odporúčania na úpravu, prípadne na doplnenie strategického dokumentu. Taktiež uviedol, že opodstatnené požiadavky pripomienkujúcich subjektov budú zohľadnené obstarávateľom pri vypracovaní konečného znenia návrhu strategického dokumentu, prípadne v ďalších etapách vypracovania dokumentov pre realizáciu cieľov politiky súdržnosti a prioritných oblastí podpory – operačných programoch a z nich vyplývajúcich projektov. Podľa spracovateľa odborného posudku predložené stanoviská neobsahovali také závažné pripomienky k správe o hodnotení strategického dokumentu, ktoré by súviseli s vyhodnoteným vplyvom PD SR na životné prostredie.

Spracovateľ odborného posudku má za to, že vplyvy navrhovaného strategického dokumentu PD SR sú v správe o hodnotení strategického dokumentu dostatočne zdokumentované vo viacerých rovinách s osobitným zameraním na oblasti, u ktorých sa predpokladajú negatívne a pozitívne vplyvy pri realizácii strategického dokumentu s celoštátnym dosahom. Spracovateľ odborného posudku uvádza, že v etape strategického posudzovania nebolo možné identifikovať predpokladané vplyvy v územných súvislostiach, nakoľko PD SR ako strategický dokument poskytuje všeobecný popis okruhov činností pre územie celej Slovenskej republiky, ktoré budú realizované v rámci stanovených cieľov politiky súdržnosti a prioritných oblastí podpory, a ktoré budú podporované z fondov EÚ prostredníctvom následne vypracovaných operačných programov a z nich vyplývajúcich realizačných projektov. V odbornom posudku sa taktiež uvádza, že vzhľadom na charakter a dosah strategického dokumentu sa predpokladá prevaha pozitívnych nad negatívnymi vplyvmi. Spracovateľ odborného posudku dodáva, že vplyvy strategického dokumentu, ktoré bolo možné predpokladať v rámci etapy strategického posudzovania podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov nie sú takého charakteru, že by mohli spôsobiť závažný negatívny vplyv na životné prostredie Slovenskej republiky a ktoré by bránili jeho schváleniu. Zároveň je toho názoru, že negatívne vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie predpokladané v etape strategického posudzovania je možné zmierniť prípadne eliminovať realizáciou opatrení, uvedených v kapitole V. správy o hodnotení strategického dokumentu a realizáciou opatrení, ktoré vyplynú z výsledkov posudzovania konkrétnych činností a projektov podľa tretej časti zákona o posudzovaní, ktoré budú následne upresňované a realizované v etape povoľovania podľa osobitných predpisov. Spracovateľ odborného posudku taktiež konštatuje, že komplexné posúdenie predpokladaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie bolo vykonané na úrovni zodpovedajúcej dostupným údajom o predmete posudzovania a celoštátnemu dosahu jeho pôsobenia. Metódy a podklady použité pri posudzovaní návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom zodpovedajú stupňu poznania v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie.

V závere odborného posudku spracovateľ odborného posudku, po vyhodnotení úplnosti správy o hodnotení strategického dokumentu, stanovisk k správe o hodnotení strategického dokumentu, úplnosti zistenia kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu, vstupných informácií, výsledku verejného prerokovania návrhu strategického dokumentu a správy o hodnotení strategického dokumentu, výsledku konzultácií, návrhov opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, zastáva názor, že výsledky procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu, vykonaného podľa zákona o posudzovaní vplyvov, preukázali v dostatočnej miere, že stanovené ciele politiky súdržnosti a prioritné oblasti podpory PD SR sú v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a kritériami trvalej udržateľnosti a humánno-environmentálnej únosnosti a zároveň výsledky procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu nepreukázali skutočnosti, ktoré by znamenali spoločensky neprijateľné riziko vážneho poškodenia alebo ohrozenia životného prostredia či zdravia obyvateľstva, prípadne by znemožňovali realizáciu cieľov a oblastí podpory navrhnutých v strategickom dokumente a z uvedených dôvodov **odporučil schválenie** strategického dokumentu.

Súčasťou odborného posudku bol aj, v súlade s § 13 ods. 9 zákona o posudzovaní vplyvov, návrh stanoviska z posúdenia strategického dokumentu v obsahu a štruktúre podľa prílohy č. 6 zákona o posudzovaní vplyvov.

Odborný posudok spolu s návrhom stanoviska z posúdenia strategického dokumentu boli na MŽP SR doručené dňa 09. 02. 2022.

6. Stanoviská predložené k správe o hodnotení strategického dokumentu a ich vyhodnotenie

Podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona o posudzovaní vplyvov boli rezortnému orgánu k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu doručené nasledovné písomné stanoviská (stanoviská sú uvádzané v skrátenom znení):

- **Ministerstvo financií Slovenskej republiky, kancelária generálnej tajomníčky služobného úradu** (list č. MF/015740/2021-29 zo dňa 09. 11. 2021) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu s celoštátnym dosahom a k návrhu strategického dokumentu nemá pripomienky.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky, kancelárie generálnej tajomníčky služobného úradu na vedomie.
- **Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, odbor plánovania investícií a financovania projektov, oddelenie financovania projektov** (list č. OdPIaFP-2-102/2021 zo dňa 18. 11. 2021) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu s celoštátnym dosahom a k návrhu strategického dokumentu nemá pripomienky.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ministerstva obrany Slovenskej republiky, odboru plánovania investícií a financovania projektov, oddelenia financovania projektov na vedomie.
- **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekcia európskych programov MV SR, odbor adaptácie na klimatickú zmenu, oddelenie programovania, monitorovania a hodnotenia** (list č. SEP-AKZ1-2021/004874-002 zo dňa 18. 11. 2021) – v stanovisku uvádza, že k obsahu správy o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu nepredkladá žiadne námietky.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie európskych programov MV SR, odboru adaptácie na klimatickú zmenu, oddelenia programovania, monitorovania a hodnotenia na vedomie.

- **Trnavský samosprávny kraj, odbor stratégií a projektov** (list č. 15397/2021/OÚPŽP-2 zo dňa 18. 11. 2021) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu nemá pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Trnavského samosprávneho kraja, odboru stratégií a projektov na vedomie.

- **Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odbor stratégie dopravy** (list č. 49831/2021/OSD/128359 zo dňa 19. 11. 2021) – v stanovisku uvádza nasledovné pripomienky:

➤ **pripomienky k návrhu strategického dokumentu:**

- na str. 21 – 22, v časti železničná doprava žiada text opraviť nasledovne (cit.): „Prioritou bude modernizácia hlavných železničných tratí zaradených do siete TEN-T s vysokým dopytom po železničnej osobnej a nákladnej doprave (modernizácia úsekov na základnej sieti koridoru Rýn-Dunaj v trase Žilina – Košice – št. hr. SR /UA, Baltsko-jadranského koridoru v trase Žilina – št. ~~hr. SR/ČR~~ št. hr. SR/PL a koridoru Orient/východné Stredomorie.....“

Vyjadrenie MŽP SR: Nakoľko sa jedná o pripomienku smerujúcu priamo k návrhu strategického dokumentu, MŽP SR odporúča obstarávateľovi, pred schválením strategického dokumentu, túto pripomienku formálneho charakteru zvážiť. MŽP SR dodáva, že v zmysle § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov, je povinnosťou rezortného orgánu v doložke vplyvov na životné prostredie uviesť okrem výsledku posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom aj zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.

➤ **pripomienky k správe o hodnotení strategického dokumentu:**

- na str. 59, v časti cestná doprava žiada aktualizovať zoznam ciest I. triedy v Slovenskej republike podľa cestnej databanky SSC. V zozname chýbajú napr. cesty I/9, I/10, I/19, I/20, I/21, I/35, I/60. Naopak cesta I/50 nachádzajúca sa v zozname bola zrušená;

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR považuje predmetnú formálnu pripomienku za opodstatnenú, avšak dodáva, že text správy o hodnotení strategického dokumentu nie je možné v tomto štádiu procesu aktualizovať, prepisovať, dopĺňať ani žiadnym iným spôsobom editovať. Správu o hodnotení strategického dokumentu je možné podľa zákona o posudzovaní vplyvov, v zmysle § 9 ods. 7 zákona o posudzovaní, dopĺňať len v prípade jej vrátenia MŽP SR obstarávateľovi na doplnenie, pričom MŽP SR by tak muselo učiniť do piatich pracovných dní od jej doručenia. Zákon o posudzovaní vplyvov neumožňuje korekciu správy o hodnotení strategického dokumentu v čase jej pripomienkovania, ani po uplatnení pripomienok k nej. Textové úpravy je možné realizovať len v rámci návrhu strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania. MŽP SR v predmetnej veci uvádza, že cesta I/50 nebola zrušená, ale administratívne rozdelená na štyri úseky, ktorými sú po prečíslovaní cesty I/9; I/65; I/16 a I/19. Cesty I/21 (pôvodne I/73); I/20 (pôvodne I/68); I/60 (pôvodne I/18) a I/10 (pôvodne I/18) v zozname nechýbajú, nové čísla ciest vznikli po prečíslovaní SSC. Cesta I/35 vznikla prekategORIZOVANÍM časti cesty II/507. V tejto súvislosti možno konštatovať, že na str. 59 správy o hodnotení strategického dokumentu uvedené cesty nechýbajú, bolo však použité pôvodné číslovanie úsekov. V uvedenej súvislosti MŽP SR odporúča obstarávateľovi v ďalších dokumentáciách používať aktuálne čísla ciest, resp. vo všeobecnosti používať v dokumentáciách údaje aktuálne v čase ich vypracovania. V predmetnej veci MŽP SR považuje za najdôležitejšie, že oblasťou podpory budú komunikácie, ktoré sú súčasťou základnej siete TEN-T. Jednotlivé úseky bude potrebné konkretizovať v rámci Operačného programu Slovensko.

- na str. 61, v časti železničná doprava žiada aktualizovať informácie ohľadom železničných koridorov. Uvedené TEN-T koridory, resp. Paneurópske koridory IV, V, VI, 17, 23 sa už nepoužívajú. Cez územie SR prechádzajú Baltsko-jadranský koridor, koridor Rýn – Dunaj, koridor Orient/východné Stredomorie, patriace do základnej siete TEN-T a železničné nákladné koridory RFC 5, RFC 7, RFC 9 a RFC 11;
- na str. 62, v časti vodná doprava žiada rovnako aktualizovať informácie ohľadom zaradenia riek do koridorov. Rieky Dunaj a Váh patria do základnej siete TEN-T.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR považuje predmetné pripomienky formálneho charakteru za opodstatnené, avšak, ako už bolo vyššie uvedené, text správy o hodnotení strategického dokumentu nie je možné aktualizovať, prepisovať, dopĺňať ani žiadnym iným spôsobom editovať. V zmysle uvedeného MŽP SR odporúča obstarávateľovi požiadavky aktualizácie údajov, uvedených v rámci pripomienok Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odboru stratégie dopravy, zohľadniť v ďalších dokumentáciách (napr. v rámci pripravovanej správy o hodnotení strategického dokumentu Operačného programu Slovensko).

- **Prešovský samosprávny kraj, odbor strategického rozvoja** (list č. 07751/2021/DUPa ZP-2 zo dňa 22. 11. 2021) – v stanovisku uvádza, že k predloženej správe o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu nemá zásadne pripomienky, avšak upozorňuje na nasledovné nezrovnalosti:

- v kapitole III.1.4 Hydrologické pomery sú v texte popísané vodné toky len v rámci povodia Dunaja a absentuje zmienka o základných tokoch v povodí Visly, a to o tokoch Poprad a Dunajec,
- názov tabuľky č. 26 – „Počet ČOV vybudovaných na Slovensku podľa krajov“ a uvedené údaje nekorešpondujú s názvom stĺpca – „% podiel obyvateľov pripojených na verejnú kanalizáciu“ (uvedené údaje sú údaje o počte ČOV, nie %-ný podiel).

V závere stanoviska konštatuje, že z hľadiska ochrany a tvorby životného prostredia jednotlivé oblasti podpory budú jednoznačne znamenať prínos v efektívnom využívaní zdrojov a predpokladá prevažne pozitívny prínos realizovaných opatrení na stav životného prostredia a jeho vývoj v budúcnosti. Ďalej uvádza, že prípadné negatívne vplyvy, ktoré nie je možné vylúčiť pri akejkoľvek činnosti, bude potrebné v čo najvyššej miere eliminovať adekvátnymi technickými a technologickými opatreniami a dodáva, že pre dodržanie princípov trvalo udržateľného rozvoja bude potrebné zároveň rešpektovať únosnosť a možnosti adaptácie územia, vzhľadom na to, že postupná realizácia cieľov a opatrení vyplývajúcich z PD SR bude predstavovať zásahy v území rôznej úrovne významnosti.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Prešovského samosprávneho kraja, odboru strategického rozvoja na vedomie. S pripomienkou, že v správe o hodnotení strategického dokumentu sú podrobnejšie rozpracované len informácie o povodí Dunaja, sa MŽP SR stotožňuje. V kapitole III.1.4 správy o hodnotení strategického dokumentu sú uvedené len základné informácie o hydrologických pomeroch v Slovenskej republike. MŽP SR považuje tieto informácie za primerané charakteru strategického dokumentu a je toho názoru, že uvedené nemá zásadný vplyv na hodnotenie vplyvov posudzovaného strategického dokumentu na životné prostredie. Formálnu pripomienku, týkajúcu sa tabuľky č. 26, ktorá je uvedená na str. 64 správy o hodnotení strategického dokumentu, považuje MŽP SR za opodstatnenú, avšak text správy o hodnotení strategického dokumentu nie je možné aktualizovať, prepisovať, dopĺňať ani žiadnym iným spôsobom editovať.

- **Nitriansky samosprávny kraj, odbor strategických činností** (list č. CS 11812/2021; CZ 43267/2021 zo dňa 25. 11. 2021) – v stanovisku uvádza, že správa o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu nesmie byť v rozpore s Územným plánom regiónu Nitrianskeho kraja, jeho záväznou časťou a ani s jeho Zmenami a doplnkami č. 1 a ich záväznou časťou.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Nitrianskeho samosprávneho kraja, odboru strategických činností na vedomie a dodáva, že predmetná pripomienka je všeobecne formulovaná v rámci opatrení na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu, a to v kapitole V.1. správy o hodnotení strategického dokumentu. MŽP SR taktiež konštatuje, že všetky projekty, pre ktoré strategický dokument zakladá rámec, musia byť vzhľadom na ich lokalizáciu, charakter a dosah, v súlade s príslušnými dokumentmi v oblasti územného plánovania na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Len v prípade ich súladu s uvedenými dokumentmi, bude možné vydať rozhodnutie o ich umiestnení alebo povolení podľa osobitných predpisov.

- **Klub 500** (list zo dňa 26. 11. 2021) – v stanovisku uvádza vyjadrenie k tvrdeniu uvedenému v časti Oblasť podpory 1.1, str. 106 správy o hodnotení strategického dokumentu, v ktorom sa uvádza (cit.) „Veľké spoločnosti (napr. USS Košice, SCP Ružomberok, Slovnaft Bratislava, Duslo Šaľa, veľkochovy jatočných zvierat, obchodné reťazce a ďalšie nie sú slovenské, základný výskum pre ich inovácie sa vykonáva v iných krajinách Európy).“ Klub 500 považuje za nepravdivé zovšeobecňujúce tvrdenie, že všetky vyššie uvedené spoločnosti vykonávajú výskum mimo Slovenskej republiky a uvádza, že práve v prípade viacerých menovaných spoločností majú tieto spoločnosti vytvorené vlastné výskumné kapacity, v ktorých výskum vykonávajú. Taktiež uvádza, že spoločnosti majú navyše vytvorené priame väzby v oblasti vedy, výskumu a inovácií so Slovenskou akadémiou vied aj s univerzitami. Má za to, že veľké podniky sú dôležité aj z národohospodárskeho pohľadu a konštatuje, že na jeden veľký podnik je priamo napojených od 700 do 1 200 malých a stredných podnikov v pozícii dodávateľa alebo odberateľa. Vzhľadom na uvedené žiada, aby boli primerane podporované aj veľké podniky, tak v oblasti výskumu a vývoja, ako aj inovácií a podpory produktívnych technológií.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Klubu 500 na vedomie a uvádza, že za hlavný zámer predmetného stanoviska považuje vyjadrenie podpory, aby aj veľké podniky, o ktorých správa o hodnotení strategického dokumentu uvádza, že základný výskum pre ich inovácie sa vykonáva v iných krajinách Európy, získali podporu v rámci oblasti podpory 1.1. MŽP SR konštatuje, že pripomienka neobsahuje vysvetlenie, aké dôsledky má uvedené tvrdenie pre posúdenie vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie a ako by sa zmenil, resp. mohol zmeniť výsledok tohto posúdenia. MŽP SR taktiež uvádza, že náplňou strategického dokumentu nie je identifikácia, do ktorých a ako veľkých podnikov a ich výskumných kapacít bude pomoc smerovaná a má za to, že predmetnú pripomienku neprináleží riešiť v rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu. MŽP SR má v rámci tohto stanoviska určiť, v kapitole VI.3., odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu. Predmetná požiadavka je smerovaná k textu správy o hodnotení strategického dokumentu a nie k samotnému návrhu strategického dokumentu.

- **Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky** (list č. 243/2021 zo dňa 22. 11. 2021) – v stanovisku uvádza nasledovné pripomienky:
 - správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, podkapitola 1.9, strana 54, veta (cit.): „Na Slovensku sa nachádza 6 vinohradníckych oblastí. Väčšina

hrozna sa pestovala hlavne na západnom, menej na strednom a na východnom Slovensku a naše vína boli veľmi kvalitné, vrátane vín z Tokajskej oblasti.”

Zásadne žiada, aby bol vo vete použitý prítomný čas, nie minulý.

Vyjadrenie MŽP SR: *MŽP SR nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku, z hľadiska sledovaných záujmov, za zásadnú. Predmetná pripomienka nemá významný vplyv na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu a dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov korekciu textu správy o hodnotení strategického dokumentu v čase jej pripomienkovania, ani po uplatnení pripomienok k nej neumožňuje. Správu o hodnotení strategického dokumentu je možné podľa zákona o posudzovaní vplyvov, v zmysle § 9 ods. 7 zákona o posudzovaní, dopĺňať len v prípade jej vrátenia MŽP SR obstarávateľovi na doplnenie, pričom MŽP SR by tak muselo urobiť do piatich pracovných dní od jej doručenia. Textové úpravy je možné realizovať len v rámci návrhu strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania.*

- správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, podkapitola 1.9, strana 54, veta (cit.): *„Na pozemkoch pôvodných vinohradov sa dnes stavajú sídliská - napr. v malokarpatskej vinohradníckej oblasti.“* Zásadne žiada upraviť text nasledovne (cit.): *„Na časti pozemkov pôvodných vinohradov sa dnes stavajú sídliská - napr. v malokarpatskej vinohradníckej oblasti.“*

Vyjadrenie MŽP SR: *MŽP SR nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku formálneho charakteru, z hľadiska sledovaných záujmov, za zásadnú. Predmetná pripomienka nemá významný vplyv na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu a súčasne dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov úpravu textu správy o hodnotení strategického dokumentu neumožňuje. Korigovať možno len samotný strategický dokument, resp. v tomto štádiu jeho návrh.*

- správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, podkapitola 1.9, strana 54, veta (cit.): *„Na ornej pôde sa na celom Slovensku pestuje prevažne jediná dotovaná monokultúra – repka olejná“.* S uvedenou vetou zásadne nesúhlasí a požaduje jej úpravu, prípadne úplné vypustenie, nakoľko má za to, že je v priamom rozpore so skutočnosťou. Svoje tvrdenie odôvodňuje tým, že repka olejná má významné protierózne účinky a na poliach sa pestuje 10 – 11 mesiacov. V osevných postupoch sa nachádza v primeranom podiele vzhľadom na striedanie plodín a s prihliadnutím na možnosti ich predaja. Zároveň uvádza, že je nevyhnutné si uvedomiť, že monokultúra znamená pestovanie len jediného druhu plodiny na tom istom poli, čo je v rozpore so správnou farmárskou praxou. V prípade pestovania repky olejnej sa poberá len jednotná platba na plochu ak nie je pestovaná v ekologickom hospodárstve. Poľnohospodári by uvítali ak by existoval trh aj na iné plodiny.

Vyjadrenie MŽP SR: *MŽP SR nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku za zásadnú. Predmetná pripomienka je smerovaná k textu správy o hodnotení strategického dokumentu, nie k samotnému návrhu strategického dokumentu a ako je uvedené už v predchádzajúcich vyjadreniach MŽP SR, korigovať možno len návrh strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania.*

- správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, podkapitola 1.9, strana

54, veta (cit.): „Ak sa v tomto trende bude pokračovať Slovensko nebude „zelenšia, ako znie druhý cieľ politiky súdržnosti EÚ, ale to bude „žltšia Európa“ od repky olejnej a jedinou zeleňou budú zrejme na zeleno natreté 270 m vysoké veterné elektrárne pre ktoré už „developeri“ pripravujú projekty“. Požaduje odstrániť túto vetu, nakoľko ju považuje za emotívnu. Prípadne odporúča túto vetu preformulovať, aby nevyznievala emotívne, ale aby racionálne hodnotila popisovaný text.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR uvádza, že predmetnú vetu je potrebné čítať v kontexte uvedenej kapitoly, v ktorej sa poukazuje na nepriaznivý trend ubúdania poľnohospodárskej pôdy na poľnohospodárske účely a v prospech pestovania energetických kultúr. V tomto kontexte napadnutá veta, aj keď s istým zveličením, popisuje, čo by mohlo nastať, ak by sa v nepriaznivom trende pokračovalo a na poliach by bolo viac repky olejnej, ako je potrebné. MŽP SR taktiež uvádza, že nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku za zásadnú. Predmetná pripomienka nemá významný vplyv na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu a dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov úpravu textu správy o hodnotení strategického dokumentu neumožňuje.

- správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, podkapitola 1.9, strana 54, veta (cit.): „Na poľnohospodárskej pôde Žitného ostrova sa budujú a pripravuje ďalšia výstavba veľkovýkrmní ošípaných a exkrementy týchto zvierat sa opakovane vyvážajú na polia na plochy nad najväčšou zásobárňou pitnej vody, ktorá čo nevidieť bude drahšia ako zlato. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že v minulosti na Žitnom ostrove bolo zakázané budovanie akýchkoľvek veľkovýkrmní hospodárskych zvierat“. Zásadne nesúhlasí so znením citovanej časti a požaduje jej úpravu podľa skutočného stavu. Svoju pripomienku odôvodňuje tým, že Žitný ostrov bol vždy charakterizovaný intenzívnou rastlinnou a živočíšnou výrobou. Kolobeh živín je pritom potrebné dodržiavať s prihliadnutím na kvalitu spodnej vody ako aj produkčnej funkcie krajiny a pôdu. Bez hospodárskych organických hnojív je to len ťažko predstaviteľné. Zdôrazňuje, že na polia sa nevyvážajú čerstvé exkrementy, ale hnojovica, a to v prísne regulovanom a kontrolovanom režime, ktorý podlieha kontrole Inšpekcie životného prostredia. Aplikácia hospodárskych hnojív podlieha Nitrátovej direktíve, ktorá prísne stanovuje požiadavky na aplikáciu organických hnojív. Tento materiál hodnotí hnojovicu ako exkrementy a nie ako organické hnojivo, pritom nová SPP 2023-2027 zavádza povinnosť pre poľnohospodárov použiť organické hnojivo na 25 % plochy z celkovej výmery podniku. Organické hnojivo poskytuje pôde okrem iných živín dôležité organické látky, ktoré udržiavajú pôdnu úrodnosť a aj toľko spomínané vodozadržné schopnosti. Bez živín vrátených pôde v podobe hnojív nie je možné produkovať dostatočné množstvo potravín pre ľudí, či krmív pre zvieratá.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku za zásadnú. Predmetná pripomienka nemá významný vplyv na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu a dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov úpravu textu správy o hodnotení strategického dokumentu neumožňuje. Korigovať možno len samotný strategický dokument, resp. v tomto štádiu jeho návrh. MŽP SR uvádza, že je ozaj potrebné venovať zvýšenú pozornosť exponovaným oblastiam pásiem hygienickej ochrany a farmám s väčšou kapacitou. Expandujúci chov ošípaných v mestách a

obciach južného Slovenska môže ohrozovať zásoby pitnej vody na Žitnom ostrove. Podzemné vody predstavujú, či už z kvantitatívneho, kvalitatívneho ako aj ekonomického hľadiska, najvhodnejší dostupný zdroj pitnej vody. Slovenská republika má veľmi dobré podmienky z hľadiska tvorby a akumulácie prírodných zdrojov a zásob podzemných vôd. Najväčšie množstvo podzemných vôd je viazané na kvartérne sedimenty oblasti Dunaja s vodohospodársky najvýznamnejšou oblasťou v strednej Európe – Žitným ostrovom. Medzi najväčšie zdroje znečistenia pitnej vody na Žitnom ostrove patrí práve vysoká koncentrácia živočíšnej výroby (chov ošípaných) na jeho území a tiež vysoká spotreba chemických látok v intenzívnom poľnohospodárstve. Na túto skutočnosť reaguje zákon č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý stanovuje zakázané aj povolené činnosti na území chránených vodohospodárskych oblastí. Zákaz výstavby a rozšírenia v oblasti Žitného ostrova platí aj pre spracovateľské zariadenia na uhynuté zvieratá a bitúňky a tiež pre stavby veľkokapacitných fariem alebo stavby sústredených menších fariem. Zakázané je tiež vykonávať leteckú aplikáciu hnojív, prípravkov na ochranu rastlín a biocídnych výrobkov vo vzdialenosti menej ako 50 metrov od povrchových vôd, odkrytých podzemných vôd a vodných plôch, kde môže dôjsť k znečisteniu vôd alebo k ohrozeniu kvality vôd.

- správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, podkapitola 1.9, strana 54, veta (cit.): „Ďalšou skutočnosťou je, že zahraniční podnikatelia nechovajú ošípané na Žitnom ostrove pre slovenský trh, ale ich po vykrmení odvádzajú do južnejších krajín EÚ. Na Slovensko sa dováža mäso z iných európskych i mimoeurópskych krajín a dokonca i z celého sveta“. Zásadne požaduje upraviť citovanú časť, nakoľko takéto konštatovania nepovažuje za objektívne. Svoju pripomienku odôvodňuje tým, že zahraniční podnikatelia, chovatelia ošípaných, ktorí chovajú na území SR, vytvárajú pridanú hodnotu v SR, nakoľko zamestnávajú občanov SR, platia dane a odvádzajú odvody do štátneho rozpočtu. Zahraniční chovatelia podnikajú na území SR rovnako ako zahraniční investori v iných odvetviach. Všetci chovatelia ošípaných prioritne umiestňujú chované ošípané na Slovensku. Umiestňovanie ošípaných na slovenskom trhu je komplexnou témou. Ako napr. podnikateľské prostredie, vynútiteľnosť práva, legislatíva, fungovanie spracovateľských spoločností (bitúňky, rozrábka, spracovanie), obchodných reťazcov. Materiál nevychádza z reálnych čísel exportu a importu, realitou je, že Slovensko je sebestačné vo výrobe bravčového mäsa len na 36 %, ostatné mäso sa dováža. V roku 2001 sme mali ešte viac ako 100 000 prasníc, aktuálne 34 000 prasníc, týmto trendom sa motivuje import. Bližšia analýza či sú vyvážené ošípané prednostne do zahraničia je obsiahnutá v článku dostupnom aj na nasledovnom linku: <http://www.agrobiznis.sk/projekty-agromagazinu/roenka-agrobiznis/6497-kto-dodava-oipane-na-slovenske-bitunky>

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku za zásadnú. Predmetná pripomienka nemá významný vplyv na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu a dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov úpravu textu správy o hodnotení strategického dokumentu neumožňuje. Korigovať možno len samotný strategický dokument, resp. v tomto štádiu jeho návrh. MŽP SR dodáva, že bravčové z domácej produkcie sa vo veľkých obchodných reťazcoch predáva skôr ojedinele. Zastúpené je hlavne v menších prevádzkach regionálneho významu. Problémom je hlavne cenový tlak obchodných reťazcov na svojich dodávateľov, následne na bitúňky a

tie potom tento tlak prenášajú na chovateľov a ich reakciou je, že svoju produkciu zväčša exportujú.

- správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, podkapitola 1.9, strana 54, veta (cit.): „Dovážajú sa i tie komodity, pre pestovanie a výrobu ktorých sú na Slovensku dobré prírodné a výrobné podmienky napr. zemiaky, strukoviny, zelenina (napr. paradajky, paprika, uhorky, cibuľa, kapusta, mrkva, petržlen, cesnak...), ovocie (napr. jablká, hrušky, slivky, čerešne...), mäso, mliečne výrobky (napr. maslo, syry, jogurty, smotana...). Otázku prečo sa k takému stavu v poľnohospodárskej výrobe a potravinárskom priemysle dospelo a ako tento nepriaznivý stav zmeniť, musia odpovedať nie len tzv. ochrancovia životného prostredia, ale i odborníci z ostatných odvetví národného hospodárstva a ochrancovia zdravia obyvateľov tohto štátu.“ Požaduje odstrániť túto vetu, nakoľko ju považuje za emotívnu. Prípadne odporúča túto vetu preformulovať, aby nebola emotívna, ale aby racionálne hodnotila popisovaný text. Svoju pripomienku odôvodňuje tým, že jedným zo zásadných javov, ktoré spôsobili tento stav na slovenskom trhu je aj nedostatočná štruktúra a kapacita spracovateľského priemyslu. Ak by časť podpory poľnohospodárskej produkcie pochádzala z rezortu životného prostredia, tak ako to je bežné v iných krajinách EÚ, najmä ak ide o opatrenia aktívneho riešenia ochrany životného prostredia, mohla by sa časť ušetrená z rezortu pôdohospodárstva, venovať obnove a stabilizácii spracovateľského priemyslu, ktorá je nutne potrebná pre zabezpečenie zvýšenia, tak často spomínanej, sebestačnosti, k produkcii potravín alebo surovín pre priemysel, ktorými by sa znížila závislosť na využívaní fosílnych zdrojov.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku za zásadnú. Predmetná pripomienka nemá významný vplyv na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu a dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov úpravu textu správy o hodnotení strategického dokumentu neumožňuje. Korigovať možno len samotný strategický dokument, resp. v tomto štádiu jeho návrh. MŽP SR je toho názoru, že je potrebné podporovať produkciu potravín a takých plodín, ktoré zabezpečia pre obyvateľov potravinovú sebestačnosť a že závažné problémy je nutné riešiť dlhodobými systémovými opatreniami.

- správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia, podkapitola 1.3, strana 145, veta (cit.) „Významný negatívny vplyv na kvalitu poľnohospodárskej pôdy môže súvisieť, tak ako i v súčasnosti s pestovaním dotovanej energetickej monokultúry repky olejnej ako OZE na najkvalitnejších poľnohospodárskych pôdach a v dôsledku intenzívneho pestovania biomasy na energetické účely – veľkoplošné výmery energetických monokultúr.“ Žiada odstrániť túto vetu, nakoľko ju považuje za emotívnu, prípadne odporúča túto vetu preformulovať, aby nevyznievala emotívne, ale aby racionálne hodnotila popisovaný text.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku za zásadnú. Predmetná pripomienka nemá významný vplyv na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu a dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov úpravu textu správy o hodnotení strategického dokumentu neumožňuje. Korigovať možno len samotný strategický dokument, resp. v tomto štádiu jeho návrh. MŽP SR dodáva, že produkčný potenciál pôdy je limitovaný. V súčasnosti je využívaná najmä na produkciu potravín.

Podpora pestovania poľnohospodárskych plodín na iné ako potravinárske účely, vrátane energetického, môže spôsobiť vytlačanie potravinárskych plodín. Pestovanie plodín na energetické účely môže mať vplyv nielen na fyzikálne vlastnosti pôdy, ale aj na jej chemizmus, ako aj na proces erózie. K stratám uhlíka, ale aj dusíka z pôdy a tým k zvyšovaniu emisií skleníkových plynov prispieva aj intenzívne hnojenie priemyselnými hnojivami, nedostatočné hnojenie organickými hnojivami, vysoká intenzita ich obrábania, chyby v osevných postupoch, ktoré sú hrozbou pri prechode od klasickej formy hospodárenia k pestovaniu plodín na energetické účely.

- správa o hodnotení strategického dokumentu, kapitola IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia, podkapitola 1.3, strana 145, veta (cit.) „Agrochemické postupy spojené s intenzívnym pestovaním energetických plodín predstavujú riziko erózie, zhutňovania a ďalších foriem degradácie pôdneho fondu.“ Žiada odstrániť túto vetu, nakoľko ju považuje za emotívnu. Prípadne odporúča túto vetu preformulovať, aby nevyznievala emotívne, ale aby racionálne hodnotila popisovaný text.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR nepovažuje, s ohľadom na účel zákona o posudzovaní vplyvov a predmet konania, predmetnú pripomienku za zásadnú. Predmetná pripomienka nemá významný vplyv na hodnotenie vplyvov strategického dokumentu a dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov úpravu textu správy o hodnotení strategického dokumentu neumožňuje. Korigovať možno len samotný strategický dokument, resp. v tomto štádiu jeho návrh. MŽP SR uvádza, že agroenergetika môže vyvolávať negatívny tlak na životné prostredie, ktorý môže byť podmienený predovšetkým:

- zvýšeným dopytom po poľnohospodárskych produktoch vhodných pre energetiku;
- nárastom dopravy, ktorý je vyvolaný zvýšením výroby paliva z biomasy a taktiež dovozom suroviny a rozvozom paliva na veľké vzdialenosti;
- konverziou extenzívne využívaných plôch, napríklad trvalých trávnych porastov, na ornú pôdu s cieľom pestovať na nej energetické plodiny;
- chemizáciou pozemkov, na ktorých sa pestujú energetické plodiny a rýchlorastúce dreviny;
- uplatňovaním nevhodných osevných postupov na ornej pôde s cieľom vyššej produkcie energetických plodín.

Negatívny vplyv na chemizmus a fyzikálne vlastnosti pôdy môže viesť k znižovaniu produkčnej schopnosti pôdy. Mnohé poľnohospodárske plodiny využívané na účely energetiky (napr. cukrová repa), nemajú dostatočný protierózný efekt. Chyby v hospodárení prispievajú nielen k zvýšeným emisiám skleníkových plynov, ale aj k ochudobneniu pôdy o živiny, čím sa znižuje jej úrodnosť.

- všeobecná pripomienka - predložený materiál hodnotí ako veľmi nekvalitný, s obrovským množstvom chýb a subjektívnych názorov, ktoré nevychádzajú z overených skutočností. Zásadne požaduje, aby boli všetky časti PD SR súvisiace s poľnohospodárstvom a potravinárstvom prepracované odborníkmi v súčinnosti s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Žiada, aby sa vypracoval materiál, ktorý bude kvalitný, objektívny, vychádzajúci z overených faktov a aby odzrkadľoval skutočný stav.

Vyjadrenie MŽP SR: Nakoľko všetky vyššie uvedené pripomienky sú smerované na prepracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu, a nie samotného návrhu strategického dokumentu, ktorý má byť schvaľovaný, MŽP SR uvádza, že vypracovanie ďalšej (upravenej) verzie správy o hodnotení strategického dokumentu zákon

o posudzovaní vplyvov neumožňuje. MŽP SR má, v rámci stanoviska z posúdenia vplyvov strategického dokumentu, určiť odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky nevzniesla. MŽP SR odporúča obstarávateľovi sa požiadavkami Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky, ktoré boli vznesené k správe o hodnotení strategického dokumentu zaoberať a podľa možnosti ich zohľadniť pri príprave ďalších environmentálnych dokumentácií (napr. k nadväzujúcim operačným programom). Zároveň MŽP SR konštatuje, že prevažná časť bodov stanoviska Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky (1 – 7) je zameraná na kapitolu III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia správy o hodnotení strategického dokumentu a dodáva, že správa o hodnotení strategického dokumentu nie je súčasťou strategického dokumentu, ktorý sa predkladá na schválenie vláde Slovenskej republiky a následne EK. MŽP SR je toho názoru, že nie je možné jednoznačne určiť, ktoré informácie a z ktorého zdroja sú práve tie oficiálne a hodnoverné. Okrem toho, že sa informačné údaje často menia (na národnej i medzinárodnej úrovni) sú často informácie týkajúce sa tej istej oblasti v každom zdroji iné a často veľmi ťažko dohľadateľné. Z toho dôvodu je možné, že i informácie uvedené v III. kapitole a ostatných častiach správy o hodnotení strategického dokumentu každý posudzuje z takého pohľadu, aký zdroj údajov má v čase vypracovania stanoviska k dispozícii.

- **INŠTITÚT VODNEJ POLITIKY** (list zo dňa 16. 11. 2021) – v stanovisku uvádza nasledovné pripomienky:

➤ **pripomienky k návrhu strategického dokumentu:**

- pripomienky k Tabuľke 1: „Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST s odôvodnením“
 - v časti „Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd“ chýbajú odôvodnenia pre výber špecifického cieľa „zlepšenie kvality vôd“, ktoré žiada doplniť:
 - neplnenie environmentálnych cieľov podľa Rámцovej smernice o vode;
 - nedostatočný a nespoľahlivý monitoring útvarov povrchových vôd, podzemných vôd a chránených území;
 - nedostatočne spracované informácie o zdrojoch znečistenia, rozsahu znečistenia vôd a dopadoch na ich využívanie - neprepojenosť existujúcich databázových systémov;
 - nedostatočné uplatňovanie systémového riadenia vodných zdrojov na princípoch integrovanej vodnej politiky;taktiež žiada doplniť odôvodnenie pre špecifický cieľ „zlepšenie stavu v zásobovaní vodou“.
 - v časti „Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo“ žiada doplniť upravený text nasledovne:
 - nízka miera recyklácie odpadov a výrazná závislosť od skládkovania, nízka miera zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu, potreba zlepšiť podporu predchádzania vzniku odpadov a materiálovej efektívnosti a podporu prechodu na obehové hospodárstvo, potreba zvýšiť triedenie komunálnych odpadov, recykláciu odpadov a ich zhodnocovania na koncový produkt, energetické využitie už nezhodnotiteľného odpadu;

- nízka miera zhodnocovania biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu na koncové produkty bio metán, bio hnojivo a bio uhlie.
 - časť „Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží“ nie je dostatočne odôvodnená. Keďže program sanácie environmentálnych záťaží (historicky kontaminovaných lokalít) spadá pod Rámcovú smernicu o vode, žiada túto časť presunúť do časti „Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd“ s odôvodnením:
 - potreba riešiť environmentálne záťaže (historicky kontaminované lokality) ako súčasť integrovaného riadenia vodných zdrojov podľa Rámcovej smernice o vode.
- pripomienky k časti 2.1 „Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda“
 - v preambule žiada upraviť poslednú vetu nasledovne (cit.) „Pri čerpaní prostriedkov z fondov EÚ budú aplikované princípy zeleného verejného obstarávania pri všetkých predmetoch verejných obstarávaní.“
 - v rámci cieľa politiky súdržnosti „Zelenšia nízkouhlíková Európa“, v prioritnej oblasti podpory 2.2. „Podpora energie z obnoviteľných zdrojov udržateľným spôsobom v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené“ žiada doplniť nasledovné informácie:
 - aktuálny stav získavania energie z OZE (podľa druhov - solárna, vodná, veterná, biomasa, geotermálna, iné);
 - vyhodnotenie dopadov získavania energie z OZE na životné prostredie, najmä dopadov vodných elektrární, biomasy, geotermálnej energie na stav útvarov povrchovej a podzemnej vody;
 - uviesť konkrétne ciele (ambície) programov pre zvyšovanie podielu získavania energie z OZE (podľa jednotlivých druhov - veterná, solárna, geotermálna, biomasa);
 - konkretizovať plány investovania do novej vodnej energie. Doplniť jednoznačné vyjadrenie k platnému dokumentu „Aktualizácia koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov Slovenskej republiky do roku 2030“;
 - pri získavaní energie z geotermálnych zdrojov uplatniť požiadavku hodnotenia útvarov geotermálnej energie podľa Rámcovej smernice o vode (kvantitatívny, chemický stav);
 - dôsledne uplatňovať posudzovanie dopadov na stav vodných útvarov podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (najmä malé vodné elektrárne) a zaviesť povinné posudzovanie dopadov využívania biomasy na výrobu energie (uskladnenie a nakladanie s odpadom z biomasy - prípad havárie na Hrone).
 - v rámci cieľa politiky súdržnosti „Zelenšia nízkouhlíková Európa“, v prioritnej oblasti podpory 2.4. „Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám“ žiada doplniť:
 - odkaz na informácie o klimatických parametroch a ich vyhodnotenie z hľadiska prejavov klimatickej zmeny na našom území na základe vyhodnotenia dlhodobých meraní SHMU (zrážky, teplota, výpar);

- informácie o dlhodobých zmenách hydrologického režimu a jeho príčinách – trendoch hladinového režimu podzemnej vody a trendov prietokových charakteristík vodných tokov a ich vyhodnotenie z hľadiska antropogénnych vplyvov a možných vplyvov klimatickej zmeny;
 - informácie o výskyte nedostatku vody a sucha, vyhodnotenie možných dôsledkov klimatickej zmeny na výskyt sucha (frekvencia, intenzita výskytu), stav vypracovania plánu manažmentu sucha;
 - informácie o programe vodozádržných opatrení - či bol takýto program vypracovaný, za akým účelom (prevencia výskytu povodní, sucha), či bolo vykonané vyhodnotenie rizík klimatickej zmeny na výskyt povodní a sucha (frekvencia, intenzita);
 - informácie o stave vypracovania aktualizovaného Plánu manažmentu povodňových rizík podľa smernice 2007/60/ES s termínom vypracovania 22. december 2021 a programe opatrení sivej verzus zelenej infraštruktúry na zmiernenie škodlivých účinkov povodní;
 - hydrogeologický prieskum za účelom identifikácie nových zdrojov vôd, je nesystémovým opatrením, ktorý môže mať opačný účinok - môže viesť k vyčerpaniu využiteľných zdrojov podzemnej vody. Žiada ho z PD SR vypustiť. Podpora adaptácie na zmenu klímy si vyžaduje striktné dodržiavanie požiadaviek Rámcovej smernice o vode na úseku hodnotenia kvantitatívneho stavu útvarov podzemnej vody, vrátane stanovenia využiteľných zdrojov útvarov podzemnej vody (nie využiteľných množstiev jednotlivých vrtov v rámci hydrogeologického prieskumu);
 - nie je preukázaný súvis sanácie zosuvov a adaptáciou na klimatické zmeny. Možný vplyv klimatickej zmeny na aktiváciu zosuvov je potrebné riešiť v nadväznosti na vyhodnotenie hladinových zmien podzemnej vody a ich príčin. Príčiny aktivácie zosuvov v súčasnosti spočívajú pravdepodobne v antropogénnej činnosti človeka;
 - pri adaptácii na zmenu klímy má kľúčové postavenie voda. Úspešnosť adaptácie na zmenu klímy závisí od dodržiavania Rámcovej smernice o vode. Základnou podmienkou programov adaptácie na zmenu klímy preto musí byť preukázanie súladu s Rámcovou smernicou o vode. Uvádza, že túto požiadavku je potrebné zakotviť v PD SR.
- v rámci cieľa politiky súdržnosti „Zelenšia nízkouhlíková Európa“, v prioritnej oblasti podpory 2.5. „Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd“ žiada doplniť:
- aktuálny stav v plnení záväzkov vyplývajúcich zo smernice 91/271/EHS - podrobné vyhodnotenie podľa aglomerácií;
 - aktualizovaný Národný program Slovenskej republiky pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v znení smernice Komisie 98/15/ES - ktoré

- zberné systémy a ČOV majú byť vybudované na dosiahnutie súladu so smernicou;
- program odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd z aglomerácií pod 2000 EO, vrátane kritérií pre prioritizáciu. Doplniť informácie, či boli malé aglomerácie bez pripojenia na stokovú sieť vyhodnotené ako bodový/plošný zdroj znečistenia podľa požiadaviek Rámcovej smernice o vode v treťom Vodnom pláne Slovenska (dopad na chemický stav útvarov podzemnej vody) + odkaz na vyhodnotenie. Doplniť informáciu, ktoré neodkanalizované obce spôsobujú nedosiahnutie dobrého chemického stavu útvarov podzemnej vody;
 - program budovania decentralizovaných systémov nakladania s komunálnymi odpadovými vodami a jeho prepojenie s Národným programom pre vykonávanie smernice 91/271/EHS a Plánom rozvoja verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027;
 - vyhodnotenie pokroku pri plnení environmentálnych cieľov Rámcovej smernice o vode, dosiahnutého budovaním verejných kanalizácií a ČOV v predchádzajúcich programovacích obdobiach (odkaz na podrobné vyhodnotenie), predpoklad zlepšenia kvality vôd dobudovaním verejných kanalizácií a ČOV (v aglomeráciách nad 2000 EO a pod 2000 EO) a príspevok k plneniu environmentálnych cieľov podľa Rámcovej smernice o vode;
 - vyhodnotenie projektov skvalitnenia monitorovania povrchových a podzemných vôd, podporených z eurofondov v predchádzajúcich programovacích obdobiach (vrátane monitorovania environmentálnych záťaží);
 - identifikáciu nedostatkov v oblasti monitorovania povrchových a podzemných vôd a konkrétny návrh na jeho skvalitnenie v nadväznosti na odporúčania Európskej komisie v dokumente SWD(2019) 54 final a odporúčania NKÚ v Správe o výsledku kontroly 2020 - Kvalita monitorovania podzemných zdrojov pitnej vody;
 - identifikáciu nedostatkov v oblasti informačného systému o vodách a konkrétny návrh pre jeho vytvorenie (rozsah štruktúra údajov - prepojenie/zjednotenie existujúcich databázových systémov), vrátane preukázania kompatibility s európskym systémom WISE.
- v rámci cieľa politiky súdržnosti „Zelenšia nízkouhlíková Európa“, v prioritnej oblasti podpory 2.6. „Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo“ žiada upraviť záver textu a očakávané výsledky nasledovne (cit.) „...vrátane anaeróbného spracovania biologicky rozložiteľných odpadov na bio hnojivo, bio uhlie, bio metán a zhodnotenie odpadov na materiály a produkty. Strategické plánovanie v oblasti odpadového hospodárstva bude podporené zabezpečením elektronického zberu dát. Potrebne je zabezpečiť informovanosť o obehovom hospodárstve a podporiť

koncepčné činnosti v danej oblasti. Prechod na obehové hospodárstvo bude podporovaný budovaním Regionálnych centier obehového hospodárstva a komplementárne prostredníctvom CP 1 a CP 2. Očakávané výsledky:

- *prechod na obehové hospodárstvo podporou Regionálnych centier obehového hospodárstva,*
 - *zvyšovanie povedomia spotrebiteľov a zainteresovaných strán o predchádzaní vzniku odpadu používaním ekoinovatívnych produktov a riešení zo zhodnotených odpadov, jeho opätovnom použití a opraviteľnosti výrobkov a udržateľnej výrobe a spotrebe ako takej, vrátane podpory dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky environmentálneho hodnotenia prostredia, stavby a produktov,*
 - *zvýšenie recyklácie odpadov a jeho zhodnotenie na koncový produkt,*
 - *zvýšenie množstva vytriedených odpadov.* “
- v rámci cieľa politiky súdržnosti „Zelenšia nízkohlínková Európa“, má za to, že prioritná oblasť podpory 2.7. „Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb“ nemá jasne zadefinované ciele s odkazom na požiadavky smerníc na ochranu biodiverzity a prijaté akčné programy opatrení. V predmete podpory sa uvádzajú opatrenia zamerané na zlepšenie stavu vodných útvarov podľa Rámcovej smernice o vode - budovanie zelenej/modrej infraštruktúry, zabezpečenie kontinuity a konektivity vodných tokov (revitalizačné opatrenia). Opatrenia nie sú konkretizované. Sú navrhované bez previazanosti opatrení na vyhodnotenie vplyvov a dopadov významných hydromorfologických zmien na stav vodných útvarov a bez stanovenia konkrétnych environmentálnych cieľov pre povrchovú vodu a chránené územia. V treťom vodnom pláne Slovenska sú revitalizačné opatrenia (zabezpečenie kontinuity a konektivity vodných tokov) uvádzané ako opatrenia na dosiahnutie dobrého stavu vôd, kým v PD SR sú odôvodnené ako opatrenia na ochranu biodiverzity. Pokiaľ sú uvedené opatrenia zamerané na ochranu biodiverzity je potrebné zadefinovať ciele na dosiahnutie súladu s požiadavkami smerníc, podľa ktorých boli jednotlivé chránené územia ustanovené. Žiada:
- doplniť vysvetlenie k predmetu podpory „revitalizácie zanedbaných a nevyužívaných území verejných subjektov“ s odkazom na požiadavky príslušných smerníc, vysvetlenie pojmu „revitalizačné opatrenia“ na vodných tokoch s odkazom na príslušné požiadavky Rámcovej smernice o vode,
 - doplniť informácie o programoch budovania zelenej/modrej infraštruktúry pre ochranu biodiverzity a ich previazanosť (synergie)
- s vodozádržnými opatreniami na predchádzanie výskytu povodní a sucha a opatreniami na podporu adaptácie na zmenu klímy,
- konkretizovať environmentálne ciele pre podporu „revitalizácie a obnovu spojitosti vodných tokov, obnovu inundačných území, ako aj odstraňovania bariér v tokoch“, vrátane predpokladaného účinku na ekologický stav útvarov povrchových vôd, v ktorých budú „revitalizačné opatrenia realizované“,

- vyhodnotiť kumulatívny vplyv dopadov „revitalizačných opatrení“ a dopadov nových prekážok vo vodných tokoch, vznikajúcich napr. pri zabezpečení protipovodňovej ochrany, malých vodných elektrární a pod.

Nesúhlasí, aby navrhované „environmentálne centrá“ boli využívané na zvýšenie environmentálneho povedomia verejnosti v oblasti vodného hospodárstva (orgány ochrany prírody nie sú kompetentným orgánom na presadzovanie európskej vodnej legislatívy).

- v rámci cieľa politiky súdržnosti „Zelenšia nízkouhlíková Európa“, žiada prioritnú oblasť podpory 2.8. „Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží“ presunúť do prioritnej oblasti podpory 2.5. „Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd“. Environmentálne záťaže (historicky kontaminované lokality) sú jedným z bodových zdrojov znečistenia pôd a vôd, ktoré musia byť riešené v súlade s Rámcovou smernicou o vode a smernicou 2006/118/ES o ochrane podzemnej vody pred znečistením a zhoršením kvality. Program environmentálnych záťaží je uvedený v treťom Vodnom pláne Slovenska ako opatrenie na dosiahnutie dobrého chemického stavu útvarov podzemných vôd. Žiada, aby do PD SR bola zakotvená povinnosť riešiť program environmentálnych záťaží (historicky kontaminovaných lokalít) v rámci integrovaného riadenia vôd v súlade s požiadavkami Rámcovej smernice o vode a jej dcérskej smernice 2006/118/ES. Predmet podpory žiada upraviť podľa konkrétnych environmentálnych cieľov Rámcovej smernice o vode, vyhodnotenia vplyvov a dopadov na stav vodných útvarov a vyhodnotenia rizika nedosiahnutia environmentálnych cieľov. Do predmetu podpory žiada doplniť vyhodnotenie pokroku dosiahnutého realizáciou programu sanácie environmentálnych záťaží za roky 2015 - 2021 financovaného z eurofondov (v sume cca 200 mil. Eur).

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR považuje vyššie uvedené pripomienky INŠTITÚTU VODNEJ POLITIKY, smerované k návrhu strategického dokumentu za zásadné. Nakoľko sa jedná o pripomienky smerované priamo k návrhu strategického dokumentu, MŽP SR má za to, že je potrebné, aby obstarávateľ, pred schválením strategického dokumentu, predmetné pripomienky dôkladne zvážil spolu s možnosťou ich využitia na zapracovanie do revidovanej verzie strategického dokumentu, ktorá bude predmetom schvaľovania (pri dodržaní štruktúry, obsahu a rozsahu PD SR ustanovených v článku 11 a v prílohe II všeobecného nariadenia EÚ a pri zohľadnení pripomienok EK k návrhu PD SR), ako aj do ďalších dokumentácií, ktoré budú vypracované po schválení PD SR, t. j. operačných programov. MŽP SR dodáva, že v zmysle § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov, je povinnosťou rezortného orgánu v doložke vplyvov na životné prostredie uviesť okrem výsledku posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom aj zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.

➤ **pripomienky k správe o hodnotení strategického dokumentu:**

- pripomienky k časti 6.1.3. „Ciele a oblasti podpory PD SR“
 - návrh prioritných oblastí v rámci 5 cieľov politiky súdržnosti uvedených v tabuľke č. 1: „Ciele politiky súdržnosti a oblasti podpory“ žiada zmeniť nasledovne:

- prioritnú oblasť podpory „Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží“ nevyčleňovať ako samostatnú oblasť, ale program na riešenie environmentálnych záťaží (historická kontaminácia pôd a vôd) začleniť do oblasti podpory „Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd“.
Odôvodnenie: Environmentálne záťaže (historicky kontaminované územia) sú jedným z bodových zdrojov znečistenia vôd, ktoré spadajú pod Rámcovú smernicu o vode. Pre zabezpečenie efektívnosti sanačných opatrení sa environmentálne záťaže musia riešiť ako neoddeliteľná súčasť integrovanej vodnej politiky podľa európskej Rámcovej smernice o vode a nie podľa geologického zákona, ktorý nie je v súlade s Rámcovou smernicou o vode. Súčasne je potrebné zabezpečiť vyhodnotenie efektívnosti obdobného programu realizovaného v predchádzajúcom programovacom období (v sume cca 200 mil. Eur) a vyhodnotenie pokroku dosiahnutého v zlepšení kvality vôd;
- vysvetliť cieľ politiky súdržnosti ENRAF. Doplniť do správy o hodnotení strategického dokumentu informácie o prioritných oblastiach podpory v odrážkach 1 až 4 - aktuálny stav, ciele ktoré majú byť dosiahnuté v rámci podporených oblastí, merateľné ukazovatele;
- prioritnú oblasť podpory v rámci ENRAF „Zvýšená adaptácia na zmenu klímy, posilnenie rastu a odolnosť slovenského akvakultúrneho priemyslu“ vypustiť pre prekryvanie sa s cieľom 2. Zelenšia nízkouhlíková Európa, prioritnou oblasťou podpory „Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám“. V správe o hodnotení strategického dokumentu nebola preukázaná priama súvislosť medzi akvakultúrnym priemyslom a adaptáciou na zmenu klímy.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie uvedené pripomienky na vedomie a v predmetnej veci uvádza, že pri príprave partnerskej dohody sa uplatňuje princíp partnerstva za účasti sociálnych a ekonomických partnerov na odbornej aj politickej úrovni. Príprava návrhu PD SR prebieha v súlade s princípom partnerstva, podľa všeobecného nariadenia EÚ a prostredníctvom práce partnerských platforiem: pracovná skupina „Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+“, Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027, a ad hoc koordinačných a pracovných zasadnutí. Zorganizované boli online konzultácie o využívaní finančných prostriedkov EÚ 2021 – 2027 (november a december 2021) pre odborníkov i širokú verejnosť. V partnerskom procese bol identifikovaný návrh prioritných oblastí podpory v rámci 5 cieľov politiky súdržnosti. V správe o hodnotení strategického dokumentu sa posudzuje vplyv strategického dokumentu PD SR v takej štruktúre, v akej bol zverejnený v procese posudzovania jeho vplyvov na životné prostredie. MŽP SR taktiež uvádza, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov korekciu textu správy o hodnotení strategického dokumentu v čase jej pripomienkovania, ani po uplatnení pripomienok k nej neumožňuje. Správu o hodnotení strategického dokumentu je možné podľa zákona o posudzovaní vplyvov, v zmysle § 9 ods. 7 zákona o posudzovaní, dopĺňať len v prípade jej vrátenia MŽP SR obstarávateľovi na doplnenie, pričom MŽP SR by tak muselo učiniť do piatich pracovných dní od jej doručenia. Textové úpravy je možné realizovať len v

rámci návrhu strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania. MŽP SR má, v rámci stanoviska z posúdenia vplyvov strategického dokumentu, určiť odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu, ktoré INŠTITÚT VODNEJ POLITIKY vzniesol, boli MŽP SR akceptované a MŽP SR ich premietlo do odporúčaní na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu, uvedených v kapitole VI.3. tohto stanoviska. Pripomienky smerujúce k správe o hodnotení strategického dokumentu odporúča MŽP SR obstarávateľovi zvážiť a podľa možností ich zohľadniť a zapracovať do environmentálnych dokumentácií v rámci implementačných dokumentov PD SR (napr. v správe o hodnotení strategického dokumentu Operačného programu Slovensko).

- pripomienky k časti III. „Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia“
 - názov kapitoly 1.4 Hydrologické pomery žiada zmeniť na názov (*cit.*) „*Stav útvarov povrchovej a podzemnej vody*“. Pre prioritnú oblasť podpory „Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd“ musia byť poskytnuté vierohodné informácie a údaje dokazujúce, že Slovensko vykonáva integrovanú vodnú politiku v zmysle požiadaviek Rámcovej smernice o vode (ďalej len „RSV“). Žiada doplniť informácie o aktuálnom stave implementácie RSV s údajmi o dosiahnutom pokroku pri plnení environmentálnych cieľov v rámci prvého a druhého plánovacieho cyklu (Vodný plán Slovenska) a informácie o cieľoch, opatreniach a predpokladanom pokroku v plnení environmentálnych cieľov v rámci tretieho Vodného plánu Slovenska do roku 2027.
 - navrhovanú kapitolu 1.4 pod zmeneným názvom „Stav útvarov povrchovej a podzemnej vody“ žiada zásadne prepracovať. Namiesto všeobecného popisu hydrologických pomerov povrchovej, podzemnej a geotermálnej vody žiada spracovať kapitolu na základe relevantných informácií a údajov o vodných útvaroch v súlade s požiadavkami RSV, a to:
 - spracovať informácie (napr. sumárnu tabuľku) s prehľadnými údajmi o počte útvarov povrchovej a podzemnej vody (vrátane útvarov geotermálnej vody) pre 1., 2. a 3. plánovací cyklus, počte vodných útvarov v riziku nesplnenia environmentálnych cieľov a počte útvarov, ktoré nedosahujú dobrý stav vôd,
 - spracovať sumárne údaje o bodových a plošných zdrojoch znečistenia (vrátane environmentálnych záťaží), odberoch a hydromorfologických zmenách vodných útvarov, významných bodových a plošných zdrojoch znečistenia (počty, typy), odhade znečistenia (rozsah, druh znečisťujúcich látok) podľa článku 5 RSV. K spracovaným údajom je potrebné doplniť prepojenie na príslušné dokumenty, kde sú spracované východiskové podklady o vodných útvaroch - najmä registre zdrojov znečistenia, koncepčné modely, výsledky rizikovej analýzy nedosiahnutia dobrého stavu vodných útvarov, environmentálne ciele, výsledky

monitoringu stavu vodných útvarov, spracovať informácie o stave zásobovania pitnou vodou, dlhodobej prognóze využívania

a potreby vody vrátane odhadu nákladov na opatrenia do vodohospodárskej infraštruktúry,

- spracovať informácie o aktuálnom stave odkanalizovania a čistenia komunálnych odpadových vôd vo vzťahu k plneniu záväzkov vyplývajúcich zo smernice 91/271/EHS. Predložiť aktualizovaný návrh programu odkanalizovania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2000 EO a program a priority odkanalizovania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách pod 2000 EO s ohľadom na dosiahnutie dobrého chemického stavu útvarov podzemnej vody (zlý chemický stav spôsobený neodkanalizovanými obcami),
 - spracovať aktuálny stav útvarov povrchovej a podzemnej vody a predpokladaný stav po realizácii opatrení v roku 2027, konkretizovať opatrenia, ktoré sa majú realizovať v rámci tretieho Vodného plánu Slovenska. Z programu opatrení uviesť tie opatrenia, ktoré majú byť realizované v rámci podpory prioritnej oblasti „Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd“,
 - preukázať integráciu (prepojenie) cieľov a programov na ochranu vôd a ochranu biotopov podľa príslušných smerníc EÚ (Rámcová smernica o vode, smernica o biotopoch) podľa metodického dokumentu „Links between the Water Framework Directive (WFD 2000/60/EC) and Nature Directives (Birds Directive 2009/147/EC and Habitats Directive 92/43/EEC)“,
 - preukázať prepojenie cieľov a programov na ochranu vôd s cieľmi a opatreniami na zníženie povodňových rizík podľa metodického usmernenia „Links between the Flood Directive and Water Framework Directive“,
 - identifikovať nedostatky, ktoré tvoria prekážky pre splnenie environmentálnych cieľov Rámцovej smernice o vode a záväzkov Slovenska vyplývajúcich zo smernice 91/271/EHS.
- pripomienky ku kapitole 2 „Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti a pod.“:
- do kapitoly žiada doplniť konkrétne environmentálne ciele stanovené pre jednotlivé typy chránených území podľa článku 4 ods. 1 písm. c) vo väzbe na prílohu IV Rámцovej smernice o vode;
 - sprístupniť zoznam Európskej sústavy chránených území (Natura 2000), ktoré sú závislé na vode (prepojenie cieľov ochrany prírody s ochranou vôd);

- vyhodnotiť aktuálny stav v plnení environmentálnych cieľov stanovených pre jednotlivé chránené územia podľa európskych smerníc (Rámcová smernica o vode, smernica o habitatoch);
 - doplniť predpokladané účinky programov opatrení, ktoré budú dosiahnuté v roku 2027;
 - doplniť odkazy na dokumenty, kde sú požadované informácie podrobne spracované.
- pripomienky týkajúce sa doplnenia časti III. správy o hodnotení strategického dokumentu - pre prioritnú oblasť „Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám“. Žiada doplniť kapitolu, ktorá bude obsahovať:
- vyhodnotenie predpokladaných účinkov klimatickej zmeny na výskyt povodí (zvýšenie frekvencie, intenzity a škodlivých účinkov) a výskyt sucha (zvýšenie frekvencie a intenzity výskytu sucha - meteorologického, hydrologického, poľnohospodárskeho, sociálnoekonomického),
 - vyhodnotenie rizík výskytu povodní a sucha na ľudí, životné prostredie a hospodársku činnosť,
 - vyhodnotenie pripravenosti na predchádzanie výskytu povodní a sucha - najmä stav rozpracovanosti programov zelenej infraštruktúry (opatrenia na prírodné zadržiavanie vody),
 - prepojenie na dokumenty obsahujúce podrobne spracované vyhodnotenia.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie vznesené pripomienky na vedomie a konštatuje, že obsah a štruktúru správy o hodnotení strategického dokumentu určuje príloha č.4 zákona o posudzovaní vplyvov. Kapitola III. má podľa tejto prílohy poskytnúť základné údaje o súčasnom stave životného prostredia. Celá kapitola III. v správe o hodnotení strategického dokumentu je v uvedenom zmysle faktografická, nie analytická alebo evaluačná. Požiadavka k podkapitole III.1.4 na doplnenie informácií o aktuálnom stave implementácie Rámcovej smernice o vode a predpokladanom pokroku do roku 2027 je nad rámec účelu správy o hodnotení strategického dokumentu PD SR, rovnako ako napr. požiadavky na spracovanie informácií o počte vodných útvarov so špecifickými charakteristikami, informácií o bodoch znečistenia, výsledkov rizikovej analýzy, dlhodobej prognózy využívania a spotreby vody, odhadu nákladov na opatrenia do vodohospodárskej štruktúry, aktualizovaného návrhu programu odkanalizovania, predpokladaného stavu útvarov podzemnej a povrchovej vody v roku 2027, preukázanie prepojenia špecifických cieľov a programov a identifikáciu nedostatkov tvoriacich prekážky pre splnenie cieľov Rámcovej smernice EÚ o vode a Smernice Rady z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (91/271/EHS), a pod. Pripomienky ku kapitole III.2 požadujúce doplnenie environmentálnych cieľov a aktuálny stav ich plnenia pre jednotlivé typy chránených území vo väzbe na Rámcovú smernicu o vode, a predpokladané účinky programov opatrení, ktoré budú dosiahnuté v roku 2027 sú tiež nad rámec účelu hodnotenia vplyvu strategického dokumentu uvedenom v správe o hodnotení strategického dokumentu, ktorá nie je analytickým či evaluačným dokumentom. K pripomienke požadujúcej doplniť do správy o hodnotení strategického dokumentu ďalšiu kapitolu MŽP SR uvádza, že obsah a štruktúra

správy o hodnotení strategického dokumentu sú presne určené v zákone o posudzovaní vplyvov a jeho prílohe č. 4., tzn. súčasťou správy o hodnotení strategického dokumentu nemôže byť ďalšia kapitola obsahujúca vyhodnotenie predpokladaných účinkov klimatickej zmeny na výskyt povodní a sucha, ako to INŠTITÚT VODNEJ POLITIKY požaduje. Účelom správy o hodnotení strategického dokumentu bolo vyhodnotiť vplyv PD SR na klimatické zmeny. Rovnako nad rámec správy o hodnotení strategického dokumentu sú požiadavky na doplnenie vyhodnotenia rizík výskytu povodní a sucha na ľudí, životné prostredie a hospodársku činnosť a vyhodnotenie pripravenosti na predchádzanie výskytu povodní a sucha. MŽP SR zároveň dodáva, že ako už vyššie uviedlo, správu o hodnotení strategického dokumentu nie je možné v tomto štádiu procesu aktualizovať, prepisovať, dopĺňať ani žiadnym iným spôsobom editovať. Z tohto dôvodu MŽP SR odporúča obstarávateľovi sa vyššie uvedenými pripomienkami zaoberať a vhodne ich zapracovať do dokumentácií, ktoré sa budú vypracovávať v ďalších stupňoch vo forme operačných programov.

- pripomienky k hodnoteniu vplyvu podpory na vodu (str. 99 správy o hodnotení strategického dokumentu)
 - má za to, že predpokladané účinky (dopady) prioritných oblastí podpory v časti „voda“ sú formulované všeobecne. Žiada konkretizovať ciele vyplývajúce z Rámcovej smernice o vode (environmentálne ciele), záväzky vyplývajúce zo smernice 91/271/ES a ďalších smerníc v oblasti vôd (protipovodňová ochrana), a to na základe aktuálneho stavu plnenia záväzkov a stavu, ktorý bude dosiahnutý v roku 2027 podľa programu opatrení tretieho Vodného plánu Slovenska. Žiada doplniť merateľné ukazovatele na priebežné monitorovanie a hodnotenie dosahovania stanovených cieľov,
 - v časti „ochrana prírody“, tretia odrážka „vytvorenie a uplatnenie revitalizačných programov a projektov extrémne narušených území a pre zhodnotenie environmentálnej únosnosti“, žiada doplniť vysvetlenie čo sú to „revitalizačné programy“ s odkazom na európske smernice podľa ktorých sa navrhujú revitalizačné projekty a konkrétne ciele európskych smerníc, ktoré majú byť splnené „revitalizačnými programami“. Ďalej žiada doplniť vysvetlenie čo sú to „extrémne narušené územia“, na základe akých právnych predpisov a kritérií boli identifikované. Ďalej upozorňuje na nesúlad programu revitalizačných opatrení, ktorý sa v partnerskej dohode navrhuje ako nešpecifikované opatrenia na ochranu prírody v rámci prioritnej oblasti „Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb“, kým v treťom Vodnom pláne Slovenska sú to opatrenia na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Program revitalizačných opatrení vo Vodnom pláne Slovenska nemá stanovené environmentálne ciele podľa RSV ani pre povrchovú vodu, ani pre chránené územia, ani ciele podľa smernice o habitatoch. Žiada doplniť prepojenia na dokumenty, kde sú požadované údaje podrobne spracované,
 - text v poslednej odrážke v znení: „uplatňovanie zvýšenej ochrany a racionálneho využívania prírodných zdrojov oceňovaných podľa ich environmentálnej hodnoty, verejnoprospešnej funkcie, orientovanie

vedy

a techniky na riešenie komplexných environmentálnych problémov v zmysle princípov trvalo udržateľného rozvoja“ je všeobecný. Základom pre ochranu prírodných zdrojov (vody, biodiverzity) je dôsledné presadzovanie integrovanej ochrany vôd a s vodou spojených vodných a suchozemských ekosystémov je Rámcová smernica o vode. Žiada doplniť požiadavku prepojenia cieľov jednotlivých politík v oblasti životného prostredia podľa európskej legislatívy ako zásadnú pre napĺňanie cieľov PD SR,

- tá istá pripomienka platí k textu v časti „Manažment prírodných zdrojov“

v znení „zlepšiť hospodárenie s prírodnými zdrojmi, vyhnúť sa ich nadmernému využívaniu a uznať hodnotu služieb ekosystémov“.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie vznesené pripomienky na vedomie a v predmetnej veci uvádza, že obsah a štruktúru správy o hodnotení strategického dokumentu určuje príloha č. 4 zákona o posudzovaní vplyvov. Kapitola III. má podľa tejto prílohy poskytnúť základné údaje o súčasnom stave životného prostredia. Táto kapitola je rozsiahla, nakoľko predstavuje podstatnú časť správy o hodnotení strategického dokumentu, keďže je vypracovaná na 86 stranách z celkových 161. V podkapitole III.5 správy o hodnotení strategického dokumentu je uvedené, že v danej podkapitole sú formulované všeobecné environmentálne aspekty, ktoré sú relevantné z hľadiska posudzovaného strategického dokumentu s dopadom predovšetkým na životné prostredie (všetky zložky životného prostredia), ale aj nepriamo na ľudské zdravie. Námietka, uvedená v pripomienkach, že texty uvedené v podkapitole III.5 sú všeobecné, je preto neopodstatnená, nakoľko práve takými majú byť. Naopak, požiadavky prezentované v pripomienkach v podbodoch bodu „pripomienky k hodnoteniu vplyvu podpory na vodu (str. 99 správy o hodnotení strategického dokumentu)“ sú príliš detailné na integráciu do správy o hodnotení strategického dokumentu bez toho, aby utrpela jej vyváženosť a účel, pre ktorý bola vypracovaná. Kvôli vyváženosti by sa musel dať podobný priestor aplikačným aspektom aj iných smerníc EÚ, nielen Rámцovej smernici o vode, čo by ale bolo neúčelné vzhľadom na charakter posudzovaného strategického dokumentu PD SR. Pre Slovenskú republiku, ako členský štát EÚ, platí záväzná povinnosť pri všetkých aktivitách zohľadňovať a prispievať k plneniu všetkých environmentálnych cieľov vrátane zdravotných, ktoré vyplývajú zo strategických dokumentov na európskej, ale i národnej úrovni, ale aj rešpektovať záväzné dokumenty, akými sú všetky smernice EÚ. Nad rámec správy o hodnotení strategického dokumentu by bolo konkretizovať ciele a záväzky vyplývajúce zo smerníc EÚ, vyhodnocovať aktuálny stav ich plnenia a stav, ktorý bude dosiahnutý v budúcnosti. MŽP SR zároveň opätovne dodáva, že správu o hodnotení strategického dokumentu nie je možné v tomto štádiu procesu aktualizovať, prepisovať, dopĺňať ani žiadnym iným spôsobom editovať. MŽP SR odporúča obstarávateľovi predmetné pripomienky vhodne aplikovať a zapracovať do dokumentácií, ktoré budú vypracovávané v ďalších stupňoch vo forme operačných programov.

- pripomienky k časti IV „Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredia vrátane zdravia“ - kapitola 1.4 Identifikácia predpokladaných vplyvov podľa stanovených cieľov politiky a oblasti podpory

- v oblasti podpory 2.2 – žiada doplniť predpokladané negatívne vplyvy súvisiace s realizáciou projektov na budovanie OZE:
 - zhoršovanie ekologického stavu útvarov povrchových vôd a kvantitatívneho stavu útvarov podzemnej vody (vodná energia),
 - zhoršovanie kvantitatívneho a chemického stavu útvarov podzemnej vody (geotermálna energia - odber) a ekologického a chemického stavu útvarov povrchových vôd (vypúšťanie do povrchových vôd),
 - zhoršovanie kvality podzemnej vody pri uskladnení a nakladaní s odpadom (biomasa - digestát), zvýšené riziko havarijného znečistenia vôd.

Žiada doplniť povinnosť posudzovania projektov aj podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (§ 16a vodného zákona).

- v oblasti podpory 2.4 – žiada doplniť požiadavku, aby projekty vodozádržných opatrení a projekty protipovodňovej ochrany boli povinne posudzované podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (§ 16a vodného zákona).
- v oblasti podpory 2.5 – žiada doplniť požiadavku, aby projekty výstavby verejnej kanalizácie a ČOV boli posudzované aj podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (§ 16a vodného zákona).
- v oblasti podpory 2.7 – žiada doplniť, aby projekty zelenej/modrej infraštruktúry a projekty zamerané na revitalizáciu a obnovu spojitosti vodných tokov, obnovu inundačných území a odstraňovanie bariér v tokoch boli posudzované podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (§ 16a vodného zákona).
- v oblasti podpory 2.8 – žiada doplniť, aby projekty zamerané na sanáciu environmentálnych záťaží boli posudzované podľa zákona o posudzovaní vplyvov (v súvislosti s tvorbou odpadov - odstraňovanie kontaminovanej zeminy) a súčasne aj podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (§ 16a vodného zákona) v súvislosti s možným dopadom sanačných opatrení na kvantitatívny a chemický stav útvarov podzemnej vody (sanačné čerpanie čistenie kontaminovaných vôd a ich vypúšťanie do podzemných vôd).
- v oblasti podpory 2.10 – žiada doplniť aby projekty boli posudzované aj podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (§ 16a vodného zákona).
- v oblasti podpory 2.11 – žiada doplniť, aby projekty boli posudzované aj podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (§ 16a vodného zákona) - možný dopad na ekologický stav útvarov povrchovej vody.
- v oblasti podpory 3.1 až 3.3 – žiada doplniť požiadavku, aby projekty boli povinne posudzované podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode (§ 16a vodného zákona).

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR návrh na doplnenie predpokladaných negatívnych vplyvov súvisiacich s realizáciou projektov na budovanie OZE akceptovalo a doplnilo ich v rámci kapitoly IV. tohto stanoviska. Ako a ktoré činnosti (projekty) majú byť posudzované z hľadiska ich vplyvu na životné prostredie presne vymedzuje zákon o posudzovaní vplyvov vo svojej druhej časti a v prílohe č. 8. MŽP SR zároveň dodáva, že vyššie uvedené požiadavky už boli všeobecne formulované v rámci opatrení na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu v kapitole V.1. správy o hodnotení strategického dokumentu nasledovne (cit.) „Pri výbere projektov zohľadniť v plnom rozsahu požiadavky zákona č. 364/2004 Z. z. o

vodách v znení neskorších predpisov a Rámcovej smernice o vode“. MŽP SR, vzhľadom na časté odvolávky vo väčšine pripomienok na Rámcovú smernicu EÚ o vode zdôrazňuje, že vo všeobecnosti je smernica EÚ normatívny akt EÚ adresovaný členským štátom (a nie jednotlivcom, či orgánom) a záväzný pre členské štáty vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva vnútroštátnym orgánom. Slovenská republika má túto smernicu transponovanú v národnej legislatíve, ktorej právne akty sú všeobecne záväzné. MŽP SR taktiež zdôrazňuje, že PD SR je len základným strategickým dokumentom s celoštátnym dosahom, ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027. Partnerská dohoda, vypracovaná členským štátom a schválená EK, by mala byť dokumentom, ktorým sa riadia rokovania medzi EK a príslušným členským štátom o návrhoch programov v rámci jednotlivých fondov. V rámci prijatej legislatívy EÚ pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo 5 osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ. Jednotlivé ciele a oblasti podpory uvedené v návrhu PD SR budú konkretizované v programoch, ktoré budú podporované z jednotlivých fondov (EFRR, KF, ENRAF, ESF+, FST). Navrhnuté prioritné oblasti podpory budú implementované prostredníctvom operačných programov (**Operačný program Slovensko, Operačný program Rybné hospodárstvo**), ktoré budú rovnako ako PD SR podliehať posúdeniu vplyvov na životné prostredie podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov. Vzhľadom na charakter PD SR je potrebné, aby vyššie uvedené pripomienky k správe o hodnotení strategického dokumentu, vzhľadom na ich podrobnosť a príslušnosť k rôznym stupňom prípravy a rozpracovania strategického dokumentu, boli zohľadnené v rámci ďalšieho rozpracovania a konkretizácie jednotlivých cieľov a oblastí podpory PD SR, v rámci posudzovania vplyvov operačných programov a posudzovania konkrétnych projektov, pre ktoré posudzovaný strategický dokument zakladá rámec. Vzhľadom na mieru detailov všetkých pripomienok a ich nekompatibilitu s cieľom, rozsahom a obsahom strategického dokumentu PD SR a správy o hodnotení jeho vplyvov na životné prostredie, odporúča MŽP SR obstarávateľovi strategického dokumentu tieto využiť pri vypracovávaní operačných programov, ktoré budú nasledovať v ďalších etapách a v nadväznosti na tento strategický dokument s celoštátnym dosahom.

- **Ing. Ján Plesník** (list zo dňa 16. 11. 2021) – v stanovisku uvádza totožné pripomienky, ako doručil INŠTITÚT VODNEJ POLITIKY.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ing. Jána Plesníka na vedomie a uvádza, že so vznesenými námietkami sa MŽP SR vysporiadalo už v rámci vyjadrenia MŽP SR k stanovisku INŠTITÚTU VODNEJ POLITIKY. Nakoľko sú tieto stanoviská z obsahovej stránky zhodné, odkazuje MŽP SR na vyššie uvedené vyjadrenie.

7. Verejné prerokovanie a jeho závery

Verejné prerokovanie strategického dokumentu sa konalo dňa 10. 11. 2021 o 13.00 hod. v priestoroch účelového zariadenia Hotel Bôrik, Bôrik 15, Bratislava – Staré Mesto. Vzhľadom na protipandemické opatrenia sa konalo v hybridnej forme prezenčne a v online forme prostredníctvom Cisco webex. S ohľadom na pandemickú situáciu súvisiacu s ochorením COVID-19 bola osobná účasť na verejnom prerokovaní umožnená iba osobám v režime OTP.

Verejné prerokovanie otvorila a viedla p. Bruteničová, vedúca oddelenia stratégie politiky súdržnosti, odboru politiky súdržnosti, MIRRI SR. Na začiatku privítala účastníkov

a oboznámila ich s programom. Na úvod charakterizovala PD SR ako základný strategický dokument pre čerpanie fondov EÚ v programovom období 2021 – 2027 a posudzovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie ako významnú súčasť prípravy PD SR.

Na verejnom prerokovaní odznali dve prezentácie. Prezentáciu k príprave návrhu PD SR predniesol M. Majerech, poverený riadením odboru politiky súdržnosti, MIRRI SR, ktorý prezentoval aktuálny stav prípravy návrhu strategického dokumentu a opísal postup ďalších krokov smerujúcich ku schváleniu návrhu PD SR. Prezentáciu k správe o hodnotení strategického dokumentu predniesol M. Luciak, ktorý predstavil a zhodnotil obsah správy o hodnotení strategického dokumentu. Uviedol, že v rámci posudzovania strategického dokumentu boli zhodnotené jeho predpokladané vplyvy na životné prostredie vrátane zdravia, a že vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie boli posudzované komplexne. Informoval, že výsledok posudzovania uvedený v správe o hodnotení strategického dokumentu spolu s návrhom PD SR boli sprístupnené verejnosti a všetkým dotknutým orgánom, vrátane orgánov zodpovedných za ochranu životného prostredia a zdravia.

V rámci verejného prerokovania neboli vznesené žiadne pripomienky zo strany verejnosti.

Na záver p. Bruteničová poďakovala prítomným za účasť a informovala účastníkov verejného prerokovania, že pripomienky k obom dokumentom je možné zasielať na e-mailovú adresu: cohesion2021-2027@mirri.gov.sk v termíne do 21 dní od zverejnenia správy o hodnotení strategického dokumentu podľa oznámenia o zverejnení predmetných dokumentov v denníku Pravda.

Z priebehu verejného prerokovania bol vyhotovený písomný záznam.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

V rámci posudzovania strategického dokumentu boli posúdené predpokladané vplyvy PD SR na životné prostredie vrátane zdravia (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne i negatívne), primerane charakteru predmetného strategického dokumentu. Vplyvy PD SR na životné prostredie boli posudzované komplexne najmä z hľadiska únosného zaťaženia územia; vplyvu na obyvateľstvo, jeho zdravie a aktivity; horninové prostredie a pôdu; vplyvu na ovzdušie a klimatické pomery dotknutého územia; vplyvu na vodné pomery; vplyvu na faunu, flóru, ich biotopy a chránené územia všetkých druhov.

Predpokladané vplyvy PD SR na životné prostredie boli posúdené z dvoch aspektov:

- A) Vplyvy súvisiace s navrhovanými cieľmi politiky súdržnosti a prioritnými oblasťami podpory strategického dokumentu a
- B) Vplyvy na jednotlivé zložky a faktory životného prostredia.

A. Vplyvy súvisiace s navrhovanými cieľmi a prioritnými oblasťami podpory strategického dokumentu

Cieľ politiky súdržnosti

1. Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa

Prioritná oblasť podpory

Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií

Oblasť podpory 1.1.

Podpora medzisektorovej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a zvyšovanie výskumných a inovačných kapacít v podnikoch

Predmet podpory

Hlavným predmetom podpory bude posilnenie spolupráce medzi verejným akademickým a podnikateľským sektorom a zvyšovanie výskumného a inovačného potenciálu v podnikoch. Všetky aktivity sa budú vykonávať pre oblasti definované v stratégii inteligentnej špecializácie RIS3.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- naplnenie očakávaných výsledkov bude zároveň pozitívnym príkladom novej komercializácie výsledkov vedy, výskumu a inovácií v hospodárskej a spoločenskej praxi
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov
- rast a zlepšovanie stavu podnikov zlepšuje nielen ekonomické výsledky štátu, ale aj sociálne a životné podmienky obyvateľov
- celkové vplyvy po naplnení cieľa oblasti podpory 1.1. sa očakávajú kladné
- *inovácie a nové výsledky výskumu a vývoja môžu pozitívne ovplyvniť všetky oblasti spoločenského a hospodárskeho života vrátane znižovania záťaže všetkých zložiek a faktorov životného prostredia, pretože umožnia aj lepšie sledovanie javov a procesov prebiehajúcich v krajine, čo môže prispieť k predchádzaniu prejavov prirodzených rizík*
- *prepojenie vedy a výskumu medzi verejným akademickým a podnikateľským sektorom bude znamenať nielen značný ekonomický, ale i environmentálny prínos*

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 1.2.

Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume, vývoji a inováciách

Predmet podpory

Hlavným cieľom opatrenia je zabezpečenie vysoko kvalitných ľudských zdrojov pre modernú, odolnú a efektívnu ekonomiku Slovenska.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov
- znižovanie bariér pre návrat odborníkov zo zahraničia a podpora ich návratu do slovenského akademického prostredia, prípadne do verejného sektora by pomohli posilniť a zvýšiť odbornosť vo všetkých oblastiach života vrátane životného prostredia
- vplyvy po naplnení cieľa oblasti podpory 1.2. sa celkovo očakávajú kladné

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 1.3.

Podpora rozvoja a modernizácie centrálnej a zdieľanej infraštruktúry pre výskum a vývoj

Predmet podpory

Hlavným cieľom podpory bude dokončenie a optimalizácia výskumnej infraštruktúry so zohľadnením ROADMAP výskumnej infraštruktúry v SR na európsku úroveň a zabezpečiť sieťovanie slovenských výskumných infraštruktúr so zahraničím, najmä v rámci ESFRI.

Osobitne v oblasti zdravotnej starostlivosti je zámerom výstavba, dobudovanie a podpora infraštruktúry a kapacít pre podporu VaV v oblasti prevencie, diagnostiky, liečby, ako aj následnej starostlivosti najmä spoločensky závažných ochorení s následným zlepšením zdravotného stavu obyvateľstva a zvýšením kvality života.

Pozitívne vplyvy

- dobudovanie a podpora infraštruktúry a kapacít pre podporu VaV v oblasti prevencie, diagnostiky, liečby, ako aj následnej starostlivosti najmä spoločensky závažných ochorení s následným zlepšením zdravotného stavu obyvateľstva a zvýšením kvality života
- ciele oblasti podpory 1.3. sú realizovateľné a v prípade dostatočného finančného zabezpečenia budú jednoznačným prínosom k vytvoreniu podmienok pre dokončenie a optimalizáciu výskumnej infraštruktúry na európsku úroveň a z hľadiska životného prostredia a zdravia pre integráciu klinického výskumu a špičkovej medicíny

Negatívne vplyvy

- v rámci oblasti podpory 1.3. je predpoklad realizácie investičných projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. predpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom môžu mať aj negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie
- nepredpokladajú sa významné negatívne vplyvy realizácie projektov súvisiacich s výstavbou a dobudovaním infraštruktúry a kapacít VaV na životné prostredie
- negatívne vplyvy súvisiace s naplnením tohto cieľa je možné zmierniť alebo aj odstrániť realizáciou opatrení, ktoré vyplynú z ich posúdenia a povolenia podľa osobitných predpisov

Oblasť podpory 1.4.

Podpora medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií

Predmet podpory

Hlavným cieľom opatrenia je posilnenie účasti slovenských subjektov v európskych výskumných a inovačných programoch, partnerstvách a iniciatívach v rámci EÚ.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov

•

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Prioritná oblasť podpory

Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy

Oblasť podpory 1.5.

Podpora v oblasti informatizácie a digitálnej transformácie

Predmet podpory

Hlavným cieľom podpory je zvýšenie inovačnej schopnosti ekonomiky, prostredníctvom zavádzania top digitálnych technológií, zvýšenie kvality poskytovaných verejných služieb, zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti a rozvoj digitálnych zručností previazaných na potreby vyplývajúce z priemyselnej transformácie, cieľov RIS3 a Stratégie digitálnej transformácie Slovenska 2030.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov
- digitálne technológie môžu pomôcť okrem iného i ku klimatickej neutralite
- fungovanie nových podnikateľských modelov vrátane zdieľaného a obehového hospodárstva, decentralizovanej digitálnej ekonomiky a využitia digitálnych a zelených inovácií technológií v priemysle a službách
- digitalizácia kľúčových procesov zabezpečujúcich udržateľný rozvoj Slovenska
- zvýšenie účasti na európskych projektoch spoločného záujmu (projekty viacerých krajín) na vzdelávaní vyplývajúcom z priemyselnej transformácie, ako aj v oblasti zelenej transformácie

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 1.6.

Podpora budovania inteligentných miest a regiónov

Predmet podpory

Hlavným predmetom podpory bude zabezpečenie rozvoja miest a regiónov prostredníctvom implementácie inovatívnych technologických riešení.

Pozitívne vplyvy

- naplnenie tohto cieľa podpory bude jednoznačným prínosom pre zlepšenie životných podmienok obyvateľov

- zefektívnenie využívania zdrojov v regióne a meste, vrátane monitorovania súvisiacej infraštruktúry a inteligentného odpadového hospodárstva
- koncept inteligentných miest má okrem zavádzania inovatívnych technológií za cieľ hlavne zlepšenie kvality života obyvateľov ako celku

Negatívne vplyvy

- nevylučuje sa, že napĺňanie očakávaných výsledkov cieľa podpory 1.6., ktoré budú konkretizované v Operačnom programe Slovensko si vyžiada realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nevylučuje sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom môžu mať aj negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie
- nepredpokladajú sa významné negatívne vplyvy realizácie projektov implementácie inovatívnych technologických riešení v rámci miest a regiónov na životné prostredie

Prioritná oblasť podpory

Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a to produktívnymi investíciami

Oblasť podpory 1.7

Podpora malého a stredného podnikania

Predmet podpory

Hlavným cieľom opatrenia bude stimulovať rozvoj malých a stredných podnikov v rôznych sektoroch hospodárstva, s prioritným zameraním na oblasti určené RIS3 a inovatívne podniky.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- prechod MSP k obehovému hospodárstvu, efektívnejšie využívanie zdrojov a druhotných surovín, úspora materiálov a energetických zdrojov
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 1.8

Internacionalizácia malého a stredného podnikania

Predmet podpory

Cieľom je podpora rastu produktivity a udržania konkurencieschopnosti slovenských MSP v medzinárodnom priestore.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku

- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov
- *pozitívnymi vplyvmi podpory konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov môže byť podpora rozvoja trvalo udržateľnej produkcie s nižším vplyvom na znečisťovanie životného prostredia, rozvoj a využívanie najlepšie dostupných technológií (BAT), zlepšenie využívania druhotných surovín a obnoviteľných zdrojov energie*

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 1.9

Podpora sieťovania podnikateľských subjektov

Predmet podpory

Hlavným cieľom opatrenia je rozvoj inovačného ekosystému, prostredníctvom podpory budovania a rozvoja klastrového ekosystému a platforiem podporujúcich zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikov.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi pozitívnymi vplyvmi budú očakávané výsledky s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov
- rast a rozvoj podnikov zlepšuje nielen ekonomické výsledky štátu, ale aj sociálne a životné podmienky obyvateľov

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Prioritná oblasť podpory

Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie

Oblasť podpory 1.10.

Zručnosti na posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu a budovania kapacít pre RIS3

Predmet podpory

Hlavným cieľom je poskytnúť a rozvíjať zručnosti a kompetencie (technické, vysoko špecializované, generické, digitálne a iné) pre inteligentnú špecializáciu a priemyselnú transformáciu v úzkej spolupráci medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikmi a to aj prostredníctvom modernizácie vzdelávacej infraštruktúry.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia

- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov
- vedomosti, skúsenosti a zručnosti sú súčasťou kultúrnych hodnôt národa

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, tak je to na základe toho, že sa nepredpokladá, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 1.11.

Podpora širokopásmového pripojenia

Predmet podpory

Cieľom podpory bude zabezpečenie širokopásmového pripojenia s veľmi vysokou kapacitou.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi pozitívnymi vplyvmi budú očakávané výsledky s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- keďže sa nepredpokladá, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, tak sa nepredpokladá, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Cieľ politiky súdržnosti

2. Zelenšia nízkouhlíková Európa

Oblasť podpory 2.1.

Podpora energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov

Predmet podpory

Potrebné bude podporiť realizáciu opatrení na implementáciu opatrení na dosiahnutie národných energetických cieľov vyjadrených v INEKP. Zahŕňa to zlepšenie energetickej efektívnosti v podnikoch a opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov, keďže budovy spolu s priemyslom predstavujú najvyšší potenciál úspor energie. K zlepšovaniu energetickej efektívnosti prispeje aj podpora opatrení zameraných na zvýšenie účinnosti systémov zásobovania energiou (teplom/chladom) a využívanie alternatívnych pohonov v podnikoch, vrátane budovania príslušnej verejnej infraštruktúry. Znížením konečnej energetickej spotreby vo verejných budovách a bytových budovách sa prispeje k zníženiu emisií skleníkových plynov. Zlepšenie tepelnotechnických vlastností budovy vedie k zlepšeniu podmienok zdravej klímy vo vnútornom prostredí, vyššej úrovni pohody a pohodlia a zlepšeniu zdravia užívateľov. Využívaním OZE a nízko-emisných zariadení v budovách sa zlepši kvalita ovzdušia, čo bude mať priaznivý dopad na zdravie a kvalitu života obyvateľov. Kľúčovým opatrením v tejto oblasti a predpokladom dosahovania energetických cieľov bude podpora rozvoja

udržateľnej regionálnej a lokálnej energetiky, vrátane energetického plánovania a optimalizácie spotreby, ako aj podpora a uplatňovanie princípu prvoradosti energetickej efektívnosti.

Pozitívne vplyvy

- zlepšenie energetickej hospodárnosti v budovách a v podnikoch, čo bude mať priaznivý dopad na zdravie a kvalitu života obyvateľov
- zlepšenie tepelno-technických vlastností budov vedúcich k zlepšeniu podmienok zdravej klímy vo vnútornom prostredí, vyššej úrovni pohody a pohodlia a zlepšeniu zdravia užívateľov
- využívanie energie z OZE s cieľom optimalizovať energetickú potrebu a spotrebu
- používanie nízkoemisných zariadení v budovách, čím sa zlepši kvalita ovzdušia
- zníženie konečnej energetickej spotreby vo verejných budovách a bytových budovách, čím sa prispeje k zníženiu emisií skleníkových plynov
- podpora rozvoja udržateľnej regionálnej a lokálnej energetiky
- implementácia opatrení energetickej efektívnosti, čím sa prispeje k zníženiu konečnej spotreby energie
- realizácia opatrení v tejto oblasti podpory bude jednoznačne pozitívnym príspevkom k zlepšeniu kvality životného prostredia ako celku
- *zvyšovanie energetickej efektívnosti bude mať význam len vtedy, ak v jej dôsledku nenastane nárast spotreby energie. Závažné negatívne vplyvy realizácie navrhovaných cieľov a priorít súvisiacich s energetickou efektívnosťou sa neočakávajú*

Negatívne vplyvy

- nekvalitné zateplovanie a nevhodná voľba izolačných materiálov môžu spôsobiť vytváranie vlhkosti a tým vhodné prostredie pre vznik plesní, čím sa môže vytvoriť nevhodné prostredie na bývanie a prácu
- nevhodné architektonické riešenie pasívnych domov
- požiarne riziko zateplených budov súvisiace s výberom nevhodných izolačných materiálov
- negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy konkrétnych projektov a v prípade potreby navrhnuť a realizovať účinné opatrenia

Oblasť podpory 2.2.

Podpora energie z obnoviteľných zdrojov udržateľným spôsobom v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené

Predmet podpory

Vhodnou kombináciou OZE a nízkouhlíkových technológií sa bude znižovať spotreba fosílnych palív, teda aj emisie skleníkových plynov. SR má potenciál v oblasti veternej a solárnej energie. Málo využívaný je potenciál geotermálnej energie, kde podpora hydrogeologického prieskumu zameraného na efektívne využívanie geotermálnej energie (vrátane hĺbenia geotermálnych vrtov) prispeje k vytvoreniu podmienok na reálne využívanie týchto OZE najmä pre zásobovanie teplom. V prípade podpory výroby energie z biomasy, bude zabezpečené dodržanie kritérií trvalej udržateľnosti a prístupov šetrných k životnému prostrediu pri podporených zaradeniach. Dôležité bude okrem zvyšovania účinnosti výroby a distribúcie energie, aj zvyšovanie podielu OZE v systémoch zásobovania energiou (teplom/chladom), ako aj zvyšovanie podielu využívania OZE v domácnostiach na báze samospotrebitel'ov, resp. aktívnych odberateľov a komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov. Podpora OZE bude realizovaná v súlade s podmienkami trvalej udržateľnosti a požiadavkami na ochranu životného prostredia.

Pozitívne vplyvy

- pre životné prostredie sú podstatne prijateľnejšie ako klasické zdroje
- minimálna emisia látok znečisťujúcich ovzdušie a odpadov v etape prevádzky
- šetrenie tradičných neobnoviteľných zdrojov energie
- protipovodňová ochrana (vodné elektrárne)

- zlepšenie vodnej dopravy (vodné elektrárne)
- využitie inak nevyužívanej biomasy na energetické účely
- využitie nevyužívaných poľnohospodárskych pozemkov na pestovanie energetických plodín
- zlepšenie kvality lesov
- environmentálne prijateľné zhodnocovanie odpadov (najmä biologicky rozložiteľných)
- zníženie závislosti od dovozu energetických surovín a energie
- biomasa je neutrálna k emisiám skleníkových plynov – fytohmota spotrebuje pri fotosyntéze toľko CO₂, koľko sa uvoľní pri jej spaľovaní
- znížovanie emisií síry a obmedzovanie kyslých dažďov
- OZE vrátane veternej a slnečnej energie môžu byť vhodným doplnkovým energetickým zdrojom – napr. pri slnečnej energii umiestňovanie slnečných panelov na nevyužívaných a devastovaných pozemkoch a na nových i existujúcich budovách a objektoch
- *navrhovaná podpora výroby energie z obnoviteľných zdrojov udržateľným spôsobom pri dodržaní stanovených zásad môže podstatnou mierou prispieť k ochrane a tvorbe životného prostredia a zdravia*

Negatívne vplyvy

- aj napriek tomu, že OZE sú pre životné prostredie podstatne prijateľnejšie ako klasické zdroje, ich negatívne vplyvy, najmä pri neregulovanej výstavbe a používaní nemožno jednoznačne vylúčiť
- z využívania najmä niektorých OZE sa stáva výhodný obchod súvisiaci s dotáciami, predajom technológií a ich umiestňovaním v lokalitách, bez ohľadu na potenciál zdroja, bez ohľadu na jeho energetickú účinnosť a bez ohľadu na poškodenie životného prostredia, namiesto jeho ochrany
- využiteľnosť OZE nie je neobmedzená, tak ako sa to veľakrát deklaruje, ale musí byť v prvom rade limitovaná, samotným potenciálom jednotlivých OZE, potenciálom lokality na ktorej sa plánuje ich umiestnenie a tiež okrem ekonomických a technických podmienok, aj environmentálnymi podmienkami v konkrétnom regióne a na konkrétnej lokalite
- plnenie predmetu podpory 2.2. bude pravdepodobne súvisieť s realizáciou projektov, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. predpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom môžu mať pravdepodobne aj negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie. Negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy konkrétnych projektov a v prípade potreby aj navrhnúť a realizovať účinné opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu.
- OZE majú svoje obmedzenia a limity – ak sa budú zavádzať do praxe bez súbežných opatrení zameraných na energetické úspory, ich efekt bude minimálny a súčasne energetické problémy a ani problémy životného prostredia a zdravia v budúcnosti nevyriešia:

Vodné elektrárne

- prehradením toku nastanú zmeny rýchlosti prúdenia vody v toku, úbytok prirodzených prúdivých úsekov
- narušenie prirodzeného transportu materiálu a živín v toku
- zhoršenie kvality vody v toku, narušenie jeho samočistiacej schopnosti, eutrofizácia
- fragmentácia vodných tokov a obmedzenie/prerušenie migrácie vodných živočíchov
- zásadné zmeny životných podmienok vodných organizmov, zmeny druhového zloženia
- poškodenie/likvidácia, narušenie pobrežných biotopov a ekosystémov
- zmena hladiny podzemných vôd, možnosť zhoršenia kvality pitnej vody
- záber poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov

- zmena mikroklimy a biocenóz v okolí nádrží
- konflikty záujmov a spory o rozdelenie vody (prietoku, výšky hladiny) na jednotlivé účely
- *zhoršovanie ekologického stavu útvarov povrchových vôd a kvantitatívneho stavu útvarov podzemnej vody (vodná energia)*

Biomasa

- spaľovaním biomasy môže dôjsť k lokálnemu zhoršeniu kvality ovzdušia v dôsledku vyšších emisií niektorých znečisťujúcich látok, najmä TZL
- k nepriaznivým vplyvom dochádza pri výrobe biomasy prostredníctvom pestovania rýchlorastúcich drevín (napr. vrb a topoľov) na poľnohospodársky využiteľných pôdach, ako aj na lokalitách, ktoré sú chránenými územiaми najmä podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, alebo v ich okolí. Vplyvom výsadby nepôvodných drevín a monokultúr môže dôjsť k zmene spoločenstiev a k vymiznutiu pôvodných rastlín a živočíchov dotknutých ekosystémov
- vzhľadom na snahu, čo najskôr získať potrebnú surovinu z rýchlorastúcich drevín, je nevyhnutné používať pri ich pestovaní hnojivá, ktoré môžu mať negatívny vplyv na okolitú flóru a faunu. Nezanedbateľný je aj možný vplyv hnojenia na kvalitu podzemných vôd a vznik nových environmentálnych záťaží
- nadmerné a neregulované využívanie biomasy môže narušiť prirodzenú obnovu lesa, prípadne látkovo-energetické cykly v poľnohospodárskej krajine
- *možné zhoršovanie kvality podzemnej vody pri uskladnení a nakladaní s odpadom (biomasa - digestát), zvýšené riziko havarijného znečistenia vôd*

Biopalivá

- využívanie kvalitných poľnohospodárskych pôd, prípadne iných pozemkov (lúky, pasienky) na pestovanie energetických plodín (napr. repka olejná, kukurica)
- pri pestovaní energetických plodín sa využívajú dusíkaté hnojivá vyrábané z ropy; podľa niektorých štúdií pestovanie biopalív (kukurica, repka olejná) vedie k zvýšeniu emisií skleníkových plynov, najmä N₂O
- horenie pri nižších teplotách produkuje porovnateľné množstvo emisií ako pri spaľovaní fosílnych palív
- nepriaznivý vplyv na biodiverzitu
- vplyv na ovzdušie

Bioplyn

- vplyvy transportu, uskladňovanie a manipulácia so surovinami potrebnými na výrobu bioplynu (kaly, fekálie, odpady)
- využívanie kvalitných poľnohospodárskych pôd, prípadne iných pozemkov (lúky, pasienky) na pestovanie energetických plodín
- prítomnosť sírovodíka v emisiách

Geotermálna energia

- realizáciou vrtov a budovaním teplovodov a prečerpávacích staníc môže dochádzať k narušeniu prírodného prostredia a horninového prostredia
- parovodná zmes obsahuje rozpustné plyny predovšetkým CO₂, H₂S, CH₄ a NH₃
- nedoriešené nakladanie s použitou termálnou vodou, ovplyvňovanie recipientov v prípade ich vypúšťania
- riziko vyvolávania seizmickej aktivity
- *zhoršovanie kvantitatívneho a chemického stavu útvarov podzemnej vody (geotermálna energia - odber) a ekologického a chemického stavu útvarov povrchových vôd (vypúšťanie do povrchových vôd)*

Slnecná energia

- záber pôdy najmä na umiestnenie veľkoplošných slnečných elektrární
- ovplyvnenie pôdnej úrodnosti
- ovplyvnenie fauny a flóry na ploche slnečnej elektrárne
- produkcia odpadov (použitá chladiaca zmes, teplo prenášajúcich tekutín, panely/batérie po ukončení funkcie - Cd, Zn)
- únik škodlivých látok z technologického systému
- vizuálny vplyv na estetiku budov (v prípade umiestnenia v pamiatkových rezerváciách ľudovej architektúry, v historických častiach sídiel)
- vplyv na vzhľad krajiny (v prípade umiestnenia v chránených územiach, necitlivé osadenie solárnych zariadení vo voľnej krajine)
- premenlivosť intenzity žiarenia počas roka

Veterná energia

- narušenie scenérie krajiny a oblasti s hodnotným obrazom, vizuálna kontaminácia prostredia a degradácia harmonického merítka osídlenia vo vzťahu k prírodnému prostrediu; VE premieňajú harmonickú vidiecku krajinu na krajinu technickú – nezabudnuteľné panorámy slovenského vidieka môžu byť prekryté univerzálnou panorámou veterných elektrární
- hlukové emisie – hluk mechanický, hluk aerodynamický (od 20 do 50 Hz a infrazvuk pod 20 Hz)
- optické emisie (emisie svetla - diskoeffect, emisie tieňa)
- vplyv na faunu vrátane možného ohrozenia migrujúceho vtáctva a netopierov
- vplyv na flóru (počas výstavby, počas prevádzky – tienenie)
- záber pôdy – základy VE z armovaného betónu, prístupové komunikácie
- vplyv na šírenie rádiového a televízneho signálu
- vplyv na vojenské a civilné radarové systémy
- riziko pre malé lietadlá
- vplyv na prenosové systémy
- vplyv na bezpečnosť cestnej premávky – odpútavanie pozornosti vodičov
- nestabilita výkonu – potreba záložných zdrojov
- vplyv na atraktivitu prostredia z hľadiska oddychu, rekreácie a cestovného ruchu
- svetelné znečistenie v nočných hodinách
- problematická likvidácia listov vrtúl po ukončení prevádzky

Prenosové a rozvodné siete

- vplyvy elektromagnetického poľa na človeka a ostatné živé organizmy (faunu i flóru)
- vplyvy na horninové prostredie a pôdu (napr. trvalý a dočasný záber poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov, zásah do horninového prostredia)
- vplyvy na vodu (napr. fragmentácia tokov, zásah do prúdenia podzemných vôd)
- narušenie a zhoršenie vzhľadu krajiny
- problémy pri obrábaní pôdy a pestovaní kultúrnych rastlín na poľnohospodárskych pozemkoch
- fragmentácia lesov
- fragmentácia chránených oblastí, vrátane oblastí Natura 2000
- nepriaznivý vplyv na turizmus a športové aktivity

Oblasť podpory 2.3.

Vývoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e

Predmet podpory

Podpora inteligentných energetických systémov a skladovania energie, vrátane inteligentných sietí a systémov riadenia prispeje k zvýšeniu efektívnosti zariadení na využívanie energie, vrátane možností pre pripojenie nových zariadení na využívanie OZE a k zjednodušeniu, zjednoteniu a optimalizácii procesu pripájania zariadení do sústavy.

Pozitívne vplyvy

- realizácia inteligentných systémov, sietí a uskladňovanie energie môže byť pozitívnym príspevkom k ochrane a tvorbe životného prostredia ako celku
- činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom uvedeného charakteru nie sú súčasťou prílohy č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov a nepredpokladá sa, že v programovom období 2021 – 2027 dôjde k realizácii konkrétnych projektov v tejto oblasti, ktoré by si vyžadovali posúdenie vplyvov podľa zákona o posudzovaní vplyvov

Negatívne vplyvy

- s realizáciou inteligentných systémov, sietí, ale najmä s uskladňovaním energie je v SR i na medzinárodnej úrovni zatiaľ málo skúseností
- *nie sú špecifikované žiadne významné negatívne vplyvy pri realizácii cieľa oblasti podpory 2.3*

Oblasť podpory 2.4.

Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

Predmet podpory

Cieľom je zlepšiť pripravenosť čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy v súlade so Stratégiou adaptácie na zmenu klímy Slovenskej republiky schválenou vládou SR v roku 2018. Predmetom podpory sú adaptačné opatrenia, najmä vodozadržné opatrenia, preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami, adaptácia povodňovej bezpečnosti vodných stavieb na zmenené klimatické podmienky, hydrogeologický prieskum, sanácia zosuvov (v súlade s Programom prevencie a manažmentu zosuvných rizík 2021 - 2029 schváleným vládou SR), aktualizácia plánov manažmentu povodňového rizika, tvorba adaptačných stratégií, najmä na nižších úrovniach, kompletizácia dát a informovanie v oblasti zmeny klímy. Základným predpokladom pre pripravenosť na riziká je tiež identifikácia ich pôvodu, zdroja, priebehu a možných následkov. Predmetom podpory je vypracovanie analytických a koncepčných podkladov pre identifikáciu vývoja rizík, strategických materiálov pre určenie spôsobov prevencie a reakcie na prípadné katastrofy. Ďalšou oblasťou podpory je rozvoj, obnova a posilnenie technických a logistických kapacít, vrátane riadiacich, záchranných zložiek, zložiek vykonávajúcich povodňové zabezpečovacie práce, samosprávy, civilnej ochrany a krízového riadenia. Je potrebné vykonávať aj opatrenia zamerané na budovanie a modernizáciu systémov vyhodnocovania rizík, systémov včasného varovania a vyzisťovania na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Pozitívne vplyvy

- ochrana pred povodňami, ochrana proti aktivácii geodynamických javov (zosuvy), proti vodnej a veternej erózii, na zadržiavanie vody v území a ďalšie účinné opatrenia na zabránenie katastrofálnym následkom zmeny klímy
- podpora realizácie opatrení proti dôsledkom zmeny klímy je z hľadiska jej vplyvov na životné prostredie potrebná a opodstatnená
- *táto oblasť podpory je primárne zameraná na prevenciu, pripravenosť a reakcie na riziká spojené so zmenou klímy. Realizácia opatrení v rámci tejto oblasti podpory bude mať najmä preventívny charakter a prispeje k ochrane a bezpečnosti obyvateľstva, ale i všetkých zložiek životného prostredia*

Negatívne vplyvy

- negatívne vplyvy spôsobené zmenou klímy sa dotýkajú takmer všetkých oblastí ľudskej činnosti a pozorujú sa napr. ako vplyvy sucha alebo extrémnych zrážok, extrémneho vetra
- nevylučuje sa, že napĺňanie očakávaných výsledkov cieľa podpory 2.4., ktoré budú konkretizované v Operačnom programe Slovensko si vyžiada realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j.

nevylučuje sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom môžu mať aj negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie. Navrhované činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 k zákonu o posudzovaní vplyvov sa budú musieť posúdiť z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa tretej časti tohto zákona o posudzovaní vplyvov. Negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy konkrétnych projektov a v prípade potreby aj navrhnúť a realizovať účinné opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu.

Oblasť podpory 2.5.

Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd

Predmet podpory

Cieľom je zabezpečenie dobrého stavu povrchových a podzemných vôd, vrátane dobudovania stokovej siete a ČOV a tiež zlepšenie dostupnosti bezpečnej pitnej vody. Podporované aktivity sa zamerajú na dobudovanie verejných kanalizácií a ČOV v aglomeráciách nad 2 000 EO, na čistenie a odvádzanie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách/obciach pod 2000 EO na územiach prioritných z environmentálneho hľadiska, na podporu infraštruktúry na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami v obciach pod 2000 obyvateľov na územiach prioritných z regionálneho hľadiska, vrátane budovania decentralizovaných systémov nakladania s komunálnymi odpadovými vodami (napr. koreňové čistiare odpadových vôd, malé čistiare odpadových vôd) a zároveň na zlepšenie infraštruktúry na zásobovanie obyvateľov bezpečnou pitnou vodou, vrátane dobudovania úpravni vôd a výstavby verejných vodovodov spoločne s infraštruktúrou na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami v aglomeráciách a na územiach tak, ako je uvedené vyššie, a tiež na kvalitné monitorovanie vôd, podporu spracovania dát pre efektívnu vodnú politiku SR a v prípade disponibility zdrojov aj obnovu vodárenskej infraštruktúry. Finančná podpora na realizáciu individuálnych alebo iných primeraných systémov čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd (IPS) bude poskytovaná prostredníctvom grantovej schémy domácnostiam. Zvýšená pozornosť bude v súlade s príslušnou legislatívou úpravou venovaná monitorovaniu a kontrole IPS.

Pozitívne vplyvy

- ochrana povrchových a podzemných vôd je jednou z prioritných úloh v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia
- realizáciou predmetu podpory sa zvýši podiel obyvateľov pripojených na verejnú kanalizáciu a čistenie odpadových vôd, ktorý je stále veľmi nízky
- *dôležitým pozitívnym aspektom tejto oblasti podpory je zabezpečenie kvalitnej infraštruktúry v oblasti zásobovania vodou a čistenia odpadových vôd*

Negatívne vplyvy

- výstavba verejných vodovodov a kanalizácií podlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. predpokladá sa, že takáto výstavba je pravdepodobne spojená s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie a zdravie. Negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy konkrétnych projektov a v prípade potreby aj navrhnúť a realizovať účinné opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu
- *negatívne vplyvy, ktoré možno predpokladať, budú súvisieť s výstavbou nových objektov, rekonštrukciou a modernizáciou existujúcich objektov, výmenou starých technológií a vybavenia. Ide predovšetkým o hluk, prachové emisie, produkciu odpadov a pod. Sú to bežné krátkodobé vplyvy, ktoré sprevádzajú každý druh výstavby. Uvedené vplyvy je možné eliminovať vhodnou organizáciou práce a dodržaním technologickej a pracovnej disciplíny*

Oblasť podpory 2.6.

Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo

Predmet podpory

Dôležitou súčasťou prechodu na obehové hospodárstvo je oblasť odpadového hospodárstva vrátane predchádzania vzniku odpadu ako najvyššej úrovne hierarchie odpadového hospodárstva, ako aj minimalizácie odpadu, napr. prostredníctvom podpory obalových technológií, ktoré znižujú produkciu obalov (a následne odpadov z obalov). Hlavným cieľom je prispieť k efektívnemu využívaniu materiálnych zdrojov zvýšiť mieru opätovného použitia, prípravy na opätovné použitie, recyklácia odpadov a odklon od zneškodňovania odpadov skládkovaním. V súlade s cieľmi Programu predchádzania vzniku odpadu SR a opatreniami Programu odpadového hospodárstva SR, podporované činnosti v oblasti odpadového hospodárstva budú zahŕňať predchádzanie vzniku odpadov, zber a triedenie komunálnych odpadov, prípravu na opätovné použitie, recykláciu odpadov, vrátane anaeróbného a aeróbného spracovania biologicky rozložiteľných odpadov a opätovné spracovanie odpadov na materiály, ktoré sa majú použiť ako palivo. Strategické plánovanie v oblasti odpadového hospodárstva bude podporené zabezpečením elektronického zberu dát. Potrebné je zabezpečiť informovanosť o obehovom hospodárstve a podporiť koncepčné činnosti v danej oblasti. Prechod na obehové hospodárstvo je podporovaný komplementárne prostredníctvom CP 1 a CP 2.

Pozitívne vplyvy

- akékoľvek činnosti súvisiace so zhodnocovaním vyprodukovaných odpadov sú pozitívnym príspevkom k ochrane a tvorbe životného prostredia
- obehové hospodárstvo je regeneratívny systém, v ktorom sa minimalizujú vstupy zdrojov, produkcia odpadov, emisie a úniky energie prostredníctvom spomalenia, uzavretia a zúženia cyklov toku materiálu a energie
- obehové hospodárstvo je jednou zo stratégií trvalo udržateľného rozvoja
- podpora výroby kvalitných výrobkov, ich dôsledná údržba, možnosť opätovného používania (napr. sklenené obaly), kvalitná obnova výrobkov a recyklácia
- zníženie celkovej environmentálnej stopy a stopy zdrojov výroby a spotreby
- poskytnutie silných stimulov pre inovácie, udržateľné podniky a trhy s klimaticky neutrálnymi a netoxickými obehovými výrobkami
- silné synergie medzi opatreniami v oblasti klímy a obehovým hospodárstvom, najmä v energeticky náročných odvetviach s vysokými emisiami uhlíka
- zvýšenie množstva vytriedených odpadov a recyklovaných odpadov
- zvýšenie kapacity pre recykláciu odpadov
- realizácia ustanovených opatrení v oblasti obehového hospodárstva je potrebná pre významný predpokladaný prínos pre životné prostredie a zdravie obyvateľstva

Negatívne vplyvy

- podstatná časť investičných projektov súvisiacich s ustanovenými cieľmi, najmä v oblasti nakladania s odpadmi, bude vzhľadom na ich predpokladaný možný negatívny vplyv na životné prostredie podliehať posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov. Negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy konkrétnych projektov a v prípade potreby aj navrhnuť a realizovať účinné opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu

Oblasť podpory 2.7.

Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb

Predmet podpory

V tejto oblasti je dôležitá ochrana biotopov a druhov, najmä v sústave Natura 2000 v súlade s prioritným akčným rámcom financovania Natura 2000 v SR na programové obdobia 2014 - 2020 a 2021 - 2027, podpora biodiverzity, ochrany a obnovy ekosystémov a ekosystémových služieb. Vhodnými aktivitami bude realizácia schválených dokumentov manažmentu (vrátane hlucháňa hôrneho), manažment chránených biotopov a druhov (vrátane CITES) vrátane dobudovania a rozšírenia záchranných centier pre ohrozené druhy živočíchov a rekonštrukcia objektov určených na výkon funkcií štátnej ochrany prírody, ako aj monitoring a mapovanie biotopov a druhov, odstraňovanie invázných druhov, budovanie zelenej/modrej infraštruktúry, zabezpečenie kontinuity a konektivity vodných tokov. Realizovaná bude aj systematická podpora revitalizácie zanedbaných a

nevyužívaných území verejných subjektov v intravilánoch sídiel pri zachovaní pravidla, že obnovené objekty a územia budú využité na činnosti ne hospodárskeho charakteru a pri ich revitalizácii sa uplatnia vysoké environmentálne kritériá. Podporovaná bude aj obnova a budovanie environmentálnych centier, a to aj v chránených územiach, za účelom zvyšovania environmentálneho povedomia a osvedy v širšom kontexte, slúžiacich pre odbornú aj širokú verejnosť. Environmentálne centrá budú využívané na zvýšenie environmentálneho povedomia verejnosti taktiež v oblasti adaptácie na zmenu klímy, vodného hospodárstva, prechodu na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo a kvality ovzdušia.

Pozitívne vplyvy

- podpora biodiverzity, ochrany a obnovy ekosystémov a ekosystémových služieb
- zachovanie hodnôt a funkcií pôvodných a prírode blízkych ekosystémov prepojenou sieťou zelenej a modrej infraštruktúry v sídlach
- podpora prírodných prvkov, akými sú zvyšky lesov, mokrade, vodné toky s príľahlou vegetáciou, mŕtve ramená riek, atď.
- odstraňovanie inváznych druhov, budovanie zelenej/modrej infraštruktúry, zabezpečenie kontinuity a konektivity vodných tokov
- zvyšovanie environmentálneho povedomia verejnosti

Negatívne vplyvy

- všetky činnosti smerujúce k naplneniu očakávaných výsledkov sú prevažne nevýrobného charakteru, a preto sa nepredpokladajú významné negatívne vplyvy na životné prostredie

Oblasť podpory 2.8.

Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží

Predmet podpory

K zníženiu znečistenia, nielen v mestskom prostredí, môže významne prispieť aj sanácia environmentálnych záťaží (EZ) v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ a zákonom č. 409/2011 Z. z. Podporovanou aktivitou bude zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania EZ.

Pozitívne vplyvy

- sanácia environmentálnych záťaží predstavuje elimináciu súvisiacich environmentálnych a zdravotných rizík a ozdravenie území kontaminovaných priemyselnou, vojenskou, banskou, dopravnou a poľnohospodárskou činnosťou, ale aj nesprávnym nakladaním s odpadom
- legislatívny rámec je daný, lokality starých záťaží sú zmapované, technológie na sanáciu sú známe, ale chýbajú financie na realizáciu, aby sa dosiahli očakávané pozitívne vplyvy

Negatívne vplyvy

- staré záťaže predstavujú závažné riziko pre ľudské zdravie, horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu
- v prípade neuskutočnenia likvidácie starých záťaží bude pokračovať ich negatívne pôsobenie na vodu, pôdu a horninové prostredie

Oblasť podpory 2.9.

Zlepšenie kvality ovzdušia

Predmet podpory

Cieľom je znižovanie znečisťovania ovzdušia a zlepšovanie jeho kvality. Medzi kľúčové aktivity patrí zníženie emisií prachových častíc z vykurovania domácností náhradou kotlov na tuhé fosílné palivo za kotly na zemný plyn, prioritne v zónach a aglomeráciách s **vysokou koncentráciou PM častíc** v ovzduší, realizácia opatrení na veľkých a stredných stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia pri rešpektovaní princípu „znečisťovateľ platí“ a zlepšenie systému monitorovania kvality ovzdušia a riadenia kvality ovzdušia, ako aj informačné aktivity v tejto oblasti

Pozitívne vplyvy

- znižovanie znečisťovania ovzdušia a zlepšovanie jeho kvality
- medzirezortná spolupráca a prijatie opatrení naprieč rôznymi sektormi pri riešení tak komplexnej a prierezovej otázky, akou je nepochybne znečistenie ovzdušia
- podpora činností v oblasti ochrany ovzdušia je veľmi potrebná, bude mať jednoznačný pozitívny vplyv na životné prostredie a zdravie obyvateľov

Negatívne vplyvy

- *nie sú špecifikované žiadne významné negatívne vplyvy pri realizácii cieľa oblasti podpory 2.9, keďže realizácia opatrení je primárne zameraná na zlepšenie životného prostredia, a to podporou zlepšenia kvality ovzdušia*

Oblasť podpory 2.10.

Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility

Predmet podpory

Implementované budú predovšetkým projekty s rozhodujúcim a systémovým vplyvom na fungovanie a preferenciu verejnej osobnej dopravy. Prioritne sa uvažuje s intervenciami do modernizácie a vytvorenia integrovaných dopravných systémov, výstavby prestupných terminálov a záchytných parkovísk vo veľkých sídelných aglomeráciách a najvyťaženejších dopravných uzloch, výstavby a modernizácie električkových a trolejbusových tratí, nákupu mobilných prostriedkov mestského vozidlového parku (električky, trolejbusy), príp. autobusovej mestskej a prímestskej dopravy, modernizácie infraštruktúry existujúcich údržbových základní (depá dopravných podnikov). Súčasťou podpory bude tiež prepojenie a harmonizácia dopravy (vrátane nemotorovej a hromadnej) v mestských a prímestských oblastiach, zavádzanie nízkoemisných zón a parkovacích politík v mestách, podpora cyklistickej dopravy a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cestujúcich. V prípade ekonomického opodstatnenia bude možné financovať projekt pravidelnej lodnej dopravy na dunajskej vodnej ceste.

Pozitívne vplyvy

- strategické dokumenty „Plány udržateľnej mobility“, ktoré vypracúvajú mestá sa posudzujú z hľadiska vplyvov na životné prostredie
- zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie vo veľkých aglomeráciách (zníženie hlukovej záťaže, vibrácií, prašnosti a produkcie emisií znečisťujúcich látok a skleníkových plynov)

Negatívne vplyvy

- projekty súvisiace s realizáciou projektov udržateľnej mobility, ktoré budú splňať prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 k zákonu o posudzovaní vplyvov budú posúdené z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa tretej časti tohto zákona. Negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy konkrétnych projektov a v prípade potreby aj navrhnuť a realizovať účinné opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu

Oblasť podpory 2.11.

Podpora zo zdrojov ENRAF

Predmet podpory

Podpora z ENRAF v podmienkach SR sa plánuje smerovať najmä do sektora akvakultúry (hospodárskeho chovu rýb) a spracovateľského priemyslu produktov rybolovu a akvakultúry a taktiež aj na podporu spoločnej rybárskej politiky (kontrola a presadzovanie, zber údajov), podporu genofondu vybraných druhov rýb, a marketingových opatrení. ENRAF by mal prispievať taktiež na podporu tzv. „environmentálnych služieb rybníkov“ (mimoprodukčné funkcie).

Prioritne budú zdroje ENRAF využívané so zreteľom na stratégiu „z farmy na stôl“, stratégiu biodiverzity a nové usmernenie EÚ o udržateľnej akvakultúre (COM (2021) 236) na:

- podporu udržateľného rybárstva, modernizácie existujúcich akvakultúrnych a spracovateľských zariadení a ochrany vodných biologických zdrojov,
- podporu udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a

akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh, aj prostredníctvom podpory udržateľných akvakultúrnych postupov a výstavby recirkulačných zariadení,

- zvýšenie prenosu inovácií a technológií do sektora,
- podporu ekologického farmárčenia, vytváranie organizácií výrobcov,
- zvýšenú adaptáciu na zmenu klímy, posilnenie rastu a odolnosť slovenského sektora akvakultúry.

Pozitívne vplyvy

- podpora tzv. “environmentálnych služieb rybníkov” (mimoprodukčné funkcie)
- akvakultúra má význam z hľadiska ochrany a tvorby životného prostredia a zdravia obyvateľov, pretože prispieva, okrem iného, značnou mierou k zachovávaniu pôvodného genofondu rýb
- podpora udržateľných akvakultúrnych činností a ekologického farmárčenia
- podpora konkrétnych „národných“ druhov rýb (podpora genofondu natívnych populácií)
- obnova a realizácia krajinotvorných prvkov s priaznivým vplyvom na životné prostredie (rybníky a vodné plochy využívané v akvakultúre)
- sladkovodná akvakultúra, ktorá sa prevádzkuje na Slovensku je zdrojom kvalitného rybacieho mäsa
- zvýšenie povedomia obyvateľov o rybnom hospodárstve

Negatívne vplyvy

- vypúšťanie alebo manipulácia s výškou vodnej hladiny vo vegetačnom období
- likvidácia alebo poškodzovanie chránených druhov živočíchov a ich vývojových štádií
- zásahy do pobrežnej vegetácie v hniezdnom období
- vypaľovanie vegetácie
- odbahňovanie rybníkov a zariadení
- zvyšovanie eutrofizácie vody
- zhoršenie priehľadnosti a kyslíkových pomerov v dôsledku nadmerného hnojenia a prikrmovania rýb
- výstavba a prevádzka rybníkov/rybochovných zariadení v územiach chránených podľa osobitných predpisov
- viaceré projekty v rámci oblasti podpory 2.11. budú podliehať posudzovaniu podľa zákona o posudzovaní vplyvov. V rámci posudzovania sa identifikujú predpokladané vplyvy na životné prostredie a navrhnu sa opatrenia na zníženie, prípadne na odstránenie predpokladaných negatívnych vplyvov akvakultúry

Cieľ politiky súdržnosti

3. Prepojenejšia Európa

Oblasť podpory 3.1.

Cestná doprava

Predmet podpory

Rozvinutá sieť diaľnic a rýchlostných ciest je jednou zo základných podmienok pre prehlbovanie ekonomickej integrácie, zabezpečenie voľného pohybu tovarov a pracovnej sily a hospodárskeho rozvoja krajiny. Zároveň si SR plne uvedomuje svoj záväzok k homogenizácii TEN-T, vyplývajúci z nariadenia 1315/2013, t. j. dobudovať základnú TEN-T sieť do konca roku 2030. Prioritou je výstavba diaľnice D3 (severojužné prepojenie na Poľsko a ČR) a D1 na úseku Turany – Hubová (závisí od finančných zdrojov a dátumu implementácie) pre dokončenie súvislej časti diaľnice D1 medzi Bratislavou a Košicami. Tam, kde sa neuvažuje s výstavbou diaľnic, budú intervencie zamerané aj na výstavbu rýchlostných ciest. Prioritou je výstavba nových úsekov, ktoré odklonia dopravu mimo sídel so zameraním na úseky s najvyšším pomerom spoločenských prínosov k nákladom. Finančné zdroje príslušného špecifického cieľa budú primárne použité na rozvoj základnej siete TEN-T.

V prípade rozvoja ciest I. triedy bude pozornosť venovaná predovšetkým budovaniu obchvatov a preložiek ciest I. triedy, najmä v úsekoch s nevyhovujúcimi technickými a kapacitnými parametrami tam, kde sa neuvažuje s výstavbou siete TEN-T. Intervencie budú tiež smerovať na zlepšenie nevyhovujúcich parametrov (napr. priečne a pozdĺžne nerovnosti, nedostatočná nosnosť, slabé bezpečnostné opatrenia) ciest I. triedy, prestavbu križovatiek a modernizáciu mostov, s cieľom odstraňovania kritických nehodových lokalít na cestnej sieti.

Konkrétne projekty budú stanovené na základe výsledkov štúdií realizovateľnosti a budú odrážať zoznam priorít stanovených v spolupráci s útvarom hodnoty za peniaze.

Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti bude podporené investíciami do budovania obchvatov miest a obcí s najvyššou intenzitou dopravy a rekonštrukcie, modernizácie a výstavby ciest II. a III. triedy, prípadne miestnych ciest (MC), v súlade s Plánmi udržateľnej mobility regiónov a s cieľmi identifikovanými v územných stratégiách (integrované územné investície), vrátane investícií do území s prítomnosťou MRK, berúc do úvahy vyššiu prioritu nadnárodných a národných riešení. Podpora bude smerovaná prednostne do ciest zlepšujúcich prístupnosť k sieti TEN-T, ciest vedúcich k terminálom integrovanej dopravy, resp. železničným staniciam, okresom, kde neexistuje cesta I. triedy a na obnovu mostov v zlom až havarijnom stave. Prípadné investície do MC budú zamerané na rekonštrukciu MC a ich objektov v územiach, kde je situácia najviac kritická z pohľadu bezpečnosti a ohrozenia hromadnej dopravy.

Doplňkovou súčasťou projektov ciest I., resp. nižšej triedy bude aj podpora cyklistickej dopravy (ako pridružená investícia) a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky.

Pozitívne vplyvy

- zníženie negatívnych vplyvov cestnej dopravy na životné prostredie a zlepšenie životných podmienok v intravilánoch miest a obcí (hlukové zaťaženie, emisie, vibrácie a zníženie prachových častíc)
- zvýšenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a zníženie nehodovosti
- zvýšenie podielu cyklistickej dopravy a zabezpečenie bezpečnej a kvalitnej cyklo-dopravnej infraštruktúry, vrátane jej integrácie s ostatnými druhmi verejnej osobnej dopravy
- všetky úseky diaľnic a rýchlostných ciest plánovaných vybudovať na Slovensku sú posúdené z hľadiska vplyvov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov s kladným výsledkom podmieneným realizáciou opatrení, ktoré boli identifikované v procese posudzovania. Akékoľvek zmeny posúdených projektov budú podliehať podľa tohto zákona zisťovaciemu konaniu v ktorom sa rozhodne, či je ich potrebné posudzovať.

Vybudovanie kvalitného a funkčného cestného dopravného systému je pozitívnym príspevkom i k ochrane a tvorbe životného prostredia. Prínosom dobudovania kvalitnej cestnej dopravnej infraštruktúry bude najmä:

- *zlepšenie životných podmienok a kvality života v dotknutých mestách a obciach odklonením dopravy mimo zastavaného územia;*
- *zníženie dôsledkov tvorby hluku a jeho vplyvu na obyvateľstvo odklonením trasy od obývaných území a realizáciou protihlukových opatrení;*
- *zlepšenie plynulosti a bezpečnosti cestnej premávky a zníženie nehodovosti*
- *zníženie opotrebovania vozidiel v dôsledku skvalitnenia technického stavu cestných komunikácií;*
- *priblíženie významných oblastí cestovného ruchu.*

Negatívne vplyvy

- sieť ciest I. a II. triedy vrátane mostov je zastaraná, následkom zanedbávanej pravidelnej údržby a opráv je následná drahá rekonštrukcia a náklady na ňu sú pritom značne vyššie ako potrebné výdavky na udržiavanie hlavných ciest v prijateľnom stave a môžu byť spojené s významnejšími negatívnymi vplyvmi na životné prostredie
- problémy v oblasti cestnej dopravy sú známe, ich riešenie je vždy spojené s možným negatívnym vplyvom na životné prostredie (posudzovanie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov)

- prudký rozvoj elektrobicyklov a elektrokolobežík ako druh mestskej dopravy nie je dostatočne legislatívne pokrytý a prináša kolízie na chodníkoch a v cestnej doprave, vrátane škôd na životnom prostredí
- projekty cyklistickej dopravy všeobecne nepodliehajú posudzovaniu podľa zákona o posudzovaní vplyvov, tzn., že sa neočakáva významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie. Posudzujú sa iba v prípade, ak orgán ochrany prírody vydá vyjadrenie, že takáto činnosť môže negatívne pôsobiť na územia európskej sústavy Natura 2000
- v súčasnosti si najmä väčšie sídla vypracúvajú tzv. „Plány udržateľnej mobility“ v ktorých má cyklistická doprava významné miesto. Tieto plány podliehajú posúdeniu podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov
- všetky projekty súvisiace s naplnením cieľa podpory, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 k zákonu o posudzovaní vplyvov budú podliehať zisťovaciemu konaniu alebo posudzovaniu podľa tohto zákona
- strategické dokumenty z oblasti dopravy, ktoré budú zakladat' rámec pre realizáciu projektov uvedených v prílohe č. 8 k zákonu o posudzovaní vplyvov, budú posúdené z hľadiska vplyvov na životné prostredie podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov.

Pri dobudovaní cestnej dopravnej infraštruktúry je potrebné, tak ako i u iných činností zobrať do úvahy i možné negatívne vplyvy na životné prostredie počas výstavby a prevádzky, a to najmä:

- *trvalý a dočasný záber pôdy;*
- *zásahy do horninového prostredia počas výstavby;*
- *produkcia emisií z výfukových plynov;*
- *produkcia prašnosti a bezprostredný vplyv na kvalitu ovzdušia;*
- *vplyv na povrchové (premostenie tokov) a podzemné vody;*
- *vplyv na kvalitu pôdy v okolí komunikácie;*
- *fragmentácia územia, poľnohospodárskych a lesných pozemkov, vrátane chránených území;*
- *vplyv na faunu, flóru a ich biotopy, ich biodiverzitu;*
- *prerušenie migračných koridorov;*
- *zraňovanie a usmrcovanie voľne žijúcich živočíchov;*
- *šírenie nepôvodných (inváznych) druhov flóry a fauny;*
- *svetelné znečistenie;*
- *vplyv na krajinnú scenériu;*
- *vplyv na zdravotný stav obyvateľstva - respiračné ochorenia horných dýchacích ciest, dopravná nehodovosť;*
- *zmena hlukových pomerov v dotknutom území.*
- *negatívne vplyvy, ktoré možno predpokladať, budú súvisieť s výstavbou novej infraštruktúry, rekonštrukciou a modernizáciou existujúcej infraštruktúry. Ide predovšetkým o hluk, prachové emisie, produkciu odpadov a pod. Sú to bežné krátkodobé vplyvy, ktoré sprevádzajú každý druh výstavby. Uvedené vplyvy je možné eliminovať vhodnou organizáciou práce a dodržaním technologickej a pracovnej disciplíny. Negatívne vplyvy súvisiace so skvalitnením dopravnej siete nie sú teda takého charakteru, ktoré by nebolo možné eliminovať účinnými opatreniami, ktoré vyplynú okrem iného i z posúdenia vplyvov konkrétnych projektov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov*

Oblasť podpory 3.2.

Železničná doprava

Predmet podpory

Prioritou bude modernizácia hlavných železničných tratí zaradených do siete TEN-T s vysokým dopytom po železničnej osobnej a nákladnej doprave (modernizácia úsekov na základnej sieti koridoru

Rýn-Dunaj v trase Žilina – Košice – št. hr. SR /UA, Baltsko-jadranského koridoru v trase Žilina – št. hr. SR/PL a koridoru Orient/východné Stredomorie v trase št. hr. SR/ČR – Kúty – Bratislava a súhrnnej siete TEN-T v trase Bratislava – Štúrovo – št. hr. SR/MR a modernizácia najdôležitejších železničných uzlov v Bratislave, Košiciach a Žiline), vrátane prípadnej elektrifikácie. S cieľom zvýšenia interoperability tratí, významných pre medzinárodnú dopravu, bude realizovaná implementácia systému ERTMS (traťový zabezpečovací systém ETCS a telekomunikačný systém GSM-R). Intervencie budú zamerané na modernizáciu ďalších bezpečnostných, riadiacich a signalizačných zariadení. Zámerom je tiež vybudovanie stredísk na kontrolu a prípravu vozového parku železničnej osobnej dopravy pre prevádzku v rámci služieb vo verejnom záujme a výstavbu a modernizáciu terminálov intermodálnej prepravy, za účelom presunu diaľkovej nákladnej dopravy z ciest na železniciu.

Dôraz sa bude klásť na zvýšenie kvalitatívnej úrovne staničných budov s cieľom zatriť prepravu železnicou pre cestujúcu verejnosť.

V rámci regionálnej železničnej dopravy sa budú projekty zameriavať na perspektívne regionálne trate s dostatočným dopytom po osobnej alebo nákladnej železničnej doprave. Plánovaná je taktiež podpora transformácie uhoľného regiónu Hornej Nitry - zámerom je rozvíjať železničnú dopravu s ohľadom na frekvenciu a rýchlosť spojení, hlavne smerom na Nítru a Bratislavu. Cieľom je zabezpečiť požadované technické a prevádzkové parametre týchto tratí a rýchle pripojenie regiónov na TEN-T sieť železničnou dopravou. Intervencie budú zamerané na modernizáciu a skapacitnenie železničných tratí a zabezpečovacích zariadení, inštaláciu traťového zabezpečovacieho systému ETCS a telekomunikačného systému GSM-R, elektrifikáciu železničných tratí, diaľkové riadenie dopravy, zvýšenie traťovej rýchlosti a pod. Infraštruktúrne projekty budú synergicky doplnené investíciami do obnovy koľajových vozidiel železničnej verejnej osobnej dopravy, do infraštruktúry na kontrolu a prípravu vozového parku, na znižovanie bezpečnostných rizík (napr. modernizácia železničných priesecí, s cestnou infraštruktúrou), na budovanie podpornej infraštruktúry, zlepšovanie poskytovaných služieb obyvateľom a na výstavbu a modernizáciu terminálov intermodálnej prepravy. Konkrétne projekty v oblasti železničnej dopravy budú stanovené na základe výsledkov štúdií realizovateľnosti a budú odrážať zoznam priorít stanovených v spolupráci s útvaram hodnoty za peniaze.

Pozitívne vplyvy

- zvýšenie podielu elektrickej trakcie na celkových výkonoch železničnej dopravy a zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov
- podpora ekologickejšej a udržateľnejšej verejnej osobnej dopravy v porovnaní s individuálnou automobilovou dopravou
- odľahčenie preťaženej cestnej infraštruktúry a lepšie využitie kapacity železničnej dopravnej cesty
- podpora presunu diaľkovej nákladnej dopravy z ciest na železniciu
- zatriťvenie ekologickejšej prepravy železnicou pre cestujúcu verejnosť a zlepšovanie poskytovaných služieb obyvateľom

Vybudovanie kvalitného a funkčného železničného dopravného systému je pozitívnym príspevkom i k ochrane a tvorbe životného prostredia. Prínosom dobudovania kvalitnej železničnej dopravnej infraštruktúry bude najmä:

- zlepšenie prepojenia medzi regiónmi na lokálnej i medzinárodnej úrovni;
- zníženie regionálnych rozdielov a umožnenie ekonomického rozvoja dotknutých krajov
- zlepšenie podmienok tranzitnej a regionálnej dopravy vrátane prepravy tovaru;
- podpora trendov prepravy v prospech environmentálne prijateľnejších druhov
- strategicky skvalitnenie dopravy prispeje ku konkurencieschopnosti Slovenska a zároveň k jeho trvalo udržateľnému rozvoju
- priblíženie významných oblastí cestovného ruchu.

Negatívne vplyvy

- železničná doprava, tak ako každý iný druh dopravy, vplýva na životné prostredie v pozitívnom, ale i v negatívnom zmysle
- každá modernizácia (tzn. zmena) navrhovaných činností z oblasti železničnej dopravy

v dôsledku možných negatívnych vplyvov na životné prostredie bude podliehať posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov

- negatívne vplyvy súvisiace so skvalitnením železničnej siete nie sú takého charakteru, ktoré by nebolo možné eliminovať účinnými opatreniami, ktoré vyplynú okrem iného i z posúdenia vplyvov konkrétnych projektov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

Pri dobudovaní železničnej dopravnej infraštruktúry je potrebné, tak ako i u iných činností zobrať do úvahy i možné negatívne vplyvy na životné prostredie počas výstavby a prevádzky, a to najmä:

- *trvalý a dočasný záber pôdy;*
- *zásahy do horninového prostredia počas výstavby;*
- *produkcia prašnosti a bezprostredný vplyv na kvalitu ovzdušia;*
- *vplyv na povrchové (premostenie tokov) a podzemné vody;*
- *vplyv na kvalitu pôdy v okolí komunikácie;*
- *fragmentácia územia, poľnohospodárskych a lesných pozemkov, vrátane chránených území;*
- *vplyv na faunu, flóru a ich biotopy, ich biodiverzitu;*
- *prerušenie migračných koridorov;*
- *zraňovanie a usmrcovanie voľne žijúcich živočíchov;*
- *šírenie nepôvodných (inváznych) druhov flóry a fauny;*
- *svetelné znečistenie;*
- *vplyv na krajinnú scenériu;*
- *vplyv na zdravotný stav obyvateľstva - respiračné ochorenia horných dýchacích ciest, dopravná nehodovosť;*
- *vysoká miera hlučnosti súvisiaca najmä s technickou zastaranosťou zariadení a tratí.*
- *negatívne vplyvy, ktoré možno predpokladať, budú súvisieť s výstavbou nových objektov, rekonštrukciou a modernizáciou existujúcich objektov, výmenou starých technológií a vybavenia. Pôjde predovšetkým o hluk, prachové emisie, produkciu odpadov a pod. Sú to bežné krátkodobé vplyvy, ktoré sprevádzajú každý druh výstavby. Uvedené vplyvy je možné eliminovať vhodnou organizáciou práce a dodržaním technologickej a pracovnej disciplíny.*

Oblasť podpory 3.3.

Vodná doprava

Predmet podpory

Realizované budú projekty na zabezpečenie celoročnej splavnosti vodných ciest, zaradených do základnej siete TEN-T vnútrozemských vodných ciest (Dunaj a Váh). Prioritou je odstránenie existujúcich úzkych miest - nízke vodostavy, nedostatočné plavebné výšky pod mostmi a obmedzené plavebné šírky v plavebnej dráhe. Dôraz sa bude klásť na modernizáciu infraštruktúry a superštruktúry verejných prístavov TEN-T (Bratislava, Komárno) a na dovybavenie vhodnými zariadeniami. Pozornosť bude venovaná aj pomoci prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel, s cieľom udržať status environmentálne priaznivej dopravy pre odvetvie vnútrozemskej vodnej dopravy (VVD). Z dôvodu obmedzených finančných zdrojov na rozvoj vodnej dopravy, SR sa plánuje primárne sústrediť na zabezpečenie pred-investičnej a projektovej prípravy projektov zameraných na zlepšenie splavnosti vodnej cesty na Dunaji a modernizáciu prístavov v Bratislave a Komárne. Implementácia ostatných navrhovaných aktivít bude možná po alokácii ďalších zdrojov v rámci procesu pre-programovania.

Pozitívne vplyvy

- prevádzkovaním funkčnej a environmentálne prijateľnej lodnej dopravy sa môže prispieť k dosiahnutiu cieľov v oblasti ochrany životného prostredia, napr. i cieľov Kyótskeho protokolu na zníženie emisií skleníkových plynov
- pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií

ekologizácie plavidiel, s cieľom udržať status environmentálne priaznivej dopravy pre odvetvie vnútrozemskej vodnej dopravy

- odľahčenie preťaženej cestnej infraštruktúry a zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie

Vybudovanie kvalitného a funkčného vodného dopravného systému je pozitívnym príspevkom i k ochrane a tvorbe životného prostredia. Prínosom dobudovania kvalitnej vodnej dopravnej infraštruktúry bude najmä:

- zlepšenie prepojenia medzi regiónmi na lokálnej i medzinárodnej úrovni;
- podpora trendov prepravy v prospech environmentálne prijateľnejších druhov
- odľahčenie preťaženej cestnej infraštruktúry a zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie
- zníženie spotreby palív, zníženie emisii škodlivých látok z dopravy do ovzdušia;
- zníženie regionálnych rozdielov a umožnenie ekonomického rozvoja dotknutých krajov;
- priblíženie významných oblastí cestovného ruchu;
- zlepšenie podmienok tranzitnej a regionálnej dopravy vrátane prepravy tovaru;
- strategicky skvalitnenie dopravy prispeje ku konkurencieschopnosti Slovenska a zároveň k jeho trvalo udržateľnému rozvoju.

Negatívne vplyvy

- projekty, ktoré spĺňajú prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 k zákonu o posudzovaní vplyvov budú podliehať posudzovaniu podľa tohto zákona. V etape posudzovania tohto strategického dokumentu nie sú k dispozícii parametre projektov, ktoré sa plánujú realizovať za účelom dosiahnutia očakávaných výsledkov.
- na ďalší rozvoj vnútrozemskej vodnej dopravy v povodí Dunaja môžu vplývať aj klimatické zmeny, a preto už pri posudzovaní nových projektov bude potrebné s touto skutočnosťou počítať
- negatívnymi vplyvmi vodnej dopravy sú degradácia riečneho koryta, zhoršenie ekologických parametrov tokov, zvýšenie transportu sedimentov a ich následné ukladanie v nižších úsekoch, likvidácia prirodzených brehových porastov, likvidácia vodnej fauny a ich biotopov
- lodná doprava je aj významným zdrojom znečistenia vodného prostredia, ktoré by mali byť riešené v plánoch manažmentu povodia podľa Rámцovej smernice EÚ prostredníctvom špecifických projektov (napr. na zachytávanie odpadu a odpadových vôd). Nie zanedbateľné sú aj vplyvy vodnej dopravy na reprodukciu rýb, bentických bezstavovcov a iných vodných živočíchov a vodných rastlín. Lodné skrutky môžu spôsobiť neprirodzenú suspenziu jemných usadenín a tým zredukovať svetlo potrebné pre vodné rastliny a rast siníc.
- všetky uvedené i ďalšie vplyvy vodnej dopravy na životné prostredie musia byť zohľadnené pri posudzovaní konkrétnych projektov podľa zákona o posudzovaní vplyvov. U tých projektov, ktoré nebudú podliehať posudzovaniu podľa tohto zákona, budú predpokladané vplyvy zohľadnené a riešené v rámci povoľovania podľa osobitných predpisov za účasti orgánov ochrany životného prostredia a zdravia.
- negatívne vplyvy súvisiace so skvalitnením dopravnej siete nie sú takého charakteru, ktoré by nebolo možné eliminovať účinnými opatreniami, ktoré vyplynú okrem iného i z posúdenia vplyvov konkrétnych projektov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov

Pri dobudovaní vodnej dopravnej infraštruktúry je potrebné, tak ako i u iných činnosti zobrať do úvahy i možné negatívne vplyvy na životné prostredie počas výstavby a prevádzky, a to najmä:

- zásahy do horninového prostredia počas výstavby;
- produkcia prašnosti a bezprostredný vplyv na kvalitu ovzdušia;

- vplyv na povrchové (premostenie tokov) a podzemné vody;
- vplyv na faunu, flóru a ich biotopy, ich biodiverzitu;
- prerušenie migračných koridorov;
- šírenie nepôvodných (inváznych) druhov flóry a fauny;
- vplyv na krajinnú scenériu;
- vplyv na zdravotný stav obyvateľstva - respiračné ochorenia horných dýchacích ciest, dopravná nehodovosť;
- vysoká miera hlučnosti súvisiaca najmä s technickou zastaranosťou zariadení.
- zabezpečenie pred-investičnej a projektovej prípravy projektov nebude mať také negatívne vplyvy, ktoré ale možno predpokladať pri modernizácii infraštruktúry a superštruktúry verejných prístavov TEN-T (Bratislava, Komárno). Tieto môžu súvisieť s výstavbou nových objektov, rekonštrukciou a modernizáciou existujúcich objektov, výmenou starých technológií a vybavenia. Pôjde predovšetkým o hluk, prachové emisie, produkciu odpadov a pod. Sú to bežné krátkodobé vplyvy, ktoré sprevádzajú každý druh výstavby. Uvedené vplyvy je možné eliminovať vhodnou organizáciou práce a dodržaním technologickej a pracovnej disciplíny.

Cieľ politiky súdržnosti

4. Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv

Oblasť podpory 4.1.

Adaptabilný a prístupný trh práce

Predmet podpory

S ohľadom na zmeny na trhu práce a krízu vyvolanú šírením pandémie COVID-19 bude potrebné cielene podporovať znevýhodnené osoby pri ich začleňovaní sa na trh práce prostredníctvom individuálneho prístupu, odborného poradenstva, spolupracou verejných a neverejných poskytovateľov služieb zamestnanosti, regionálnymi a miestnymi orgánmi, a činnosťou sociálnych a rodinných podnikov. Investície budú potrebné do rozvoja zručností osôb na trhu práce, súvisiace s digitálnou a zelenou transformáciou a do zvyšovania kvality služieb zamestnanosti a ich elektronizácie. Regióny s vysokou nezamestnanosťou budú potrebovať podporu vytvárania pracovných miest a podporu pri samozamestnávaní. Pracovné miesta bude potrebné vytvárať aj v oblasti zeleného hospodárstva.

Výzvou je podpora dostupnej a kvalitnej starostlivosti, ako aj inovatívnych a flexibilných foriem starostlivosti o deti, flexibilných foriem práce a sociálnych (odľahčovacích) služieb pre rodičov malých detí a osoby, ktoré sa starajú o členov a členky spoločnosti odkázaných na pomoc pri sebaobslužbe. Rovnoprávne postavenie žien a mužov v zamestnaní, vrátane odmeňovania, je vhodné podporiť lepšou osvetovou činnosťou a dôležitou je aj aktivizácia seniorov v komunitnom živote a pri podporných činnostiach súvisiacich s rozvojom trhu práce.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.1. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamym pozitívnym vplyvom bude zabezpečenie dôstojných podmienok na život znevýhodneným obyvateľom, čo bude mať pozitívny vplyv na ich zdravie
- rozvoj zručností osôb na trhu práce, súvisiacich s digitálnou a zelenou transformáciou
- vytváranie pracovných miest za účelom zvýšenia zamestnanosti môže okrem sociálneho zabezpečenia obyvateľov prispieť aj k zlepšeniu životného prostredia, najmä pokiaľ sa nové pracovné miesta budú vytvárať aj v oblasti zeleného hospodárstva a budú súvisieť tiež so službami v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia. Z uvedeného hľadiska bude mať táto oblasť podpory pozitívny dopad na zlepšenie životného prostredia

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.1. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 4.2.

Kvalitné inkluzívne vzdelávanie

Predmet podpory

Prioritou je poskytovať kvalitné, atraktívne a inkluzívne vzdelávanie na všetkých stupňoch, aby absolventi vzdelávania (deti, žiaci, študenti) rozvinuli svoj potenciál, globálne kompetencie a zodpovedne sa pripravili na prechod na vyššie stupne vzdelávania a na trh práce. Odstraňovaním prekážok pre znevýhodnené skupiny vo vzdelávaní sa bude ďalej znižovať miera predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvyšovať účasť na stredoškolskom, vysokoškolskom i celoživotnom vzdelávaní. V oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve je potrebné zlepšiť podporu rodín, najmä v MRK, zabezpečiť prístup k intervenciám v ranom detstve, ako aj zdravotné a sociálne poradenstvo, osvetu a edukáciu dospelých. Je potrebné stimulovať záujem žiakov o štúdium na stredných školách zatraktívením podmienok štúdia jednotlivých odborov, zabezpečením dostupnosti štúdia a potrebnej vybavenosti a zvýšiť uplatniteľnosť absolventov v odbore. Nevyhnutnými predpokladmi úspešnej implementácie kvalitného inkluzívneho vzdelávania sú zavádzanie systémových opatrení na predchádzanie diskriminácii, pripravenosť pedagogických a odborných zamestnancov (PZ a OZ), zriaďovateľov a riadiacich zamestnancov škôl a školských zariadení na pôsobenie vo výchovno- vzdelávacom systéme, zabezpečenie dostatočnej kapacity PZ a OZ v školách a školských zariadeniach, prístup ku kvalitnému systému poradenstva a prevencie a odstraňovanie všetkých typov bariér pre znevýhodnené skupiny na všetkých stupňoch vzdelávania a lepšia spolupráca všetkých relevantných aktérov. Súčasťou podpory musí byť zabezpečenie dostupnej a kvalitnej infraštruktúry, lepšie priestorové, materiálno-technologické vybavenie a didaktické prostriedky škôl a školských zariadení.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.2. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- dodatočne, kvalitne a správne vzdelaný človek môže celoživotne pozitívne vplyvať na životné prostredie a sociálne vzťahy spoločnosti
- lepšia dostupnosť infraštruktúry pre fyzické aktivity, ktorá prispieva ku komplexnému rozvoju osobnosti v procese vzdelávania, zlepšenie fyzického a zdravotného stavu žiakov a ich fyzickej gramotnosti
- inkluzívne vzdelávanie je flexibilný proces s cieľom tvoriť prostredie, v ktorom je možné uspokojiť rôznorodé vzdelávacie potreby každého jedinca bez výnimky
- nepriamymi pozitívnymi vplyvmi budú vplyvy plynúce zo vzdelania na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- *vzdelanie je nepriamym ale významným pozitívnym príspevkom i k ochrane a tvorbe životného prostredia. Prostredníctvom kvalitného vzdelávania sa zároveň zvýši i environmentálne povedomie, čo sa v konečnom dôsledku odzrkadlí i na správaní sa a vzťahu k živej prírode, kultúrnym hodnotám a vlastnému zdraviu. Dosiahnutie vyššieho stupňa environmentálneho povedomia obyvateľov vo všetkých vekových kategóriách a oblastiach činnosti bude v každom prípade pozitívnym prínosom*

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.2. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré

budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 4.3.

Zručnosti pre lepšiu inklúziu a adaptabilitu

Predmet podpory

Cieľom je prispieť k hospodárskemu rastu a sociálnej súdržnosti prostredníctvom podpory účasti dospelých na ďalšom vzdelávaní a tak pomôcť každému rozvíjať svoj osobný, občiansky a pracovný potenciál. S cieľom zohľadniť individuálnu situáciu jednotlivcov, najmä tých, ktorí čelia bariéram účasti na ďalšom vzdelávaní (napr. osoby predčasne opúšťajúce vzdelávací systém, osoby s nízkou kvalifikáciou, osoby, ktorých kvalifikácia nezodpovedá aktuálnym požiadavkám trhu práce, príslušníci MRK, migranti a pod.), bude nevyhnutné zabezpečiť dostupnosť poradenských a podporných služieb, posilniť ich infraštruktúru a podporiť ich tiež pri nadobúdaní základných zručností, vrátane aspoň základnej úrovne digitálnych zručností, tak aby boli lepšie pripravení zapojiť sa do pracovného a spoločenského života, ako aj elektronického fungovania štátu. (e-government, e-health, atď.).

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.3. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- lepšia pripravenosť pracovnej sily na výzvy súvisiace so zmenami na pracovnom trhu, ako aj so zelenou a digitálnou transformáciou
- nepriamymi pozitívnymi vplyvmi budú vplyvy vyplývajúce zo zručností pre lepšiu inklúziu a adaptabilitu na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- *realizácia opatrení na zabezpečenie podpory vzdelania a nadobúdanie základných digitálnych zručností bude mať v konečnom dôsledku významný pozitívny vplyv i na životné prostredie. Prostredníctvom kvalitného vzdelávania sa zároveň zvýši i environmentálne povedomie občanov*

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.3. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 4.4.

Záruka pre mladých

Predmet podpory

Minulé krízy ukázali, že mladí ľudia patria k najzraniteľnejším skupinám. Výsledky hodnotenia záruky za obdobie 2014 - 2020 ukazujú, že systémy záruky pre mladých ľudí neoslovujú väčšinu mladých ľudí v situácii NEET, ktorí sú zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a nemajú prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave, alebo čelia prekážkam v súvislosti s prechodom zo školy do zamestnania. S ohľadom na stúpajúci počet mladých ľudí, ktorí predčasne ukončujú povinnú školskú dochádzku, je potrebné podporiť vznik programov vzdelávania druhej šance. Chýba analýza o situácii NEET v regiónoch s ohľadom na potreby regionálnych trhov práce. Bude potrebné podporiť poskytovanie integrovanej poradenskej činnosti pre mladých ľudí tak, aby sa lepšie identifikoval ich potenciál k aktívnej účasti na trhu práce alebo v ďalšom vzdelávaní s dôrazom na rozvoj digitálnych zručností. Súčasťou opatrení budú aj osvetové a informačné aktivity. Vzhľadom k stúpajúcemu počtu mladých neaktívnych ľudí, dôležité bude zabezpečiť prevenciu nezamestnanosti a nedostatočnej aktivity mladých ľudí prostredníctvom úzkej spolupráce medzi sektormi a s aktívnym zapojením mimovládnych mládežníckych organizácií. Obsiahnuté opatrenia sa budú vykonávať pomocou Národného plánu posilnenia záruky pre mladých ľudí v Slovenskej republike s výhľadom do roku 2030.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.4. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané vplyvy zvýšenia vzdelania a úrovne digitálnych zručností a vplyvy spolupráce aktérov na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- predmet podpory je opodstatnený i z hľadiska pozitívneho vplyvu na životné prostredie a zdravie obyvateľov

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.4. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 4.5.

Aktívne začlenenie a dostupné služby

Predmet podpory

Intervencie v oblasti deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti budú podporovať rozvoj existujúcich a vznik nových sociálnych služieb, opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a odborných činností komunitného charakteru. V rámci aktívneho začlenenia je potrebné zvyšovať povedomie verejnosti o právach a živote osôb so zdravotným postihnutím, o násilí v rodinách, na senioroch a o právach detí. Výzvou bude podpora implementácie integrovaného a funkčného systému dlhodobej starostlivosti, jednotnej posudkovej činnosti, jednotnej peňažnej dávky pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, včasnej intervencie, ako aj zatriaktívnenie zamestnania odborných zamestnancov v sociálnej a zdravotnej oblasti a otázky spojené s kvalitou sociálnych a zdravotných služieb a s výkonom ďalších opatrení. Mechanizmus komplexnej podpory MRK zabezpečí súlad jednotlivých opatrení a aktivít, vytváranie synergií a posilnenie finančných zdrojov. Systematická osvetová, prevenčná a asistenčná práca pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva vrátane MRK zabezpečí prekonávanie bariér v prístupe k starostlivosti a prispeje k lepšej vlastnej starostlivosti o zdravie. Výzvou je lepšia pripravenosť zdravotníckeho personálu v poskytovaní zdravotnej starostlivosti pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva vrátane MRK. Cílené intervencie si vyžadujú nedostatky v sociálnych záchranných sieťach, nízkou dostupnosť sociálneho, cenovo dostupného a prístupného nájomného bývania. Zakladaním sociálnych podnikov bývania sa vytvorí priestor pre rozvoj spoločensky prospešného nájomného bývania, ktorým sa docieli znižovanie a vylúčenie z bývania a bude sa predchádzať bezdomovectvu. Je nutné pokračovať v opatreniach na odstránenie najhorších foriem chudoby, a to aj zavedením opatrení v oblasti komunitného rozvojového plánovania. V zmysle odporúčania Rady EÚ 2021/1004, ktorým sa zriaďuje Európska Záruka pre deti bude špeciálna pozornosť venovaná predchádzaniu a odstraňovaniu detskej chudoby. Príslušné zainteresované strany budú zapojené do identifikácie detí v núdzi a detí v neistých rodinných situáciách. Opatrenia budú zamerané na riešenie sociálneho vylúčenia detí so zreteľom na prelomenie medzigeneračných cyklov chudoby a znevýhodnenia a na zníženie sociálno-ekonomického vplyvu pandémie ochorenia COVID-19.

Pozitívne vplyvy

- systematická osvetová, prevenčná a asistenčná práca pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva môže zabezpečiť lepšie podmienky pre zdravie na komunitnej úrovni a prekonávanie bariér v prístupe k starostlivosti a tým prispieť k lepšej vlastnej starostlivosti o zdravie
- lepší prístup obyvateľov oddelených a segregovaných MRK k sociálnej infraštruktúre a zvýšenie hygienických štandardov ich bývania
- realizácia predmetu podpory 4.5. je spojená prevažne s aktivitami neinvestičného charakteru, no nie je vylúčená i realizácia investičných projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov

Negatívne vplyvy

- nepredpokladajú sa významné negatívne vplyvy realizácie projektov súvisiacich s výstavbou sociálnej bytovej infraštruktúry na životné prostredie. Negatívne vplyvy súvisiace s naplnením tohto cieľa je možné zmierniť alebo aj odstrániť realizáciou opatrení, ktoré vyplynú z ich posúdenia a povolenia podľa osobitných predpisov.
- výstavba bytov bez riešenia ostatných súvisiacich otázok proti chudobe nie je efektívna a ani v minulosti nebola

Oblasť podpory 4.6.

Potravinová a materiálna deprivácia

Predmet podpory

Znižovanie chudoby a sociálneho vylúčenia patrí k dlhodobým prioritám verejných politík v SR. Miera chudoby a sociálneho vylúčenia klesla v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 z 15,2 % na 14,8 %. Pretrvávajúcou výzvou je zabezpečenie potravín a základných materiálnych (hygienických) potrieb pre najodkázanejšie osoby, a to najmä pre ľudí bez domova, ktorí sú jednou z najohrozenejších cieľových skupín, v záujme zníženia celkového ekonomického zaťaženia týchto rizikových skupín nachádzajúcich sa v systéme pomoci v hmotnej núdzi. Za potravinovú a materiálnu depriváciu sa považuje nedostatok potravín a základných hygienických potrieb u príjemcov pomoci v hmotnej núdzi a osôb bez prístrešia. Na celom území SR bude aj naďalej potrebné zabezpečovať poskytovanie potravinových a hygienických balíčkov a teplého jedla, ako aj distribúciu darovaných potravín. Uvedené aktivity je vhodné doplniť sprievodnými sociálnymi činnosťami, zameranými na riešenie potravinovej a materiálnej deprivácie.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.6. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- zabezpečenie potravín a základných materiálnych (hygienických) potrieb pre najodkázanejšie osoby, a to najmä pre ľudí bez domova, ktorí sú jednou z najohrozenejších cieľových skupín

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.6. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 4.7.

Sociálne inovácie a experimenty

Predmet podpory

Cieľom intervencií bude podporiť overenie funkčnosti nových a lepších prístupov v oblasti inkluzivnosti trhu práce a vzdelávania, aktívneho začlenenia a intervencií zameraných na znevýhodnené osoby a osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením, ktorých zámerom bude implementovať opatrenia v prospech ich sociálnej integrácie na miestnej, regionálnej alebo národnej úrovni. Sociálne inovácie môžu zahŕňať nové produkty, procesy, služby, organizačné usporiadanie, technológie, regulácie, inštitucionálne normy, či funkcie.

Pozitívne vplyvy

- predpokladá sa, že činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.7. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- charakter a rozsah projektov nie je známy a predpokladá sa, že bude konkretizovaný v operačnom programe, ktorý bude ako strategický dokument podliehať posudzovaniu podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov

Negatívne vplyvy

- predpokladá sa, že činnosti súvisiace s predmetom podpory 4.7. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Cieľ politiky súdržnosti

5. Európa bližšie k občanom

Oblasť podpory 5.1.

Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych aktérov

Predmet podpory

Je potrebné sa zamerať na rozvoj analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych aktérov a dlhodobé vzdelávanie pracovníkov na všetkých úrovniach verejnej správy, v súlade s platným právnym a kompetenčným rámcom za využitia know-how z budovania príslušných útvarov na úrovni štátu tak, aby výsledkom bol kvalitnejší výkon samosprávnych funkcií, optimalizácia procesov a tvorba lepších verejných politík v územnej samospráve.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 5.1. budú neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 5.1. budú neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 5.2.

Kvalitnejšie verejné politiky a otvorené vládnutie

Predmet podpory

Cieľom tejto oblasti podpory je zvýšenie efektívnosti výkonu verejnej správy a zvýšenie kvality poskytovaných verejných služieb zavádzaním rozhodovania a tvorby verejných politík na základe princípov otvoreného vládnutia.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce aktérov s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory budú neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j.

nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 5.3.

Prevenencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov

Predmet podpory

Hlavným cieľom tejto aktivity je predchádzanie problémovým javom a napätiu v komunitách obcí a regiónov, zvýšenie bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov, prevencie kriminality, poskytovania služieb a pomoci pre obeť trestných činov, zvýšenia povedomia a informovanosti občanov.

Pozitívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 5.3. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho pozitívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- zvýšenie bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov

Negatívne vplyvy

- činnosti súvisiace s predmetom podpory 5.3. budú prevažne neinvestičného charakteru bez priameho negatívneho vplyvu na zložky a faktory životného prostredia
- nepredpokladá sa, že očakávané výsledky budú vyžadovať realizáciu projektov, ktoré budú podliehať posudzovaniu podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nepredpokladá sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom budú mať významný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie

Oblasť podpory 5.4.

Regionálna miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas

Predmet podpory

Hlavným cieľom tejto aktivity je zvýšenie záujmu občanov o pohybové aktivity v mestách a obciach a vytvorenie nových príležitostí trávenia voľného času, a to za účelom podpory zdravého životného štýlu občanov, spoločenského/komunitného rozvoja a prevencie kriminality. Aplikáciou sa prispeje k zvýšeniu pohybových aktivít občanov všetkých vekových skupín, čoho dôsledkom je zdravšia spoločnosť a lepšie začlenenie občanov do sociálnych skupín. Tieto ciele budú naplnené prostredníctvom opatrení na budovanie regionálnej športovej infraštruktúry, ktorá bude k dispozícii verejnosti pre ich pohybové a športové aktivity, s cieľom podpory medzigeneračného stretávania sa a trávenia voľného času komunit žijúcich v blízkosti športovísk, vrátane seniorov, či zdravotne postihnutých občanov.

Pozitívne vplyvy

- predpokladajú sa prevažne pozitívne vplyvy na zdravie v dôsledku podpory zdravého životného štýlu a záujmu občanov o pohybové aktivity v mestách a obciach
- dostupné a dobre vybavené zariadenia slúžiace pre pohybové, športové a voľno-časové aktivity všetkých vekových skupín sú predpokladom pre zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov vrátane mládeže i seniorov
- pri realizácii projektov realizovaných v súvislosti s oblasťou podpory 5.4. bude nevyhnutá spolupráca orgánov z oblasti ochrany životného prostredia, ochrany zdravia i z oblasti vzdelávania i z politickej oblasti, nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku

Negatívne vplyvy

- v etape vypracovania strategického dokumentu sa nepredpokladajú významné negatívne vplyvy projektov spojených s voľnočasovými a športovými aktivitami obyvateľov. Negatívne vplyvy, ktoré budú identifikované v ďalších etapách prípravy bude možné zmierniť, prípadne odstrániť návrhom a realizáciou účinných opatrení

- plnenie predmetu podpory bude pravdepodobne súvisieť s realizáciou projektov, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty pre posudzovanie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t. j. nevylučuje sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom môžu mať aj negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie
- projekty budú konkretizované v operačnom programe, ktorý bude podliehať posudzovaniu podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov ako strategický dokument

Oblasť podpory 5.5.

Zlepšovanie manažmentu služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch

Predmet podpory

Podpora kultúrneho dedičstva, komunitného rozvoja a udržateľného cestovného ruchu by mala byť orientovaná na revitalizáciu územia, odbornú infraštruktúru, vybavenie a rozvoj destinačného manažmentu regiónov s využitím ich endogénneho potenciálu a prostredníctvom zvyšovania povedomia návštevníkov i obyvateľov daného územia. Aktíva, ktoré v území existujú, je potrebné zveľaďovať, ako jeden z najdôležitejších prvkov pri rozvoji lokálnych ekonomík, najmä v regiónoch s nízkym potenciálom rastu priemyselných odvetví. Súčasťou podpory by mala byť koordinácia existujúcich aktivít v území, pri reflektovaní existujúcich príležitostí a aktívne iniciovanie vzniku nových pre vylepšenie alebo udržanie konkurenčnej výhody danej destinácie.

To zahŕňa investície zamerané na zachovanie, modernizáciu a budovanie turistickej infraštruktúry, ktorá umožní prepájanie atraktivít prírodného a kultúrneho dedičstva v území, ako aj investície na obnovu národných kultúrnych pamiatok a ich efektívnejšie a intenzívnejšie využívanie, podporu ostatnej kultúrnej infraštruktúry, vrátane sakrálnej, historických a prírodných lokalít, pamiatkových objektov a nevyužívaných objektov, s dôrazom na popularizáciu tradícií a histórie, umenia a kultúry s cieľom posilniť ich edukatívny potenciál, zvýšiť atraktivitu a rozvoj regiónov, digitalizovať a zlepšiť podmienky pre kultúru, umenie a komunitné aktivity.

Dôraz bude kladený na širšie sprístupňovanie kultúrneho a prírodného dedičstva verejnosti, pridanú hodnotu vo vzťahu k vzdelávaniu obyvateľov a kreatívnemu priemyslu, podporu rozvoja miestnej a regionálnej kultúry a kultúry národnostných menšín a komunitný rozvoj v území.

Cieľom aktivít je vytvorenie komplexnej turistickej infraštruktúry, budovanie zázemia pre zachovanie a rozvoj hmotného i nehmotného kultúrneho dedičstva s cieľom vyváženého rozvoja územia s pozitívnymi dopadmi na komunitný rozvoj, miestnu, či regionálnu zamestnanosť a miestne podnikateľské prostredie.

Pozitívne vplyvy

- cestovný ruch slúži prednostne na regeneráciu síl a udržanie a zlepšenie zdravia človeka
- cestovný ruch je odvetvie priereзовého charakteru na ktorom sa spolupodieľa celý rad ďalších odvetví (napr. doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, školstvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo,...). Nepriamymi vplyvmi budú očakávané výsledky spolupráce s pozitívnymi vplyvmi na všetky oblasti životného prostredia ako celku
- rozvoj cestovného ruchu je spojený v úzkej súčinnosti so zabezpečením kvalitného životného prostredia, pretože je priamo podmienený existenciou prírodných a kultúrnohistorických zdrojov
- sprístupňovanie kultúrneho a prírodného dedičstva verejnosti a zvyšovanie povedomia návštevníkov i obyvateľov daného územia
- posilnenie turisticko-edukačného potenciálu kultúrnych a prírodných aktivít cestovného ruchu
- možno predpokladať, že pozitívne vplyvy realizácie činností súvisiacich s predmetom podpory 5.5. budú mať prevahu nad negatívnymi vplyvmi

Negatívne vplyvy

- narušanie rovnováhy krajiny a jej zložiek a faktorov (napr. voda, pôda, ovzdušie, rastlinstvo, živočíšstvo), ktoré nevedie k rozvoju udržateľného cestovného ruchu ale k

jeho utlmeniu až likvidácii

- plnenie predmetu podpory 5.5 bude pravdepodobne súvisieť s realizáciou projektov, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty pre posudzovanie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nevylučuje sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom môžu mať aj negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie
- projekty budú konkretizované v operačnom programe, ktorý bude podliehať posudzovaniu podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov. Negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy konkrétnych projektov a v prípade potreby aj navrhnuť a realizovať účinné opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu.

Fond pre spravodlivú transformáciu

Oblasť podpory 5.6.

Podpora území (hospodárska diverzifikácia území), ktoré sú najviac ovplyvnené prechodom ku klimatickej neutralite, na zabránenie nárastu regionálnych rozdielov a na rekvalifikáciu a aktívne začleňovanie ich pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie Trenčiansky región – reg. Hornej Nitry, Banskobystrický región, Košický región.

Predmet podpory

FST sa bude zameriavať na podporu území (hospodárska diverzifikácia území), ktoré sú najviac postihnuté prechodom ku klimatickej neutralite, na zabránenie nárastu regionálnych rozdielov a na rekvalifikáciu a aktívne začleňovanie ich pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie. Na Slovensku ide o tri regióny, ktoré majú potenciál byť podporované v rámci FST, a to: Trenčiansky región (konkrétne región Hornej Nitry), Banskobystrický región a Košický región.

Pozitívne vplyvy

- oblasť podpory je zameraná prednostne na tri kraje, ktoré sú najviac ovplyvnené prechodom ku klimatickej neutralite
- investície v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, energetickej efektívnosti s cieľom znižovania energetickej chudoby a energie z obnoviteľných zdrojov
- investície do posilňovania obehového hospodárstva
- investície do zavádzania technológií, systémov a infraštruktúry na cenovo dostupnú čistú energiu
- investície do inteligentnej a udržateľnej mobility vrátane dekarbonizácie miestneho dopravného sektoru a jeho infraštruktúry
- regenerácia a dekontaminácia lokalít, obnova pozemkov podľa potreby vrátane zelenej infraštruktúry
- obnova a modernizácia sietí diaľkového vykurovania s cieľom zlepšiť energetickú efektívnosť systémov, investície do výroby tepla z OZE,

Negatívne vplyvy

- predpokladá sa, že dosiahnutie očakávaných výsledkov oblasti podpory bude súvisieť s realizáciou projektov, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty pre posudzovanie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov, t.j. nevylučuje sa, že činnosti smerujúce k očakávaným výsledkom môžu mať aj negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie
- projekty budú konkretizované v operačnom programe, ktorý bude podliehať posudzovaniu podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov. Negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy konkrétnych projektov a v prípade potreby aj navrhnuť a realizovať účinné opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu.

B. Vplyvy na zložky a faktory životného prostredia

V etape strategického posudzovania nebolo možné podrobne identifikovať predpokladané vplyvy na životné prostredie, pretože PD SR nie je dokumentom priestorovým, ale poskytuje len všeobecný popis okruhov činností, ktoré by mohli byť realizované v rámci jeho cieľov politiky súdržnosti a prioritných oblastí podpory navrhovaných na spolufinancovanie z fondov EÚ prostredníctvom operačných programov a z nich vyplývajúcich projektov.

Realizáciou strategického dokumentu budú pravdepodobne ovplyvnené najmä tieto zložky a faktory životného prostredia v pozitívnom i negatívnom zmysle:

Vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie

Realizácia strategického dokumentu môže mať pozitívny i negatívny vplyv na horninové prostredie.

Pozitívne vplyvy na horninové prostredie budú súvisieť najmä s:

- odstraňovaním starých environmentálnych záťaží;
- realizáciou protipovodňových opatrení a opatrení proti ostatným živelným pohromám;
- realizáciou preventívnych opatrení proti aktivácii geodynamických javov (zosuvy, erózia);
- zlepšením kvality prostredia v sídlach;
- zlepšením kvality vôd.

Negatívne vplyvy na horninové prostredie možno očakávať v dôsledku:

- ovplyvnenia horninového prostredia pri zakladaní nových stavieb;
- možnosti znečistenia horninového prostredia počas výstavby a prevádzky objektov infraštruktúry, najmä v prípade havárie.

Všetky zásahy do horninového prostredia a následné sanácie sa musia dôsledne vykonávať na základe výsledkov podrobného inžiniersko-geologického a hydrogeologického prieskumu.

Realizácia PD SR nebude súvisieť s takými zásahmi, ktoré by spôsobili zásadnú zmenu geomorfologických pomerov. Vzhľadom na charakter strategického dokumentu sa závažné negatívne vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie jeho realizáciou nepredpokladajú.

Predpokladané vplyvy strategického dokumentu na geomorfologické a horninové pomery, identifikované v etape posudzovania podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov, sa javia ako prijateľné, ktoré je možné zmierniť alebo odstrániť realizáciou účinných opatrení s podmienkou dodržiavania pracovnej disciplíny pri výstavbe.

Vplyvy na klimatické pomery

Realizácia cieľov PD SR bude mať pozitívny vplyv na klimatické pomery dotknutého územia, najmä prostredníctvom realizácie projektov v rámci cieľa politiky súdržnosti 2. Zelenšia nízkouhlíková Európa, u ktorých sa predpokladá podpora z fondov EÚ. Jednou z oblastí podpory PD SR je *Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám*. Projekty, ktoré by mali byť realizované v rámci tejto oblasti podpory, by mali byť zamerané na realizáciu vodozádržných opatrení, preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami, na adaptáciu povodňovej bezpečnosti vodných stavieb, na zmenené klimatické podmienky, na hydrogeologický prieskum, sanáciu zosuvov. Pozitívnym príspevkom je podpora a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch, podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzanie a riadenie rizika najmä znížením energetickej náročnosti, zvýšením využívania OZE a prechodom na nízkouhlíkové hospodárstvo v jednotlivých odvetviach.

V oblasti rozvoja vidieka bude predpokladanou pozitívnou zmenou zvýšenie účinnosti využitia energie z vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účel biohospodárstva, zníženie emisie oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva, ako aj podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve. Pozitívnym vplyvom na ovzdušie bude i zvýšenie energetickej efektívnosti dopravného systému a budov.

Negatívne ovplyvnenie klimatických pomerov môže byť spôsobené rozširovaním zastavaných plôch a znižovaním výmery poľnohospodárskej a lesnej pôdy a znižovaním výmery zelene. Významnejšie negatívne vplyvy PD SR na klimatické pomery dotknutého územia sa, na základe vykonaného posúdenia strategického dokumentu, nepredpokladajú.

Vplyvy na ovzdušie

Pozitívny vplyv na ovzdušie možno predpokladať najmä v dôsledku:

- zníženia emisií skleníkových plynov;
- zníženia emisií ostatných látok znečisťujúcich ovzdušie;
- zvýšenia výroby energie z OZE a v tej súvislosti so znížením spotreby fosílnych palív;
- zvýšenia kvality dopravnej infraštruktúry.

Zvýšená produkcia látok znečisťujúcich ovzdušie môže byť spojená s výstavbou nových zariadení. Počas výstavby zariadení môže dochádzať k znečisťovaniu ovzdušia zvýšenou prašnosťou a emisiami výfukových plynov v dôsledku stavebnej činnosti – prevádzkou stavebných mechanizmov a stavebnej dopravy. Zraniteľné budú miesta pohybu mechanizácie, ktoré budú v dotyku s citlivými územiami. Tieto vplyvy však majú len dočasný charakter a je ich možné zmierniť technickými, technologickými a organizačnými opatreniami.

Realizáciou PD SR sa neočakáva významné zhoršenie stavu kvality ovzdušia v SR, v dotknutých územiach, v porovnaní so súčasným stavom.

Nepredpokladá sa také zvýšenie znečistenia ovzdušia, ktoré by nebolo v súlade s platnými predpismi, naopak, očakáva sa pozitívny príspevok ku kvalite ovzdušia na území SR.

Na základe posúdenia vplyvov realizácie PD SR možno konštatovať, že závažné negatívne vplyvy realizácie tohto strategického dokumentu na ovzdušie sa nepredpokladajú.

Vplyvy na vodné pomery

Realizácia projektov predpokladaných v rámci oblastí podpory PD SR nemá vysoké nároky na spotrebu vody. Rovnako sa nepredpokladá významná produkcia odpadových vôd. V rámci cieľa 2. Zelenšia nízkouhlíková Európa sa navrhuje podporiť projekty, ktoré budú súvisieť so zlepšením kvality vôd, zlepšením stavu v zásobovaní vodou a v čistení odpadových vôd.

Navrhovanou dostavbou kanalizácie a ČOV sa významnou mierou prispeje k zlepšeniu kvality povrchových a podzemných vôd. Pozitívny vplyv na vodné pomery bude mať aj zvýšenie pripojenia obyvateľov na verejnú kanalizáciu.

Pozitívne vplyvy na vodné pomery dotknutého územia sa očakávajú aj v súvislosti s realizáciou protipovodňovej ochrany územia a prevenciou proti aktivácii geodynamických javov (zosuvy).

Významný pozitívny vplyv na vodné pomery dotknutého územia bude mať i odstraňovanie starých ekologických záťaží vrátane starých banských diel.

Pozitívny, ale i negatívny vplyv na povrchové toky (fragmentácia) bude mať prípadná výstavba vodných nádrží.

Negatívne ovplyvnenie kvality povrchových (najmä malých vodných tokov a vodných plôch) a podzemných vôd, môže spôsobiť výstavba uvažovaných dopravných stavieb. Počas

výstavby a prevádzky cestných komunikácií, ale i iných objektov, možno najmä v prípade havárie, predpokladať kontamináciu povrchových a podzemných vôd ropnými látkami. V štandardných prevádzkových podmienkach je riziko ohrozenia kvality povrchových vôd málo pravdepodobné.

Negatívny vplyv na kvalitu podzemných a povrchových vôd možno predpokladať aj v dôsledku intenzívneho pestovania energetických plodín (repky olejnej, kukurice), a to najmä možnou kontamináciou vôd vyplavovaním agrochemikálií, v dôsledku erózie a pod.

Na základe uvedených skutočností sa predpokladajú negatívne vplyvy realizácie strategického dokumentu na povrchové a podzemné vody, ale pri dodržaní platných právnych predpisov ich možno hodnotiť ako málo významné a je možné ich eliminovať účinnými opatreniami.

Predpokladané vplyvy PR SR na vodné pomery identifikované v etape strategického posudzovania bude možné zmierniť, prípadne odstrániť realizáciou opatrení, ktoré sa navrhnu v etape posudzovania a povoľovania konkrétnych stavieb.

Vplyvy na pôdu

Najvýznamnejším priamym negatívnym vplyvom realizácie PD SR je trvalý záber poľnohospodárskej a lesnej pôdy, ktorý v etape strategického posudzovania nie je možné jednoznačne vylúčiť.

Trvalé zábery pôdy budú súvisieť najmä s výstavbou dopravnej infraštruktúry a nových objektov, ale i umiestnenia objektov súvisiacich s využívaním OZE.

Významný negatívny vplyv na kvalitu poľnohospodárskej pôdy môže súvisieť s pestovaním dotovanej energetickej monokultúry repky olejnej ako OZE, na najkvalitnejších poľnohospodárskych pôdach a intenzívnym pestovaním biomasy na energetické účely – veľkoplošné výmery energetických monokultúr. Agrochemické postupy spojené s intenzívnym pestovaním energetických plodín predstavujú riziko erózie, zhutňovania a ďalších foriem degradácie pôdneho fondu.

Významné dočasné zábery pôdy súvisia aj s výstavbou veľkoplošných fotovoltických elektrární, často na kvalitných poľnohospodárskych pozemkoch. K záberom pôdy dochádza napr. i pri výstavbe veterných elektrární a pri budovaní prístupových komunikácií k nim. Pri výstavbe veterných elektrární sa do pôdy umiestňujú i objemné železobetónové základy.

Podľa zákona č. 220/2004 Z. z. sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie pôdy patria do 1. skupiny a najmenej kvalitné do 9. skupiny. Na pôdach najlepšej kvality by sa nemalo uvažovať s umiestnením priemyselných zariadení ani energetických a iných zariadení.

Pozitívny vplyv na pôdu realizáciou strategického dokumentu možno očakávať v dôsledku odstraňovania starých záťaží a v dôsledku realizácie opatrení na zníženie znečisťovania ovzdušia, vody a v dôsledku realizácie preventívnych opatrení proti živelným pohromám.

Na základe výsledkov posudzovania vplyvov realizácie strategického dokumentu na pôdu, možno tieto hodnotiť ako málo významné, zmierniteľné realizáciou vhodných opatrení. Závažné negatívne vplyvy strategického dokumentu na kvalitu pôdy sa nepredpokladajú.

Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Stanovením prioritných oblastí podpory možno predpokladať realizáciu navrhovaných opatrení, ktoré budú mať pozitívny ale i negatívny vplyv na faunu, flóru a ich biotopy.

Sprievodnými negatívnymi vplyvmi výstavby nových zariadení infraštruktúry, najmä cestnej dopravy a výstavbou zariadení na využívanie OZE, ktoré možno očakávať budú hlavne:

- priame ničenie ekosystémov – strata stanovišť rastlinných a živočíšnych druhov počas výstavby;
- fragmentácia a zmeny biotopov pôvodných druhov fauny a flóry;
- fragmentácia súvislých lesných porastov;
- narušenie regeneračnej schopnosti ekosystémov;
- vytváranie bariéry pre migrujúce živočíchy suchozemské i vodné;
- svetelné znečistenie dotknutého prostredia;
- vyrušovanie živočíchov z dôvodu zvýšeného pohybu mechanizmov a ľudí, čo spôsobí zmeny v správaní sa živočíšnych druhov;
- vznik nových, prechodných biotopov;
- rozširovanie nepôvodných (inváznych) druhov rastlín a živočíchov;
- zmeny vegetácie a živočíšnych biotopov v okolí nových dopravných komunikácií;
- riziko kontaminácie okolia ciest ropnými látkami pri haváriách;
- usmrcovanie vtákov a netopierov pri stretoch s prenosovými vedeniami elektriny, veternými elektrárnami a dopravou.

Za pozitívne vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy možno považovať realizáciu opatrení na zníženie znečisťovania ovzdušia, vody, odstraňovanie starých ekologických záťaží. Odstraňovanie starých ekologických záťaží však môže mať i negatívny vplyv na faunu, flóru a ich biotopy, nakoľko sa tieto plochy stali stanovišťom pre niektoré druhy živočíchov a rastlín, často i chránených druhov.

Vplyv realizácie strategického dokumentu na faunu, flóru a ich biotopy možno považovať za významný. Pozitívom je, že v rámci oblasti podpory strategického dokumentu sa navrhuje i zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb.

Vplyvy na faunu, flóru, ich biotopy a biodiverzitu predpokladané v etape posudzovania strategického dokumentu na životné prostredie podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov budú upresnené v rámci posudzovania vplyvov navrhovaných projektov podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov a povoľovania jednotlivých činností podľa osobitných predpisov. V prípade preukázania potreby budú navrhované a následne realizované zmierňujúce, prípadne kompenzačné opatrenia.

Vplyvy na krajinu

Realizácia oblastí podpory uvedených v PD SR bude mať vplyv na zmenu krajinného rázu napr. v prípade výstavby nových cestných komunikácií a energetických zariadení najmä veterných elektrární, malých vodných elektrární, fotovoltických elektrární a bioplynových staníc.

V krajine vzniknú nové prvky, ktoré pri nevhodnom umiestňovaní spôsobujú narušenie scenérie krajiny. Nové objekty budú často predstavovať v krajine kvalitatívne nový prvok a v niektorých prípadoch a priestoroch budú nepochybne dominantou.

V krajine z hľadiska štruktúry pribudnú aj zastavané plochy. Zmena štruktúry krajiny bude citelnejšia v tých oblastiach, kde bude dochádzať k výstavbe v nedotknutom prírodnom prostredí. Takéto oblasti je podľa možnosti potrebné ponechať nezastavané. Pri umiestňovaní nových prvkov v zastavanom území nebude ich vplyv tak citelný.

S podmienkou realizácie účinných opatrení pri realizácii navrhovaných projektov sa nepredpokladajú závažné negatívne vplyvy PD SR na krajinu.

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Realizáciou PD SR nedôjde k zásadnej a významnej zmene využívania zeme v dosahu jeho vplyvu oproti súčasnému stavu. K výraznejším zmenám dôjde len v prípadoch zmeny využívania územia, v dôsledku umiestnenia nových objektov a zariadení na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch.

Záverom vykonaného posudzovania vplyvov strategického dokumentu teda je, že realizáciou PD SR nedôjde k zásadnej a významnej zmene využívania zeme v dosahu jeho vplyvu oproti súčasnému stavu.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky a archeologické náleziská

Správa o hodnotení strategického dokumentu poukazuje na skutočnosť, že na území v dosahu strategického dokumentu sa nachádza bohatá sieť pamiatkových území (pamiatkové zóny, pamiatkové rezervácie), kultúrnych a historických pamiatok (hrady, zámky, kaštiele) a archeologických nálezísk, ktoré sú významným predmetom ponuky v cestovnom ruchu na Slovensku.

Negatívom je dlhodobo pretrvávajúca nedostatočná starostlivosť o tieto pamiatky. Starostlivosť a obnova kultúrnych a historických pamiatok nie je jednoduchou a jednorazovou záležitosťou. Vyžaduje si neustálu pozornosť a väčšinou so sebou prináša problémy ako nedostatok finančných prostriedkov, majetkové spory, nezáujem, vandalizmus, ktoré by bolo vhodné riešiť i prostredníctvom realizácie posudzovaného strategického dokumentu. Podpora v oblasti zachovania kultúrneho dedičstva je súčasťou strategického dokumentu v rámci cieľa 5. Európa bližšie k občanom.

Pozitívnym vplyvom na kultúrne a historické pamiatky bude zníženie emisií zo spaľovania fosílnych palív a tým zníženie tvorby kyslých dažďov, ktoré nepriaznivo vplyvajú na tieto objekty.

V prípade zistenia nových archeologických nálezov najmä pri výstavbe nových objektov je potrebné postupovať podľa zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

Realizácia navrhovaného strategického dokumentu nebude mať významný negatívny vplyv na kultúrne a historické dedičstvo Slovenska. Naopak, môže prispieť k jeho zveľadeniu.

Na základe vykonaného hodnotenia možno konštatovať, že závažné negatívne vplyvy PD SR na kultúrne a historické pamiatky a archeologické náleziská sa nepredpokladajú.

Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V správe o hodnotení strategického dokumentu sa uvádza, že na území Slovenska bolo identifikované veľké množstvo paleontologických nálezísk a významných geologických lokalít.

V prípade nálezu skamenelín pri zemných prácach spojených s výstavbou nových objektov a minimalizácie vplyvov na životné prostredie je nutné postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Vplyvy strategického dokumentu na paleontologické náleziská a významné geologické lokality sa na základe výsledkov strategického hodnotenia nepredpokladajú.

Vplyvy na obyvateľstvo a jeho zdravotný stav

Zdravotný stav obyvateľstva v každej krajine je výslednicou zložitej súhry genetického vybavenia, ekonomickej a psychosociálnej situácie, kvality životného prostredia, výživy a životného štýlu, ako aj všeobecnej dostupnosti a úrovne zdravotnej starostlivosti.

Kvalita životného prostredia je jedným z rozhodujúcich faktorov vplyvujúcich na zdravie a priemerný vek obyvateľstva.

Pri správne nastavenej a uplatňovanej stratégii rozvoja spoločnosti sa nepredpokladajú závažné negatívne vplyvy na zdravotný stav obyvateľstva. Naopak, môže významne prispieť k jeho upevňovaniu.

Pozitívne vplyvy

Realizácia podstatnej časti navrhovaných priorít a cieľov politiky PD SR bude pozitívne prispievať k zlepšeniu celkového zdravotného stavu obyvateľstva – fyzického i duševného (napr. zlepšenie dopravnej a ostatnej infraštruktúry, zlepšenie kvality ovzdušia, zníženie skleníkových plynov a ďalšie).

Očakáva sa zvýšenie podielu obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov. V súčasnosti v obciach, kde nie je vybudovaný verejný vodovod, sú obyvatelia zásobovaní vodou z domových studní, u ktorých kvalita vody často nezodpovedá požiadavkám na pitnú vodu. Ide najmä o mikrobiologickú (v ukazovateľoch všeobecného a fekálneho znečistenia) a fyzikálno-chemickú závadnosť (zákal, dusičnany, dusitany, amónne ióny, a iné.).

V dôsledku realizácie strategického dokumentu sa očakáva zvýšenie podielu obyvateľov pripojených na kanalizáciu a ČOV, čím sa zároveň zníži riziko kontaminácie povrchových a podzemných vôd, pôdy a horninového prostredia, a tým sa zároveň zníži hygienické a zdravotné riziko.

Významnou témou sú aj klimatické zmeny a ich vplyv na zdravie. Podľa súčasných svetových poznatkov možno predpokladať, že zdravotný stav obyvateľov SR bude v súvislosti s prejavmi klimatických zmien ohrozovaný najmä extrémnymi výkyvmi počasia a vlnami horúčav. Na Úrade verejného zdravia SR bola zriadená pracovná skupina pre vplyv klimatických zmien na zdravie, ktorá identifikovala potreby v danej oblasti, medzi ktoré patrí vypracovanie súboru indikátorov napomáhajúcich analyzovanie a monitorovanie vplyvu klimatických zmien na zdravie, úprava súčasnej legislatívy ako aj vzdelávanie v danej problematike.

Realizáciou PD SR sa prispeje k znižovaniu produkcie skleníkových plynov a tým i k celkovému znižovaniu klimatických zmien.

Klimatické zmeny a extrémne výkyvy počasia výrazne ovplyvňujú zdravotný stav človeka. Podľa informácii World Health Organization vedie napr. zvýšenie priemernej ročnej teploty o 1°C k nárastu intenzity úmrtnosti o 1-3 %. Ohrozenými skupinami sú najmä staršie osoby a malé deti, ktoré majú zníženú schopnosť regulácie telesnej teploty. Počas horúcich dní, kedy je vzduch silne znečistený prachovými časticami a prízemným ozónom, možno predpokladať nárast intenzity úmrtnosti na respiračné a kardiovaskulárne choroby.

Kvalita vonkajšieho (voľného) ale i vnútorného ovzdušia (v budovách) je významným faktorom, ktorý ovplyvňuje zdravotný stav obyvateľstva.

Zo zdravotného hľadiska sú za najzávažnejšie považované emisie z dopravy, najmä prachové častice PM₁₀, PM_{2,5}, prchavé uhlíkovodíky (osobitne karcinogénny benzén a 1-3 butadién), ďalej emisie CO a NO_x. Zvýšené koncentrácie PM₁₀ v ovzduší vplývajú na ľudský organizmus a prispievajú k vzniku ochorení dýchacieho systému a k vzniku alergických ochorení. Najcitlivejšími skupinami populácie vzhľadom k týmto znečisťujúcim látkam sú astmatici, ľudia s kardiovaskulárnymi a chronickými pľúcnymi ochoreniami, deti a starší ľudia. Realizáciou oblastí podpory a cieľov PD SR sa významnou mierou prispeje k znižovaniu emisií prachových častíc PM₁₀, PM_{2,5} a tiež ostatných látok znečisťujúcich ovzdušie.

Realizáciou projektov dopravnej infraštruktúry sa zlepšia hlukové pomery v dotknutom území, čo prispeje pozitívne k zdravotnému stavu obyvateľstva, nakoľko hluk pôsobí predovšetkým ako stresový faktor. Negatívne vplývajúci na činnosť kardiovaskulárneho

systému, nervovú sústavu a psychiku človeka, pričom znižuje mieru sústredenia, spôsobuje depresie, poruchy spánku a pod.

Ďalším pozitívom bude dobudovanie informačných systémov, ktoré sa zvýšia informovanosť obyvateľstva o kvalite ovzdušia a vôd.

Pozitívnym vplyvom na obyvateľstvo a jeho zdravie bude i vytváranie nových pracovných príležitostí a zvyšovanie zamestnanosti, príjmov a následne i zvýšenie kúpyschopnosti obyvateľstva v dôsledku realizácie PD SR.

Negatívne vplyvy

Vzhľadom na skutočnosť, že ľudia sa zdržiavajú cca 90 % denného času v uzatvorených priestoroch (byty, pracoviská), nadobúda, z hľadiska zdravotného, význam ovzdušie vnútorných priestorov. Za negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva možno považovať realizáciu opatrení súvisiacich so zatepľovaním budov za účelom zníženia spotreby energií. V dôsledku zatepľovania budov dochádza k následnému zníženiu intenzity ich vetrania. Preto sa v prípade zistenia prirodzenej infiltrácie často dostávajú do protikladu požiadavky na zabezpečenie minimálnych tepelných strát a hygienické požiadavky na vetranie. Dokonale zateplená budova s nadmerným používaním klimatizačných zariadení a s ich nedostatočnou údržbou, vedie k zhoršovaniu kvality vnútorného ovzdušia najmä akumuláciou biologických, mikrobiologických a chemických látok, ktoré negatívne pôsobia na zdravie ich užívateľov. V takýchto priestoroch dochádza často i k zvýšeniu vlhkosti, čím sa vytvára vhodné prostredie pre plesne.

Negatívne vplyvy realizácie strategického dokumentu na obyvateľstvo môžu súvisieť najmä s predpokladaným zvýšením hluku, produkovaným v rámci nových činností, zvýšeným dopravným zaťažením územia a ovplyvnením kvality ovzdušia.

Spodmienkou realizácie účinných opatrení a dodržiavania platných limitov sa nepredpokladá závažný negatívny vplyv realizácie strategického dokumentu na dotknuté obyvateľstvo a jeho zdravotný stav. Naopak, predpokladá sa významný pozitívny vplyv jeho realizácie na zdravie obyvateľstva a to tým, že sa zlepší environmentálna, technická a sociálna infraštruktúra.

Kumulatívne vplyvy

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že v posudzovanom strategickom dokumente výrazne prevyšujú ciele a oblasti podpory, ktoré v spolupôsobení s existujúcimi činnosťami v ich dosahu prispievajú k celkovému zlepšeniu životného prostredia na území Slovenska ako celku, vrátane vplyvov na obyvateľstvo a jeho zdravie. Z hľadiska synergických a kumulatívnych vplyvov možno predpokladať, že pozitívne vplyvy budú v evidentnej prevahe nad vplyvmi negatívnymi.

Charakter a rozsah kumulatívnych vplyvov strategického dokumentu bude závislý na charaktere, rozsahu a umiestnení konkrétnych projektov. Tieto budú podrobne identifikované a hodnotené v rámci posudzovania vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie podľa tretej časti zákona o posudzovaní (EIA).

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Na základe vykonaného posudzovania vplyvov na životné prostredie možno konštatovať, že pri realizácii projektov, pre ktoré strategický dokument vytvára rámec, môžu

vzniknúť situácie, kedy sa navrhovaná činnosť dostane do kontaktu s územím chráneným podľa osobitných predpisov, vrátane území Natura 2000.

Environmentálne dôležité oblasti, ktoré sa nachádzajú v dosahu posudzovaného strategického dokumentu, t.j. na území Slovenskej republiky, možno rozdeliť do dvoch základných skupín:

- územia chránené podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny;
- územia chránené podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách.

V chránených oblastiach je zachovanie územia a ochrana predmetu ochrany pred akýmkoľvek zmenami prvoradá. Chránené územia sú okrem iného relatívne málo narušené antropogénnou činnosťou a sú najcennejšou devízou Slovenska.

Navrhované dopravné zariadenia a energetické zariadenia na báze OZE, by sa nemali umiestňovať do chránených území s najvyšším stupňom ochrany (4. a 5. stupeň).

Pri realizácii strategického dokumentu bude nevyhnutné akceptovať požiadavky vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny, najmä zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a súvisiacich predpisov.

Každá navrhovaná činnosť, ktorá by mala byť umiestnená v územiach chránených podľa osobitných predpisov, alebo v ich blízkosti, musí byť dôsledne posúdená z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov a jej umiestnenie môže byť povolené len v prípade, že nebude mať negatívny vplyv na priaznivý stav tohto územia a neohrozí predmet jeho ochrany, tzn. že sa musia preskúmať všetky informácie a zraniteľnosť druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany lokality.

Akékoľvek projekty umiestňované v chránených územiach musia byť posúdené z hľadiska dlhodobých vplyvov a tie musia byť monitorované a kontrolované. Každý projekt realizovaný na chránenom území musí brať do úvahy a realizovať nevyhnutné opatrenia na ochranu prírody na danom mieste.

Súčasťou každého projektu, ktorý sa dostane do kontaktu s chráneným územím, by mala byť i povinnosť zvyšovania povedomia o dotknutom chránenom území (napr. aktívna kampaň) alebo dokonca forma environmentálneho vzdelávania jeho účastníkov. Navrhovateľ projektu musí vždy brať do úvahy skutočnosť, že lokalita, ktorú si vybral pre umiestnenie svojej činnosti patrí do siete chránených území Natura 2000. Projekt navrhovaný na území Natura 2000 má predchádzať negatívnym vplyvom na lokalitu, alebo dokonca by mal podporovať ochranu prírody danej lokality do tej miery, ako je to možné.

Zvýšenú pozornosť s prísnyim dodržiavaním právnych predpisov je potrebné venovať i umiestneniu zariadení a využívaniu územia vo vodohospodársky chránených územiach (chránené vodohospodárske oblasti, pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov, vodárenské toky, vodohospodársky významné toky).

Pri realizácii konkrétnych projektov súvisiacich s realizáciou strategického dokumentu bude nevyhnutné bez výnimky akceptovať požiadavky vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny, najmä zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a súvisiacich predpisov a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov.

S podmienkou realizácie účinných opatrení, ktoré vyplynuli z procesu posudzovania, sa závažné vplyvy realizácie strategického dokumentu na chránené územia nepredpokladajú.

VI. ZÁVERY

1. Výsledok procesu posudzovania

Na základe celkového výsledkov procesu posudzovania vplyvov návrhu strategického dokumentu PD SR na životné prostredie, vykonaného podľa zákona o posudzovaní vplyvov, pri ktorom sa zväžil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na cezhraničnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, úroveň spracovania oznámenia o strategickom dokumente, spracovania správy o hodnotení strategického dokumentu a samotného návrhu strategického dokumentu, po zohľadnení predložených stanovísk, výsledku konzultácií a verejného prerokovania, záverov odborného posudku a za súčasného stavu poznania

sa odporúča

schválenie strategického dokumentu za podmienky zohľadnenia odporúčaní na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu, uvedených v kapitole VI.3 tohto stanoviska s tým, že jednotlivé operačné programy a projekty pre ktoré PD SR zakladá rámec a ktoré dosiahnu prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov budú dôsledne posúdené z hľadiska vplyvov na životné prostredie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov pred rozhodnutím o ich umiestnení alebo pred ich povolením podľa osobitných predpisov.

2. Odporúčaná variant

Na schválenie sa odporúča návrh strategického dokumentu vo variante, ktorý bol posudzovaný z hľadiska vplyvov na životné prostredie, korigovaný podľa relevantných pripomienok, predložených počas procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu

Na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu PD SR na životné prostredie, s ohľadom na úroveň spracovania oznámenia o strategickom dokumente, určený rozsah hodnotenia, úroveň spracovania správy o hodnotení strategického dokumentu, samotného návrhu PD SR, po zohľadnení predložených stanovísk, výsledku konzultácií, verejného prerokovania a záverov odborného posudku, sa navrhujú nasledovné odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu PD SR:

- Zohľadniť a zapracovať pripomienku Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odboru stratégie dopravy, uvedenú na str. 16 tohto stanoviska, vznesenú priamo k návrhu strategického dokumentu.
- Primerane charakteru, účelu a rozsahu strategického dokumentu PD SR zohľadniť a zapracovať pripomienky INŠTITÚTU VODNEJ POLITIKY a Ing. Jána Plesníka, uvedené na str. 24 – 29 tohto stanoviska, vznesené priamo k návrhu strategického dokumentu.

Na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu predpokladaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie sa na základe identifikácie predpokladaných

vplyvov v etape posudzovania vplyvov strategického dokumentu odporúčajú pre etapu ďalšieho rozpracovania, posudzovania a následnej realizácie tieto opatrenia:

- Zabezpečiť, aby sa počas rozpracovania a realizácie cieľov PD SR prísne dodržiavali všetky súvisiace ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov z oblasti ochrany životného prostredia, ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov v dosahu tohto strategického dokumentu.
- V etape prípravy a posudzovania vplyvov jednotlivých projektov na životné prostredie vytvoriť podmienky na konzultácie medzi expertmi, navrhovateľmi projektov, orgánmi verejnej správy a verejnosťou.
- Vypracovať zásady pre stanovenie únosnosti jednotlivých regiónov pre umiestnenie energetických zariadení s využívaním obnoviteľných zdrojov energie (OZE).
- Dôsledne prehodnotiť technický potenciál obnoviteľných zdrojov energie na území SR a stanoviť aspoň predbežný využiteľný potenciál OZE po dôslednom zohľadnení environmentálnych požiadaviek.
- Venovať pozornosť všetkým možným dôsledkom klimatických zmien ako sú napr. zosuvy, zabezpečenie vody v deficitných oblastiach, lesné požiare. Dôležité je tiež stanoviť, kto bude navrhované opatrenia realizovať, aké bude organizačné a inštitucionálne zabezpečenie ich realizácie.
- Operačné programy posúdiť podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov.
- Projekty, pre ktoré PD SR zakladá rámec a ktoré budú spĺňať prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov, posúdiť z hľadiska vplyvov na životné prostredie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov.
- Pri rozhodovaní o výbere projektov dôsledne sledovať aspekt trvalej udržateľnosti a vyváženosť krátkodobých a dlhodobých vplyvov a zároveň vyváženosť lokálnych, regionálnych a celonárodných prínosov projektu.
- Pri výbere projektov uplatniť kritériá rešpektujúce územia chránené podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (vrátane území Natura 2000), chránené druhy fauny, flóry a ich biotopy.
- Pri výbere projektov zohľadniť v plnom rozsahu požiadavky zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov a Rámcovej smernice o vode.
- Trasy nových cestných komunikácií navrhovať podľa možnosti mimo chránených území.
- Dbáť na to, aby pri plánovaní cestnej infraštruktúry boli plánované aj cyklotrasy. Pri existujúcej cestnej infraštruktúre podporovať snahy o zavedení cyklotrás do urbanizovaného priestoru.
- Pri návrhu konkrétnych projektov minimalizovať zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov.
- Zvážiť podporu projektov zameraných na dosiahnutie potravinovej sebestačnosti.
- Pri vypracovaní operačných programov a pri návrhoch konkrétnych projektov zohľadniť požiadavky vyplývajúce zo záväzných častí ÚPN VÚC a ÚPN obcí. Zmeny a doplnky ÚPN, ktoré si v prípade potreby vyžiada naplnenie stanovených cieľov PD SR posúdiť podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov.
- Kompenzácie za prípadnú likvidáciu chránených druhov a ich biotopov realizovať podľa platných predpisov a po dohode s príslušnými orgánmi a organizáciami ochrany prírody.

- V rámci navrhovania nových objektov dopravnej infraštruktúry a energetických zariadení na báze OZE vypracovať štúdie vizualizácie a vhodným technickým riešením a architektonickým stvárnením objektov a vegetačnými úpravami zabezpečiť ich začlenenie do krajiny tak, aby sa v najväčšej možnej miere zmiernilo ich technogénne pôsobenie na prírodné prostredie.
- Akékoľvek aktivity, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na kultúrne pamiatky alebo iné kultúrne hodnoty dotknutého územia, realizovať výlučne na základe rozhodnutia príslušného krajského pamiatkového úradu a v súlade s ním.
- Predpokladané vplyvy na životné prostredie identifikované v procese strategického hodnotenia PD SR na životné prostredie zohľadniť pri vypracovaní a posudzovaní operačných programov a pri navrhovaní a posudzovaní konkrétnych projektov.
- Požiadavky vznesené k správe o hodnotení strategického dokumentu PD SR (uvedené na str. 16 – 37 tohto stanoviska), týkajúce sa najmä detailnejšieho popisu a hodnotenia v rámci jednotlivých oblastí, zohľadniť a primerane charakteru hierarchicky podriadených implementačných dokumentoch (Operačný program Slovensko a Operačný program rybné hospodárstvo) ich zapracovať a vyhodnotiť s ohľadom na ciele týchto dokumentov, v environmentálnych dokumentáciách (napr. v pripravovanej správe o hodnotení strategického dokumentu Operačný program Slovensko).
- Pri rozpracovaní PD SR prostredníctvom operačných programov, ktoré budú konkrétnejšieho charakteru, zohľadniť opodstatnené požiadavky Združenia domových samospráv:
 - zamerať sa na environmentálne narušené územia a vyrovňovanie medziregionálnych rozdielov, odstránenie starých environmentálnych záťaží a starých priemyselných areálov a ich obnovu
 - zamerať sa na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, prvky cestnej zelene, obnovu brehov v okolí opravovaných mostov, zakladanie nových cestných alejí s ohľadom na bezpečnosť, ale aj obnovu krajiny, ktorými cesty prechádzajú
 - zamerať sa na železničné trate, obnovu zanedbaných, či v minulosti rušených koridorov, medzinárodných tratí a obnovu medzinárodných prepojení a obnovu prihraničných regiónov
 - zamerať sa na klimatickú krízu, navrhnuť vhodné opatrenia na dosiahnutie cieľov COP26, návrh vhodných adaptačných a mitigačných klimatických opatrení.

4. Odôvodnenie stanoviska z posúdenia strategického dokumentu

Strategický dokument PD SR bol predložený na posúdenie v jednom variante riešenia, ktorý bol porovnávaný s nulovým variantom tzn. variantom stavu, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal. Jediný navrhovaný variant bol výsledkom konsenzu jednotlivých pracovných skupín a zohľadnenia opodstatnených pripomienok v rámci jeho prípravy a prerokovania.

Stanovisko bolo vypracované podľa § 14 zákona o posudzovaní vplyvov, v obsahu a štruktúre podľa prílohy č. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, na základe oznámenia o strategickom dokumente, správy o hodnotení strategického dokumentu, návrhu strategického dokumentu, doručených stanovísk, výsledkov verejného prerokovania, odborného posudku a výsledkov konzultácií.

Pri hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a vypracovaní stanoviska postupovalo MŽP SR podľa jednotlivých ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov.

Pri odporúčaní schválenia PD SR boli brané do úvahy predpokladané environmentálne, sociálne a hospodárske vplyvy na národnej úrovni ako aj vplyvy na jednotlivé zložky a faktory životného prostredia (horninové prostredie, reliéf, nerastné suroviny, geodynamické a geomorfologické javy, pôdu, miestnu klímu, ovzdušie, povrchové a podzemné vody, hlukovú situáciu a ďalšie fyzikálne a biologické faktory, na genofond, biodiverzitu, ekologickú stabilitu, územia chránené podľa osobitných predpisov vrátane území Natura 2000, krajinu, územný systém ekologickej stability, obyvateľstvo a jeho zdravie, na kultúrne a historické pamiatky, paleontologické a archeologické náleziská, kultúrne hodnoty nehmotnej povahy a využívanie zeme).

Z výsledkov posudzovania vplyvov strategického dokumentu podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov vyplynulo, že návrh PD SR v posudzovanom variante je prijateľný z hľadiska predpokladaných negatívnych i pozitívnych vplyvov na životné prostredie.

V rámci procesu posudzovania sa preukázal potenciál pozitívnych vplyvov PD SR na životné prostredie a zdravie obyvateľstva za predpokladu realizácie preventívnych opatrení a zabezpečenia monitoringu environmentálnej optimálnosti s účelom eliminovať resp. minimalizovať potenciálne negatívne vplyvy implementácie PD SR na životné prostredie.

Opodstatnené pripomienky vznesené v rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu boli premietnuté do kapitoly VI.3 Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu.

Podľa § 17 ods. 13 zákona o posudzovaní vplyvov je obstarávateľ povinný zohľadniť stanovisko MŽP SR, predložené stanoviská a obsah verejného prerokovania v návrhu strategického dokumentu.

Podľa § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov majú byť výsledky posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením uvedené rezortným orgánom v doložke vplyvov na životné prostredie (obsah doložky vplyvov na životné prostredie je uvedený v prílohe č. 7 zákona o posudzovaní).

Ak však obstarávateľ nezohľadní pripomienky vyplývajúce z tohto stanoviska z posúdenia strategického dokumentu, je podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov povinný svoj postup zdôvodniť a také odôvodnenie zverejniť a doložiť ho spolu s týmto stanoviskom z posúdenia strategického dokumentu schvaľujúcemu orgánu k návrhu strategického dokumentu. Obstarávateľ zverejní stanoviská a pripomienky uplatnené k návrhu strategického dokumentu, pričom uvedie, ako ich zohľadnil a zapracoval do návrhu strategického dokumentu, ako zohľadnil obsah a závery správy o hodnotení strategického dokumentu, ako zohľadnil dôsledky schválenia strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie, a uvedie dôvody na zvolenie konkrétnych alternatív strategického dokumentu v porovnaní s inými alternatívami.

V prípade, že schvaľujúci orgán schváli strategický dokument v inom znení, aké bolo predložené, vypracuje v spolupráci s obstarávateľom informácie podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov. Obstarávateľ následne, v zmysle § 15 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov, doručí schválený strategický dokument, ktorému predchádzalo posudzovanie podľa zákona o posudzovaní vplyvov, spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov v listinnom vyhotovení a na elektronickom nosiči dát MŽP SR a zároveň ho zverejní na svojom webovom sídle alebo iným vhodným spôsobom. MŽP SR súčasne zverejní

schválený strategický dokument spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

5. Návrh monitoringu

Obstarávateľ, ktorý je zároveň rezortným orgánom, je v zmysle § 16 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov povinný zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov schváleného strategického dokumentu na životné prostredie.

Sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie spočíva, podľa § 16 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, v:

- systematickom sledovaní a vyhodnocovaní jeho vplyvov,
- vyhodnocovaní jeho účinnosti,
- zabezpečení odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení strategického dokumentu so skutočným stavom.

Monitorovanie vplyvov strategického dokumentu je potrebné realizovať prostredníctvom merateľných indikátorov na národnej i na regionálnej úrovni. Okrem ukazovateľov ekonomicko-sociálnych je potrebné dôsledne sledovať vplyv strategického dokumentu i prostredníctvom environmentálnych indikátorov. Medzi environmentálne indikátory pre monitorovanie vplyvov PD SR je možné zaradiť napr.:

- trvalé zábery pôdy (v ha a podľa kultúr),
- zásah do chránených území (%),
- odber podzemných a povrchových vôd,
- stav znečistenia vôd;
- stav znečistenia ovzdušia (vrátane emisií skleníkových plynov);
- čistenie odpadových vôd;
- pripojenie zariadení na kanalizáciu;
- produkcia odpadov a spôsob nakladania s nimi;
- spotreba energie;
- podiel energie z obnoviteľných zdrojov;
- zdravotný stav dotknutých obyvateľov.

Na účel sledovania a vyhodnocovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a ich porovnania s vplyvmi uvedenými v správe o hodnotení strategického dokumentu je možné, v zmysle § 16 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov, použiť aj výsledky existujúceho monitoringu, aby sa predišlo zdvojojovaniu monitorovania (napr. monitorovanie vykonávané SHMÚ a pod.).

Ak obstarávateľ strategického dokumentu zistí, že skutočné vplyvy spôsobené implementáciou strategického dokumentu na životné prostredie sú horšie, ako sa uvádza v správe o hodnotení strategického dokumentu, je v zmysle § 16 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov povinný zabezpečiť opatrenia na ich zmiernenie a zároveň zabezpečiť zmenu, doplnenie, prípadne prepracovanie strategického dokumentu.

6. Vyhlásenie sumarizujúce, ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu, ako bola zohľadnená správa o hodnotení strategického dokumentu, ako boli zohľadnené stanoviská verejnosti k správe o hodnotení strategického dokumentu, výsledky uskutočnených konzultácií, dôvody výberu schváleného strategického dokumentu v porovnaní s inými prijateľnými variantmi a informácia o opatreniach, o ktorých sa rozhodlo v súvislosti s monitoringom

Environmentálne aspekty sú integrálnou súčasťou PD SR, nakoľko ciele a navrhované opatrenia v rámci prioritných oblastí podpory sú priamo zamerané na zohľadnenie a riešenie environmentálnych problémov a udržateľného rozvoja.

Cieľom strategického environmentálneho posudzovania bolo posúdiť predpokladané vplyvy PD SR na životné prostredie a zdravie obyvateľstva a navrhnúť také opatrenia, ktoré budú eliminovať a minimalizovať pravdepodobné negatívne vplyvy.

Výsledok posudzovania bude zohľadnený pri úprave strategického dokumentu pred jeho schválením. Návrh vhodných environmentálnych indikátorov na monitorovanie implementácie strategického dokumentu a navrhnuté opatrenia na realizáciu PD SR sú zárukou, že vplyvy na životné prostredie budú kontrolované a minimalizované priebežne spolu s implementáciou strategického dokumentu.

Návrh PD SR bol predložený na posúdenie v jednom variantne riešení. Pri vypracovaní návrhu PD SR sa okrem iného zvažovali viaceré varianty zohľadňujúce ciele a geografický rozmer a hľadali sa najvhodnejšie riešenia, ktoré boli zapracované do konečného návrhu strategického dokumentu. Jediný variant bol vypracovaný za účasti partnerov z oblasti verejnej správy, hospodárskej a sociálnej oblasti, subjektov, ktoré zastupujú občiansku spoločnosť vrátane partnerov z oblasti životného prostredia, mimovládnych organizácií a subjektov zodpovedných za podporu rovnosti a nediskriminácie.

K správe o hodnotení strategického dokumentu bolo podľa § 12 zákona o posudzovaní vplyvov predložených celkom 11 písomných stanovísk. Z toho bolo 7 stanovísk od dotknutých subjektov (zainteresovaných orgánov štátnej správy a samosprávy), z ktorých 4 stanoviská boli bez pripomienok a požiadaviek. Žiadny z týchto orgánov nevzniesol pripomienky, ktoré by zásadným spôsobom obmedzovali alebo znemožňovali schválenie strategického dokumentu. Predložené pripomienky boli formálneho alebo všeobecného charakteru a týkali sa vypracovania návrhu strategického dokumentu PD SR ako aj vypracovania správy o hodnotení strategického dokumentu. Pripomienky a požiadavky dotknutých subjektov, ktoré súviseli s vplyvom PD SR na životné prostredie vzalo MŽP SR na vedomie s tým, že budú využité pri spracovávaní aj ďalších stupňov – operačných programov. Pripomienky dotknutých subjektov nemajú zásadný vplyv na hodnotenie vplyvov posudzovaného strategického dokumentu na životné prostredie. Vyhodnotenie zohľadnenia stanovísk dotknutých subjektov je uvedené v kapitole III.6 tohto stanoviska.

Profesijné združenie Klub 500 a Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky (AZZZ SR) vyjadrili pripomienky k správe o hodnotení strategického dokumentu. Všetky pripomienky, ktoré AZZZ SR doručilo, sa týkali správy o hodnotení strategického dokumentu, a to konkrétne časti „Poľnohospodárstvo“, uvedenej v kapitole III.1.6 správy o hodnotení strategického dokumentu, ktorá je vypracovaná v rozsahu jednej strany. AZZZ SR požadovalo vo svojich pripomienkach prepracovanie tých častí PD SR, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a potravinárstvom, hoci také sa v strategickom dokumente nenachádzajú. V stanoviskách týchto dvoch subjektov k správe o hodnotení strategického dokumentu nebol vyjadrený nesúhlas s prijatím strategického dokumentu. Vyhodnotenie zohľadnenia stanovísk týchto dvoch subjektov je uvedené v kapitole III.6 tohto stanoviska.

Za stanoviská dotknutej verejnosti možno, okrem stanoviska Klubu 500 a AZZZ SR považovať i tie, ktoré predložil Inštitút vodnej politiky a Ing. Ján Plesník. Obaja predložili úplne identické stanoviská k návrhu strategického dokumentu a k správe o hodnotení strategického dokumentu. Podstatná časť pripomienok a požiadaviek týchto dvoch subjektov k strategickému dokumentu sa týkala doplnenia, resp. modifikácií oblastí podpory v rámci druhého cieľa politiky súdržnosti: 2. Zelenšia nízkouhlíková Európa.

MŽP SR má za to, že je potrebné, aby obstarávateľ pripomienky z ich stanovísk smerujúce priamo k PD SR zvažil pre možnosť ich využitia/zapracovania do upravenej verzie návrhu PD SR za predpokladu rešpektovania podmienok stanovených v rámci európskej legislatívy pre politiku súdržnosti 2021 – 2027 a rovnako zohľadnenia pripomienok EK k návrhu PD SR. Aj k správe o hodnotení strategického dokumentu mali tieto subjekty detailné pripomienky a návrhy, ktoré budú vzhľadom na ich podrobnosť a príslušnosť k rôznym stupňom prípravy a rozpracovania strategického dokumentu zohľadnené pri ďalšom rozvinutí a konkretizácii jednotlivých cieľov a oblastí podpory PD SR, a to v rámci vypracovania a posudzovania vplyvov operačných programov a posudzovania konkrétnych projektov, pre ktoré posudzovaný strategický dokument zakladá rámec. Oba subjekty vo svojich detailných pripomienkach k správe o hodnotení strategického dokumentu predovšetkým poukazovali na rôzne aspekty či požadovali dôslednú aplikáciu Rámcovej smernice o vode (Smernica 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000) a aplikáciu vodného zákona (zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách). Pripomienka týkajúca sa zohľadnenia požiadaviek zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a Rámcovej smernice o vode pri posudzovaní projektov bola vzatá na vedomie, pretože už bola zohľadnená v rámci správy o hodnotení strategického dokumentu, v kapitole V.1. Opatrení na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu. Okrem toho subjekty požadovali doplnenie správy o hodnotení strategického dokumentu o také podrobnosti o vplyvoch na životné prostredie, ktoré bude možné identifikovať až v etape posudzovania konkrétnych projektov podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov. Podrobnejšie vyjadrenia sú uvedené v kapitole III.6 tohto stanoviska.

Konzultácií podľa zákona o posudzovaní vplyvov sa v rámci procesu posudzovania vplyvov PD SR na životné prostredie zúčastnili dva subjekty: Združenie domových samospráv a František Hamšík.

Združenie domových samospráv najskôr zaslalo pripomienky podľa zákona o posudzovaní vplyvov k oznámeniu o strategickom dokumente aj k rozsahu hodnotenia. Pripomienky Združenia domových samospráv predložené k oznámeniu o strategickom dokumente a k rozsahu hodnotenia strategického dokumentu PD SR sú vyhodnotené v rámci prílohy č. 5 správy o hodnotení strategického dokumentu, kde sú podrobne uvedené vyjadrenia obstarávateľa k jednotlivým pripomienkam tohto subjektu. Štyri pripomienky Združenia domových samospráv, ktoré boli bez priameho účinku na oznámenie o strategickom dokumente či na rozsah hodnotenia, boli vzaté na vedomie. V dvoch prípadoch pripomienok bolo účastníkovi vysvetlené, že predmetom aktuálneho posudzovania nie je územný plán. Celkom 13 požiadaviek bolo vyhodnotených ako nesúvisiacich s posudzovaným strategickým dokumentom. Požiadavka na zohľadnenie pripomienok Združenia domových samospráv k zisťovaciemu konaniu, záväznej časti strategického dokumentu a zapracovaniu jeho pripomienok do podmienok vydaného rozhodnutia nemali vo vzťahu k predmetnému konaniu opodstatnenie, nakoľko PD SR nepodlieha zisťovacieho konaniu, strategický dokument nemá záväznú časť a výstupom predmetného konania nie je rozhodnutie. Záverom možno uviesť, že pripomienky Združenia domových samospráv predložené v stanoviskách k oznámeniu o strategickom dokumente a rozsahu hodnotenia boli vyhodnotené zväčša ako nedôvodné.

Združenie domových samospráv po zverejnení správy o hodnotení strategického dokumentu stanovisko k správe o hodnotení strategického dokumentu nepredložilo, ale predložilo požiadavku na (cit.) „*Písomnú konzultáciu podľa § 63 a § 65g zákona EIA K vyhodnoteniu pripomienok doručených k zámeru...*“. Na požiadavku Združenia domových samospráv v rámci konzultácií reagoval obstarávateľ písomne. MŽP SR odporúča obstarávateľovi sa opodstatnenými požiadavkami Združenia domových samospráv, ktoré boli vznesené v procese posudzovania strategického dokumentu zaoberať a podľa možností ich

zohľadniť pri príprave ďalších environmentálnych dokumentácií (napr. k nadväzujúcim operačným programom). Opodstatnené pripomienky boli reflektované v návrhu opatrení tohto stanoviska, v kapitole VI.3.

V rámci konzultácií k oznámeniu o strategickom dokumente požiadal o informácie k strategickému dokumentu p. František Hamšík. Informácie k jednotlivým bodom strategického dokumentu mu boli poskytnuté písomne obstarávateľom. Uvedené vyjadrenie tvorí samostatnú prílohu správy o hodnotení strategického dokumentu.

Všetky pripomienky dotknutej verejnosti predložené v procese posudzovania boli dôsledne vyhodnotené a sú súčasťou dokumentácie z procesu posudzovania. Opodstatnené pripomienky z procesu posudzovania na čiastočnú úpravu strategického dokumentu sa zohľadnia pri vypracovaní finálnej verzie návrhu PD SR po zvážení obstarávateľom strategického dokumentu. V aktualizovanom PD SR nebude možné zohľadniť pripomienky, ktoré obsahujú také podrobné návrhy, že presahujú účel a rozsah strategického dokumentu.

Rezortný orgán vo finálnom návrhu strategického dokumentu zohľadní stanovisko MŽP SR, predložené stanoviská a obsah verejného prerokovania v návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom podľa § 17 ods. 13 zákona o posudzovaní vplyvov.

Finálna verzia strategického dokumentu bude predložená na schválenie vláde SR. Súčasťou materiálu na rokovanie vlády bude i „Doložka vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie“, vypracovaná podľa prílohy č. 7 k zákonu o posudzovaní vplyvov, súčasťou ktorej bude i „Vyhlásenie sumarizujúce, ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu a ako bola zohľadnená správa o hodnotení strategického dokumentu, ako boli zohľadnené stanoviská verejnosti k správe o hodnotení strategického dokumentu, výsledky uskutočnených konzultácií, dôvody výberu schváleného strategického dokumentu v porovnaní s inými prijateľnými variantmi vrátane návrhu monitoringu a o opatreniach, o ktorých sa rozhodlo v súvislosti s monitoringom.

7. Informácia pre schvaľujúci orgán o zainteresovanej verejnosti pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov

Podľa § 6a ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov je dotknutou verejnosťou pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu strategických dokumentov pred ich schválením.

Medzi dotknutú verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov, v zmysle § 6a ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov patrí:

- fyzická osoba staršia ako 18 rokov;
- právnická osoba;
- občianska iniciatíva podľa § 6a ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov.

Podľa § 6a ods.5 zákona o posudzovaní vplyvov má dotknutá verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov strategických dokumentov, a to až do schválenia strategického dokumentu, vrátane práva podať písomné stanovisko podľa § 6 ods. 6, § 8 ods. 8, § 12 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, účasti na konzultáciách a verejnom prerokovaní strategického dokumentu.

Čo sa týka práva podať písomné stanovisko podľa § 6 ods.6, § 8 ods.8, § 12 ods.2 zákona o posudzovaní vplyvov, ktoré je uvedené v § 6a ods. 5 zákona o posudzovaní možno konštatovať, že podľa zákona o posudzovaní má takéto právo v Slovenskej republike celá verejnosť v najširšom slova zmysle.

V prípade posudzovania vplyvov PD SR podľa zákona o posudzovaní vplyvov možno za dotknutú verejnosť považovať tie subjekty, ktoré predložili stanoviská k oznámeniu o strategickom dokumente, rozsahu hodnotenia, k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu, resp. sa zúčastnili konzultácií podľa § 63 v spojení s § 65g zákona o posudzovaní vplyvov, čím prejavili záujem o prípravu strategického dokumentu pred jeho schválením:

1. Klub 500, Obchodná 7127/6, 811 06 Bratislava;
2. Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky, Nevädzová 806/5, 821 01 Bratislava;
3. Inštitút vodnej politiky, Repná 1, 821 04 Bratislava;
4. Ing. Ján Plesník, A. Hlinku 2568/33, Zvolen;
5. Združenie domových samospráv, Rovniankova 14, P.O.BOX 218, 851 02 Bratislava;
6. František Hamšík, Hrobáková 1639/15, 891 02 Bratislava.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia záverečného stanoviska

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie
odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Mgr. Lenka Barcajová

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu príslušného orgánu, pečiatka

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie
odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Mgr. Barbora Donevová
riaditeľka odboru

3. Miesto a dátum vydania stanoviska

Bratislava, 17. 03. 2022

Poučenie

Posudzovanie vplyvov strategického dokumentu sa, v zmysle § 64 písm. a) zákona o posudzovaní vplyvov, nevykonáva podľa zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, a preto sa voči nemu nemožno odvolať. Toto stanovisko možno preskúmať súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.